

ای اولین عدالت پایا که آخرین حضور عصمتی و قسمت سرزمین ستمدیده تاریخ ایران در جغرافیای خاک، حضورت در غیبت، چون ظهورت در حضور جهان ملموس است و جهان بی تو، رویایی سرشار از کابوس. بیا و ما را به نماز صبح بیداری بخوان که سجده شکرش را هزاران شهید، در لاله زاران جهان سر بر خاک بندگی نهاده اند.

سید حسن عرب، عضو هیأت علمی دایرةالمعارف اسلامی:

سهروردی نماینده فلسفه ایرانی-اسلامی است

سهروردی پاسخگوی تأملات دینی ما و تمایلات ملی ماست. او فیلسوف فرهنگ است. یعنی فرهنگ اسلام و فرهنگ ایران را در یک وحدت فلسفی با یکدیگر تلفیق کرده بدون این که با سختی مواجه شود، بدون این که بخواد به زور به همدیگر الصاق کند. او گفته است هر دوی آنها یک ریشه دارند و یک مقصد؛ مبدأ و مقصد آنها خداست.

کتابخانه

شنبه ۲ مرداد ۱۳۸۹
۱۲ شعبان ۱۴۳۱، ۲۴ جولای ۲۰۱۰
شماره ۲۴۱، پیاپی ۸۹۲
صفحه ۲۰۰، تومان

ISSN: 1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سر دبیر: علی آقاغفار
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۲، طبقه چهارم
تلفن: ۴-۶۶۹۶۱۵۱
سازمان آگهی ها: ۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: شرکت افست

www.ketabehafteh.ir

«»
**در دل هر اثر
هنری داستانی
نهفته است**
۲۰

«»
**ادای احترام
به پدر قصه
کودکان**
۱۹

«»
**روایت های
عامیانه
در مسیر زمان**
۱۱

- ۲
● **سوره تماشا
تاملکوت تکلم
در نمایشگاه قرآن**
● **وزیر ارشاد:
تسریع روند
صدور مجوز کتاب
از اولویت هاست**
۳
● **نویسنده مشهور
یهودی، مسلمان شد**
۴
● **شرح دیوان شمس
منتشر می شود**
۷
● **هم اندیشی شاعران
در فضایی شاعرانه**

در آستانه سالروز میلاد امام عصر(عج)

نویسندگانی که درباره مهدویت نوشته اند تقدیر می شوند

آینده روشن را به اجرا درمی آوریم. در این برنامه با شناخت ظرفیت های هنری، از افراد برتر و فعالان حوزه های هنری نظیر داستان نویسان فیلمنامه نویسان، گرافیست ها و سایر هنرمندانی که به نوعی در حوزه مهدویت کار کرده اند، تقدیر خواهد شد. حجت الاسلام اختری نیز با اشاره به جهانشمولی مباحث حوزه مهدویت، از برپایی این همایش به صورت همزمان و در کشورهای دیگر خبر داد و گفت: «برپایی نمایشگاه های جانبی نظیر نمایشگاه کتاب ها و آثار این حوزه از جمله برنامه هایی اند که در این همایش ها، همزمان برگزار می شوند و مجمع جهانی اهل بیت(ع) از طریق اعظام سخنران، ارسال کتاب، مقاله و آثار برتر در برگزاری هرچه بهتر این برنامه ها همکاری می کند.»

برای برپایی ششمین همایش بین المللی دکترین مهدویت ۳۸۵ مقاله در حوزه زبان فارسی به دبیرخانه این برنامه ارسال شده است که پس از داوری ها، ۲۸ اثر پذیرفته شدند که به صورت تخصصی به راهبردها و مباحث استراتژیک پرداخته اند. از این میان نیز ۱۶ مقاله برای ارایه در روز همایش برگزیده شدند که در کنار ۱۶ مقاله منتخب کشورهای خارجی در روزهای همایش طی سه کمیسیون ارایه خواهند شد.

ادامه در صفحه ۲

همزمان با برپایی همایش بین المللی «دکترین مهدویت» که شنبه و یکشنبه با حضور شخصیت ها، مسؤولان و فرهیختگان داخلی و ۷۵ پژوهشگر غیر ایرانی برگزار می شود، از نویسندگان و هنرمندانی که آثاری در حوزه مهدویت خلق کرده اند، تقدیر می شود.

ششمین همایش بین المللی «دکترین مهدویت» دوم و سوم مرداد در سالن اجلاس سران و با حضور و سخنرانی رئیس مجلس شورای اسلامی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و برخی از اندیشمندان حوزه دین برگزار خواهد شد.

نشست خبری همایش بین المللی «دکترین مهدویت» نیز ظهر چهارشنبه ۳۰ تیر در مجمع جهانی اهل بیت(ع) با حضور حجت الاسلام سید مسعود پورسید آقایی، دبیر ششمین همایش بین المللی دکترین مهدویت و رئیس موسسه آینده روشن، حجت الاسلام محمد حسن اختری، دبیر کل مجمع جهانی اهل بیت(ع) حجت الاسلام عبدالله رضایی، معان فرهنگی - هنری موسسه آینده روشن و دبیر سومین جشنواره آینده روشن برگزار شد.

در این برنامه، حجت الاسلام سید مسعود پورسید آقایی، دبیر ششمین همایش بین المللی «دکترین مهدویت» و رئیس موسسه آینده روشن اعلام کرد: «امسال سومین سال است که به موازات برپایی همایش «دکترین مهدویت» جشنواره فرهنگی - هنری

سراغاز

دغدغه های کهن

مرحله صدور مجوز انتشار کتاب، از دیرباز به عنوان مسأله ای مهم و قابل تأمل برای مولف، ناشر و اداره ذیربط، مطرح بوده است. بی تردید، عوامل گوناگونی در تأخیر صدور مجوز انتشار برخی از کتاب ها وجود دارند که می توان با تدبیری همگانی، از آن کاست؛ دغدغه ای که اخیراً نیز وزیر ارشاد به آن اشاره کرده است. بسیاری از نویسندگان و ناشران، به ضوابط نشر کاملاً آگاهی دارند و به راحتی می توانند با لحاظ کردن آن ها، موانع تأخیر را از مسیر انتشار و توزیع کتاب بردارند. البته، همگانی کردن و اطلاع رسانی این ضوابط نیز گامی است که هم نویسنده و ناشر تازه کار را مطلع می کند، هم مخاطبان کتاب در سراسر کشور در خواهند یافت که صادر نشدن اجازه نشر یک اثر یا تأخیر در صدور مجوز آن به دلیل ضرورت اعمال اصلاحات، ریشه در چه قوانین و ضوابطی دارد. قانون شفاف، مستدل بودن ایرادهای وارد شده بر اثر و مواخذه قانونی اداره ذیربط در صورت تأخیر بی دلیل و غیرمستدل، راهکارهایی اند که می توان برای رسیدن به شرایط مطلوب، به آنها اشاره کرد.

باید بنیه فکری دانشجویان را به گونه ای تقویت کرد که نه تنها متأثر از عوامل سلبی نشود، بلکه توانایی اثرگذاری در محیط خود را هم داشته و از لحاظ فکری نیرویی پیشرو باشند.
بیانات مقام معظم رهبری در دیدار مسوولان دفاتر نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه‌ها
۱۳۸۹/۰۴/۲۰

دیوان امام خمینی (ره) به زبان آلمانی منتشر شد

بخشی از دیوان شعر امام راحل (ره) با عنوان «شراب عشق» به زبان آلمانی ترجمه و منتشر شد. کتاب «شراب عشق» (wein der liebe) تلاش می کند تا ابعاد از شخصیت امام خمینی (ره) معرفی شوند که تاکنون کمتر به آن پرداخته شده است.
«شراب عشق» در ۱۴۲ صفحه، به زبان آلمانی از سوی انتشارات «م - هادیتک»، با همکاری مرکز اسلامی هامبورگ منتشر شده است.

پرونده ای برای ژوزه ساراماگو در خرد نامه همشهری

گفت و گو با جلال ستاری، پرونده ای برای ژوزه ساراماگو و گفت و گو با همایون علی آبادی، از مطالب تازه ترین شماره از خرد نامه همشهری است. این شماره از خرد نامه با مقالات و یادداشت هایی از جمال میر صادقی، حسن بلخاری، عباس صفاری، یوسف علیخانی، اسدالله امرایی و ... به چاپ رسیده است.
به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، گفت و گو با جلال ستاری در این شماره از خرد نامه به بهانه انتشار کتاب «اسطوره عشق و عاشقی» در چند عشق نامه فارسی است.

این شماره از خرد نامه همشهری با یادداشت ها و اخباری از منصور اوجی، پرویز عباسی داکانی، محمود روح الامینی، علی اوجبی و فرزانه طاهری آغاز شده است و گفت و گو با حمیدرضا آیت الله، رییس شورای سیاستگذاری کتابخانه دیجیتال علوم انسانی نیز از نخستین مطالب منتشر شده در آن است.
نقد کتاب «خنده در برف» نوشته عباس صفاری و گفت و گو با او؛ نگاهی به کتاب «هنر غرق شدن» (گزیده اشعار بیلی کالینز) و نگاهی به ترجمه کتاب «باغ ایرانی» (سروده نوری الجراح)، از جمله مطالب بخش «هم سطر هم سپید» این نشریه به شمار می آید.
در مطالب بخش «پرونده ای برای ژوزه ساراماگو» یادداشت هایی با عناوین ستایشگر نظم، چشم بیدار قصه نویسی، رفیقی که دیگر نیست، شاخه ای زیتون در دست و تفنگی در دست دیگر، دنیا پس از ۱۱ سپتامبر، کابوس بی هدف و مرگ برای ستایش، منتشر شده است.

انسان در بهشت فلسفی، مرده ریگ کمونیسم روسی و جای خالی روشنفکری، از مطالب فصل «هلاک عقل» خرد نامه همشهری است.

پنجاه و یکمین شماره خرد نامه همشهری تیرماه امسال (۸۸) از سوی موسسه همشهری منتشر شد. این نشریه ۱۹۱ صفحه ای با قیمت ۲۰۰۰ تومان ارایه می شود.

سوره تماشا تا ملکوت تکلم در نمایشگاه قرآن

است که این بخش هر شب برگزیده ای خواهد داشت و شعرهای برگزیده نیز برای علاقه مندانی که در این برنامه شرکت می کنند ارسال خواهد شد.

مدیر بخش شعر و ادب هجدهمین نمایشگاه بین المللی قرآن کریم در ادامه یادآور شد: «در بخش شعر و ادب نمایشگاه قرآن امسال برنامه های دیگری با حضور داستان نویسان و پژوهشگران بنام حوزه ادبیات فارسی و شعر آیینی با برنامه های مختلف و متنوعی برگزار می شود که برخی از این برنامه ها برای نخستین بار است که در نمایشگاه قرآن اجرا می شوند.» نظری با اشاره به این که بخش ادبیات نمایشگاه قرآن، امسال پس از وقفه ای کوتاه دوباره کار خود را از سر گرفته است از حضور چهره های نام آشنا و برجسته حوزه پژوهش های ادبی و شعر امروز در این دوره از نمایشگاه قرآن خبر داد.

هجدهمین نمایشگاه بین المللی قرآن کریم از ۱۳ مرداد تا ۱۲ شهریور ماه در مصلاهی بزرگ امام خمینی (ره) برگزار می شود.

علی مطهری از احتمال تغییر جلد کتاب جنجالی خبر داد

علی مطهری، نماینده مجلس و مدیر انتشارات صدرا درباره انتقادات اخیر از چاپ عکس بدعت گذار یکی از فرقه های انحرافی روی جلد یکی از کتاب های این انتشارات اظهار عدم اطمینان کرد اما اطمینان داد اگر این اشتباه اتفاق افتاده باشد، طرح جلد این کتاب به سرعت تغییر می کند.

وی در گفت و گو با خبرگزاری فارس احتمال این که عکس فریاد شده را روی جلد کتاب «بررسی اجمالی نهضت های اسلامی در صد ساله اخیر» چاپ شده باشد رد نکرد. اما این اتفاق را نتیجه یک اشتباه دانست. به گفته وی اگر چنین عکسی چاپ شده باشد تصویر با فرد دیگری اشتباه گرفته شده است. مطهری تاکید کرده که دستور بررسی این مسأله را داده و اگر اشتباه شده باشد، جلد کتاب به سرعت تغییر خواهد کرد.

مطهری همچنین درباره ماجرای کتاب «اقتصاد اسلامی» شهید مطهری و شایعاتی که درباره این کتاب مبنی بر جمع آوری آن در دهه ۷۰ به دستور مقامات قضایی وجود دارد، گفته است: «کتاب اقتصاد اسلامی شهید مطهری در سال ۶۰ چاپ شد. این کتاب همراه با پاورقی های یکی از شاگردان ایشان بود. خود ما هم به انتشار کتاب اعتراض کردیم چون انتشار کتاب تحت نظارت ما نبود و نباید به کتاب استاد پاورقی می زدند. بعد هم انتشار این کتاب مسائلی را به وجود آورد.» به گفته مدیر انتشارات صدرا، انتشار کتاب «اقتصاد اسلامی» موجب شبهه هایی درباره روش اقتصادی دولت و برای جلوگیری از اختلاف نظر جمع آوری شد اما در سال ۶۷ با نام جدید «نظری به نظام اقتصادی اسلام» منتشر و از آن زمان بارها تجدید چاپ شده است. مطهری با اشاره به این که این ماجرا موجب شده عده ای خیال کنند کتاب حاضر سانسور شده یا نظرات کامل شهید مطهری نیست، افزود: «تفاوت این کتاب با کتاب اقتصاد اسلامی این است که پاورقی ها از آن حذف شده اند و گرنه عین یادداشت های شهید مطهری است، حتی بخش هایی که آن زمان هم مورد نزاع بود در این کتاب آمده اند.»

امسال برنامه ای را برای دریافت آثار ادبی در قالب جملات ادبی با موضوع قرآن و رمضان تدارک دیده

شب شعر «صاحب دل» مجموعه ای از نشست های شعر قرآنی و آیینی، با حضور چهره های نام آشنا و برجسته شعر امروز و سلسله نشست های تخصصی در حوزه قرآن در ادبیات فارسی با عنوان «ملکوت تکلم» از جمله برنامه های بخش شعر و ادب هجدهمین نمایشگاه بین المللی قرآن کریم است. فاضل نظری، مدیر بخش شعر و ادب هجدهمین نمایشگاه بین المللی قرآن کریم در گفت و گو با «کتاب هفته» با بیان این مطلب، از تنوع برنامه های این بخش در هجدهمین دوره برگزاری نمایشگاه قرآن خبر داد.

به گفته نظری، برگزاری مجموعه نشست هایی در قالب «گفت و گو» با حضور کارشناسان شاخص حوزه ادبیات با عنوان «سوره تماشا» از دیگر برنامه های بخش شعر و ادب هجدهمین نمایشگاه بین المللی قرآن کریم است.

شاعر «گریه های امپراطور» همچنین خبر داد: «مرکز ادبی پیام کوتاه «سبحان» در نمایشگاه قرآن

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی:

تسریع روند صدور مجوز کتاب از اولویت هاست

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: «معاون جدید امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مصمم است روند صدور مجوز کتاب سرعت پیدا کند.»

سید محمد حسینی در پاسخ به این سوال که نویسندگان از روند طولانی دریافت مجوز کتاب گله مندند و اظهار می کنند که در این شرایط ترجیح می دهند کتاب هایشان منتشر نشود، به خبرنگاری ایسنا گفت: «یکی از اولویت های آقای در، سرعت بخشیدن به روند صدور مجوز است. همین اواخر، تعداد زیادی از کتاب هایی را که می خواستند برای بررسی و دریافت مجوز ارسال شوند، خودشان نگاه کردند و دیدند و مجوز دادند؛ اما خب برخی کتاب ها هم طول می کشد و زمان می برد تا مجوز بگیرند.»

او در پاسخ به این که آیا ضوابط جدید چاپ و نشر کتاب به تسهیل و تسریع روند صدور مجوز کمک می کند یا خیر، اظهار کرد: «آن شاء الله دعا می کنیم که این گونه باشد و این فقط دست ما نیست. هیأت نظارت بر ضوابط چاپ و نشر هم باید سازوکاری را در نظر بگیرد و ما کارهای اجرایی آن را انجام دهیم.» وزیر ارشاد در پایان بار دیگر تاکید کرد که بهمن دری (معاون جدید امور فرهنگی وزارت ارشاد) مصمم است تا کار سرعت پیدا کند.

رحیم رضازاده ملک در قطعه نام آوران آرמיד

کتاب و دهه ها مقاله مختلف در زمینه های گوناگون است. وی سه شنبه ۲۲ تیرماه جاری به دلیل ایست قلبی از دنیا رفت. کتاب هفته در شماره ۲۳۸ (شنبه ۱۲ تیرماه) امسال گفت و گوی مفصلی با این پژوهشگر ارجمند به چاپ رساند که در آن به آثار انتشار یافته و در دست چاپ نامبرده اشاره رفته است.

به مناسبت درگذشت دکتر رحیم رضازاده ملک، مجلس بزرگداشتی روز یکشنبه ۳ مردادماه از ساعت ۱۷ تا ۱۸/۳۰ در انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، واقع در خیابان ولیعصر، پایین تر از میدان منیریه، خیابان سرگرد بشیری، شماره ۱۰۰ برگزار خواهد شد.

پیکر دکتر رحیم رضازاده ملک، نویسنده و پژوهشگر فقید تاریخ، فرهنگ و تقویم ایران، دوشنبه گذشته با حضور جمعی از دوستان، شاگردان و اعضای خانواده وی از مقابل منزلش تشییع و با مساعدت وزارت ارشاد و شهرداری تهران در قطعه ۲۵۵ - قطعه نام آوران - بهشت زهرا در کنار نامداران و بزرگانی چون دکتر سید محمدرضا جلالی نایینی، دکتر عنایت الله رضا،

دکتر عبدالحمید ابوالحمد، دکتر محمدامین ریاحی و ده ها چهره سرشناس دیگر برای همیشه آرام گرفت. رحیم رضازاده ملک از اوایل دهه ۴۰ به تحقیق و نگارش پرداخت که حاصل آن، انتشار بیش از ۴۰ جلد

نویسندگانی که درباره مهدویت نوشته اند تقدیر می شوند

این نویسندگان و پژوهشگران، عناوین مقالات آنها نیز ذکر خواهد شد. دبیر همایش با اشاره به اینکه در روزهای افتتاحیه و اختتامیه برنامه از سخنران ها و کارشناسان داخلی استفاده خواهیم کرد، گفت: «معرفی برترین های مهدویت و مهدی یاوران از جمله برنامه هایی است که در روز همایش بخشی را به خود اختصاص می دهد.»

ششمین همایش بین المللی دکترین مهدویت روزهای دوم و سوم مردادماه در سالن اجلاس سران و با حضور و سخنرانی رییس مجلس شورای اسلامی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و برخی از اندیشمندان حوزه دین برگزار خواهد شد. این برنامه از ساعت ۸/۳۰ صبح آغاز می شود.

ادامه از صفحه اول
حجت الاسلام پورسید آقایی با ارایه گزارش آماری درباره جنسیت ارایه دهندگان مقالات و مقاطع تحصیلی شان گفت: «در روز همایش ۷۵ میهمان از کشورهای خارجی که در شمار شخصیت ها، متفکران، پژوهشگران و نویسندگان حوزه مهدویت اند، به ایران می آیند و همراه اندیشمندان، پژوهشگران و صاحب قلمان ایرانی در این برنامه شرکت می کنند. از این میان ۵۷ نفر در شمار آقایان و ۱۸ نفر از بانوان هستند. از قاره اروپا هفت نفر، از آمریکا یک نفر، آفریقا ۲۰ نفر، استرالیا یک نفر، کانادا پنج نفر و از قاره آسیا ۳۵ نفر در این برنامه حضور خواهند یافت و در خبرنگارانه ای که ویژه این همایش منتشر می شود علاوه بر نام

بامراجعه به سایت خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، به نشانی اینترنتی «www.ibna.ir»، به این مطالب دسترسی خواهید داشت. امکان «جستجو» و «جستجوی پیشرفته» در وبسایت «ایبنا» به شما امکان دستیابی به مطالب بیشتر را هم می‌دهد.

شاعران در حاشیه

نخستین نشست مشترک یحیی طالبیان، قائم مقام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در حوزه شعر با شاعران، یکشنبه هفته گذشته در «باغ زیبا» واقع در منطقه قلهک تهران، در حالی برگزار شد که محل برپایی این جلسه به علت قطع برق منطقه، با نور شمع روشن شده بود تا فضا نیز شاعرانه تر شود. سید محمد حسینی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، غلامعلی حدادعادل، رییس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی و علی معلم دامغانی رییس فرهنگستان هنر در جمع شاعران حضور داشتند.

خبرگزاری کتاب ضمن پوشش خبری و تصویری این جلسه، گفت و گو هایی با حاضران در این نشست را منتشر کرده است. حدادعادل در یکی از این مصاحبه‌ها از قصد خود مبنی بر انتشار غزل‌هایش خبر داده و گفته است: «دنیای شعر و سیاست با هم تفاوت‌های زیادی دارند و من از بسیاری از مسایل به شعر پناه می‌آورم.» حسین اسرافیلی شاعر نیز در مصاحبه دیگری، خواستار نظارت بیشتر دولت برای پیشگیری از انتشار آثار ضعیف و بی محتوا شده است. اسرافیلی در این مصاحبه گفته: «انتظار داریم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، انتشار کتاب‌های شعر بی محتوا، مستهجن و ضعیف را متوقف کند. این گونه آثار ضعیف نه وزن دارند و نه قافیه و نه عنصر شاعرانگی و تنها به دلیل ضعف در پرداخت شاعرانه به صورت پلکانی نوشته می‌شوند و در برخی اوقات ایرادات املاهی هم نیز دارند!»

همچنین سید محمد حسینی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در حاشیه این نشست با خبرنگار ایبنا درباره نمایشگاه کتاب سال آینده سخن گفته و تاکید کرده که اگر شهرداری تهران فضای جدیدی برای نمایشگاه کتاب را به سامان نرساند، دولت خود وارد ماجرا شده و محلی را برای برگزاری نمایشگاه آماده خواهد کرد. وی توضیح نداده منظور از «آماده کردن» احداث یک محل جدید است، یا اجاره فضایی دیگر و آماده سازی موقت آن برای نمایشگاه بین المللی کتاب تهران. حسینی همچنین از اعتبارات جدید برای حوزه شعر خبر داده و گفته است: «در زمینه حمایت از آیین بزرگداشت شاعران نامی ایران و همچنین شاعران ایران فرهنگی که در بسیاری از کشورهای همسایه مشترک هستند، برنامه‌های خوبی داریم و این کشورها نیز مذاکرات از این مسأله استقبال کرده‌اند.»

نقد و معرفی جدیدترین کتاب‌ها

خبر انتشار جدیدترین آثار از سوی ناشران مختلف، معرفی کتاب‌هایی که به زودی قدم به کتابفروشی‌ها می‌گذارند، گفت و گو‌هایی با پدیدآورندگان آثار، شاعران، نویسندگان، ناشران و مترجمان، تازه‌ترین خبرها و گزارش‌ها از کتاب و ادبیات و نقد و تحلیل‌هایی بر کتاب‌های جدید، از دیگر مطالبی است که می‌توان در پایگاه اینترنتی خبرگزاری کتاب ایران به آنها دسترسی داشت.

اخبار ایران در دید جهانیان

صفحات عربی و انگلیسی خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، اخبار مربوط به تحولات کتابی و آمار انتشار کتاب در حوزه‌های مختلف در ایران، مهم‌ترین عناوین مربوط به کتاب در نشریات فارسی زبان و اخباری از انتشار تازه‌ترین کتاب‌های ترجمه شده به فارسی از نویسندگان غیر ایرانی را منتشر کرده‌اند.

خانه خالق «شرلوک هولمز» در معرض نابودی قرار دارد

سایه بزرگ، صخره رودنی و سر نیگل را نوشت. وی با نوشتن داستان‌های پلیسی درباره عملیات ماهرانه یک شخصیت خیالی به نام شرلوک هولمز، ساکن خیابان بیکر لندن و دوستش دکتر واتسون شهرت بسیاری به دست آورد که این محبوبیت تاکنون ادامه یافته و از آنها اقتباس‌های سینمایی و تلویزیونی فراوانی شده است.

در این باره می‌گوید: «ما اکنون دچار مشکلات مالی هستیم و هیچ پولی را هزینه‌های عمومی نمی‌توانیم برای این پروژه اختصاص دهیم.» آرتور کانن دوئل، نویسنده داستان‌های پلیسی انگلیسی در سال ۱۸۵۹ در ادینبورگ متولد شد. ابتدا به تحصیل طب پرداخت، ولی بعداً به نوشتن رو آورد و داستان‌هایی نظیر میکاکارک، شرکت سفید، پناهگاه‌ها،

خانه کانن دوئل در معرض خطر است و یک نویسنده با هزینه شخصی خود برای حفظ این خانه تلاش می‌کند.

جان گیسون، کارشناس برجسته آثار کانن دوئل در یک دعوی حقوقی، برای حفظ خانه این نویسنده که در سال ۱۸۹۰ به وسیله خود او ساخته شده بود تلاش می‌کند.

گیسون که نویسنده پنج کتاب درباره کانن دوئل است می‌گوید: «نمی‌توانم درک کنم چرا انجمن ده ویورلی که این خانه در آن واقع شده است ماه گذشته برای تغییرات آن چراغ سبز نشان داده است.»

این محقق معتقد است که خانه کانن دوئل را باید به عنوان یک میراث فرهنگی حفظ کرد؛ خانه‌ای که این نویسنده تعداد زیادی از آثارش از جمله «سگ باسکرویل» (درنده باسکرویل) را در آن نوشته است. سر کریستوفر فرلینگ، رییس سابق شورای هنر نیز عنوان می‌کند: «اگر به جای خانه کانن دوئل، این اتفاق برای منزل چارلز دیکنز یا جین آستین می‌افتاد، حتماً برای حفظ آن کوشش می‌شد، اما چون کانن دوئل، نویسنده داستان‌های پلیسی است راحت از کنار این مسئله می‌گذرند، در حالی که برخی از آثار او از بهترین داستان‌های شناخته شده زبان انگلیسی است.»

آدام تیلور اسمیت از شورای ده ویورلی اما نیز

کتابخوانی کودکان فلسطین در اوضاع دشوار

پایان فعالیت‌های طرح «بخوان و بهره‌مند شو» در غزه

در خلال این طرح، علاوه بر برپایی نمایشگاه کتاب سیار، فعالیت‌های جانبی دیگری هم برای کودکان انجام شد که از آن جمله می‌توان به ۱۴۰ بار قصه خوانی، اجرای بیش از ۶۰ برنامه ساخت کار دستی، اجرای ۱۴ فعالیت‌های هنری مثل بازی‌های ملی و نقاشی روی صورت، اجرای ۲۵ مسابقه فرهنگی و چهار جشنواره موسیقی تفریحی برای کودکان اشاره کرد.

خود را رها کردند و به مطالعه کتاب و بازی با همسالان خود در مکانی که در پارک سرباز گمنام برای آن در نظر گرفته بودیم پرداختند.» در پایان، ابوکمیل به استقبال شدید خانواده‌های کودکان از اجرای طرح متمرکز بر مطالعه و شادی کودکانشان اشاره کرد و افزود: «آنان خواستار این بودند که فعالیت‌های ما در این زمینه افزایش یابد و مکان‌های مشابهی را در مناطق آنان ایجاد کنیم.»

برنامه‌های طرح «بخوان و بهره‌مند شو» که از سوی مرکز «القطان» برای کودکان غزه اجرا می‌شد، به پایان رسید. هزاران کودک در شرایط سختی که به سبب محاصره رژیم صهیونیستی در غزه دارند، از این طرح استقبال کردند.

به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) به نقل از خبرگزاری فلسطین، ممدوح ابوکمیل، مسؤول هماهنگی این طرح با اشاره به ایده «کتابخانه سیار» گفت: «گرچه ایده کتابخانه سیار بسیار خوب است، به علت نبود کتاب به تعداد زیاد و ناتوانی در کنترل و مواظبت کامل از کودکان، این طرح با مشکلاتی روبه‌رو بود، اما ما با ایمانی که به رسالت خود برای کمک و بهره‌مند کردن کودکان داشتیم، با همکاری موسسه «نجات کودکان» این اقدام را انجام دادیم؛ البته انتظار این موفقیت چشمگیر را هم نداشتیم.»

ابوکمیل با اشاره به تعداد کودکانی که از کتابخانه سیار دیدن کرده‌اند، افزود: «کودکان زیادی از کتابخانه سیار بازدید کردند و این تعداد در برخی روزها به بیش از ۲۰۰ کودک می‌رسید و این موضوع در بردارنده پیام آنان به جهانیان است که اگر شرایط و امکانات فراهم باشد، ما برای مطالعه آماده‌ایم.» ابوکمیل اضافه کرد: «یکی از موفقیت‌های این طرح ترغیب عده زیادی از کودکان دستفروش به مطالعه در هفته دوم بود. این کودکان حتی اجناس

نویسنده مشهور یهودی، مسلمان شد

هنریک برودر، مشهورترین اندیشمند یهودی آلمان مسلمان شد. به گزارش خبرگزاری کتاب ایران به نقل از واحد مرکزی خبر و پایگاه اینترنتی روزنامه الحقیقه الدولیه چاپ اردن، هنریک برودر سال‌های طولانی به نوشته‌های ضداسلام و مسلمانان شهرت داشت. روزنامه اینترنتی آزاد «بدون محدودیت» روزیکشنبه نوشت هنریک برودر از خبرنگاران پاسباقه نشریه آلمانی اشپیگل و نویسنده پرفروش‌ترین کتاب سال ۲۰۰۷ آلمان با عنوان «اروپا تسلیم می‌شود» است و جایزه سال کتاب آلمان را در سال ۲۰۰۷ به دست آورد. برودر ۶۱ ساله پس از سال‌ها کشمکش شدید با خودش در گفت و گو با امام جماعت مسجد رضا در شهر کلن به اسلام رو آورده و نامش را هنریک محمد برودر گذاشته است. وی در پاسخ به این پرسش که آیا از دین یهودیت روی گردانده گفته با دین خداحافظی نکرده بلکه به اسلام که دین فطرت است و همه انسان‌ها به طور فطری بر این دین متولد می‌شوند گرویده است. این نویسنده مشهور آلمانی در مقابل دو شاهد، اسلام آورده و گفته است: «افتخار می‌کنم که عضو امتی هستم که یک میلیارد و سیصد میلیون نفرند.» خبرگزاری‌ها اعلام کرده‌اند مسلمانان از مسلمان شدن برودر به شدت استقبال کرده‌اند. وی کتاب‌های خود را که از سال ۱۹۷۹ نوشته در ۱۸ جلد به زبان انگلیسی جمع‌آوری کرده است. آخرین نوشته‌های وی درباره حوادث پس از یازده سپتامبر سال ۲۰۰۱ در آمریکا و درباره جنگ با تروریسم و تاثیر آن بر کشورهای اروپایی و مهم‌ترین کارهای وی درباره اوضاع خاورمیانه است.

پس از بیکاری / جاسوس روسی زندگینامه خود را به فروش گذاشت

این جاسوس ۲۸ ساله تصمیم گرفته است زندگینامه خود را به ویژه در این زمینه که چگونه توانسته در میان جامعه آمریکایی نفوذ کند به چاپ برساند البته انتشاری که برایش منفعت زیادی هم دربرداشته باشد. گفته می‌شود چاپمن به یکی از دوستان خود که در لندن ساکن است اطلاع داده که به صورت سری در زمینه فروش و قیمت گذاری برای انتشار زندگینامه‌اش فعالیت کند، چراکه بر اساس توافقنامه میان دولت آمریکا و روسیه که به آزادی ۱۰ جاسوس روسی در ازای چند جاسوس آمریکایی منجر شد، چاپمن باید از سود حاصل شده از انتشار و فروش زندگینامه‌اش صرف نظر کند. گروهی از جاسوسان روسی در سال‌های دهه ۱۹۹۰ میلادی در آمریکا فعال بوده و اواخر ماه ژوئن سال جاری دستگیر شدند. این ۱۰ جاسوس به تازگی در چارچوب نخستین تبادل جاسوسان بین مسکو و واشنگتن پس از سال‌های جنگ سرد با چهار جاسوس دستگیر شده آمریکا در روسیه، مبادله شدند.

«آنا چاپمن» یکی از ۱۰ جاسوس دستگیر شده روسیه در آمریکا، در پی از دست دادن شغل خود و قطع حقوق ماهانه از طرف دولت روسیه، برای کسب درآمد، زندگینامه خود را به قیمت ۲۵۰ هزار دلار به فروش گذاشته است.

به گزارش خبرگزاری مهر، به نقل از روزنامه نیویورک پست، چاپمن که فعالیت‌های جاسوسی جنجال برانگیزی در آمریکا طی سال‌های اخیر داشته است، اخیراً علاوه بر از دست دادن حقوق جاسوسی‌اش که از دولت روسیه دریافت می‌کرد مجبور به ترک شغل خود در زمینه املاک هم شده است و بر این اساس نتیجه گرفته برای کسب درآمد راهی جز فروش زندگینامه جنجالی‌اش ندارد.

نحوه فعالیت‌های جاسوسی چاپمن که در رسانه‌ها منتشر شده بود تا جایی مورد توجه قرار گرفت که برخی وی را مشابه جاسوس‌های زن فیلم‌های جیمز باند دانستند.

■ کتاب «تقدم» گزیده ای از ماهنامه «تقدم» تالیف سید فرید قاسمی از سوی شرکت سهامی کتاب های جیبی وابسته به موسسه انتشارات امیرکبیر منتشر شد.

■ کارگاه داستان نویسی مهسا مجبعلی، نویسنده و منتقد ادبی در فرهنگسرای ارسباران کار خود را آغاز کرد.

■ نخستین کنگره ملی شعر وحدت استان سیستان و بلوچستان با حضور شاعران و هنرمندان ادبی سیستان و بلوچستان در زاهدان برگزار می شود.

■ آیین اختتامیه بخش طنز و ادبیات جشنواره ملی جوان ایرانی هفته گذشته برگزار شد.

■ همزمان با روز بزرگداشت حافظ در مهرماه ۸۹ همایش «موسیقی شعر حافظ» در مرکز فرهنگی شهر کتاب برگزار می شود.

■ انتخابات هیات مدیره اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران پس از گذشت پنج ماه تاخیر از ساعت ۱۰ تا ۱۳ هفدهم مردادماه سال جاری برگزار می شود.

■ معاون فرهنگی اجتماعی، وزارت علوم از راه اندازی و تجهیز ۷۲۰ کتابخانه خوابگاه های دانشجویی و اهلهای ۴۰ هزارین کارت الکترونیکی به دانشجویان خبر داد.

■ فراخوان نخستین جشنواره خاطره نویسی دفاع مقدس با عنوان «پشت خاکریز» به همت اداره کل بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس غرب استان تهران، ویژه نویسندگان این منطقه منتشر و سی و یکم شهریورماه سال جاری آخرین مهلت ارسال اثر تعیین شده است.

■ مسابقه داستان نویسی با عنوان «در این هوا کمی نفس بکش» تا ۲۴ شهریور، هر هفته در فرهنگسرای خاوران تهران برگزار می شود.

■ کتابخانه تخصصی فرهنگستان هنر بیش از ۷۰۰ عنوان کتاب را در زمینه هنر به نمایش گذاشته است. این نمایشگاه از ۲۶ تیر کار خود را آغاز کرده و به مدت یک ماه ادامه خواهد داشت.

به کوشش کریم زمانی

جلد نخست «شرح دیوان شمس» منتشر می شود

کریم زمانی، مولانا پژوه در نظر دارد تا سال آینده جلد نخست از «شرح دیوان شمس» (مجموعه غزلیات مولانا) را که دربرگیرنده حدود ۵۰۰ غزل است منتشر کند. در این کار پژوهشی، تمامی ابیات به طور جداگانه شرح داده می شوند و هیچ ابیتی کنار گذاشته نمی شود. همچنین ترجمه و تفسیر قرآن این پژوهشگر و نیز شرح «فیه مافیة» او نیز در دست انتشار قرار خواهند گرفت.

زمانی در گفت و گو با خبرنگاری کتاب ایران (اینا) گفت: «شرح حدود ۸۰۰ غزل از سه هزار غزل مولانا چندی پیش به پایان رسید اما این کار به بازمینی و ویرایش مجدد البته با دقت نظر ویژه ای نیاز داشت. وی با تاکید بر این که شرح ابیات غزل های مولانا کاری دشوار است توضیح داد: «این کار پژوهشی به کندی پیش می رود، من عجله ای برای پایان کار و چاپ آن ندارم و تا زمانی که شرح این غزل ها از نظر خودم قابل قبول نباشد، هرگز آنها را منتشر نمی کنم». تعداد ابیات غزل های مولانا حدود ۴۰ هزار بیت است. شیوه کار زمانی در شرح غزل های مولوی، همان شیوه «شرح مثنوی معنوی» است که به قلم این مولانا پژوه، دوره هفت جلدی آن ۱۵ سال پیش منتشر شد و اکنون جلد نخست آن به چاپ رسیده است.

وی از چاپ جلد نخست «شرح دیوان شمس» در

سال آینده خبر داد و تشریح کرد: «شاید شرح تمامی غزل های مولانا حدود ۱۰ سال به طول بینجامد. بر همین اساس در نظر دارم شرح حدود ۵۰۰ غزل از غزل های مولانا را که ویرایش نهایی آنها به پایان رسیده است در یک جلد منتشر کنم.»

زمانی یادآور شد: «جلد نخست «شرح غزلیات مولانا» که در نهایت مجموعه ای هشت جلدی خواهد بود حجمی حدود هزار صفحه دارد.»

وی معتقد است در این کار پژوهشی تمامی ابیات به طور جداگانه شرح داده می شوند و هیچ ابیتی کنار گذاشته نمی شود؛ چرا که برای درک معنی کامل یک غزل، دانستن معنا و شرح تمامی ابیات الزامی است. زمانی در ادامه از انتشار ترجمه و تفسیر قرآن کریم خبر داد و گفت: «حدود ۹ سال پیش ترجمه و تفسیر قرآن را آغاز کردم که تا سه ماه دیگر این اثر توسط نشر نامک منتشر و راهی بازار نشر می شود.»

مدیرعامل بنیاد ادبیات داستانی مطرح کرد

شعبه هایی در استان ها یا حداقل مراکز استان هاست. به این ترتیب که در صورت مهیا نشدن شرایط در هر استان، لااقل در بعضی از استان ها شعبه هایی برای سرویس دهی به علاقه مندان تشکیل شود.» وی همچنین درباره مراحل چاپ آثار در بنیاد ادبیات داستانی گفت: «حروفچینی برخی از آثار به پایان رسیده که دو کار طنز، یک کتاب در زمینه دفاع مقدس، یک اثر پژوهشی درباره ادبیات داستانی و یک مجموعه داستان متعلق به آثاری از قرن های ۱۹ و ۲۰ میلادی از آن جمله اند.»

محمود سالاری، مدیرعامل بنیاد ادبیات داستانی درباره تاسیس شعبه ای از این مرکز در استان خراسان رضوی گفت: «پیشنهاد تاسیس شعبه ای از بنیاد ادبیات داستانی از سوی اداره ارشاد این استاد مطرح شده که باید توسط هیأت امنای بنیاد تصویب شود.»

سالاری در پاسخ به سوالی مبنی بر این که آیا شعبه هایی از این بنیاد در مراکز استان های دیگر راه اندازی می شوند؟ گفت: «یکی از فعالیت های این بنیاد، تاسیس

سمینار علامه طباطبایی در کوالا لامپور برگزار شد

سمینار علمی - فرهنگی مبانی فلسفه اسلامی و آراء اندیشه ها و مشرب فلسفی علامه طباطبایی، چهارشنبه هفته گذشته، ۳۰ تیر در کوالا لامپور برگزار شد.

این سمینار در ادامه فعالیت های مشترک رایزنی فرهنگی ایران و دانشگاه «یوام» مالزی است که پس از نشست های مقدماتی طی چند ماه گذشته به مرحله نهایی رسیده است. در این زمینه، حجت الاسلام محمدحسن واحدی، رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران گفت: «در تعامل فرهنگی ایران و مالزی به دنبال ارائه مبانی فکری و فلسفی خود به جامعه علمی - روشنفکری و دانشگاهی مالزی هستیم تا نخبران و روشنفکران جامعه میزبان، با جریان غنی علمی - فرهنگی کشورمان آشنایی بیشتری پیدا کنند و روابط فرهنگی دوجانبه عمیق تر و مستحکم تری شکل بگیرد و سمت و سویی تاریخی و ماندگار پیدا کند.»

مجموعه عکس «راهیان نور» منتشر می شود

مجموعه عکس «راهیان نور» شامل تصاویر ثبت شده توسط سعید فرجی از مناطق یادمانی غرب و جنوب کشور، با حمایت انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس منتشر خواهد شد. سعید فرجی در گفت و گو با خبرنگاری کتاب ایران (اینا) درباره چگونگی آماده سازی این اثر مصور اظهار داشت: «حدود ۸۰ قطعه عکس سیاه و سفید از حضور مردم در مناطق جنگی و چگونگی برقراری ارتباط با آن فضا، برای درج در کتاب عکس «راهیان نور» انتخاب شده اند.» این عکاس جوان، با اشاره به سفرهای متعدد برای ثبت این تصاویر، خاطر نشان کرد: «مجموعه عکس راهیان نور حاصل حضور دو ساله ام (۱۳۸۵ تا ۱۳۸۷) در مناطق جنوب و غرب کشور است که شرح عکس های مجموعه مصور «راهیان نور» به دو زبان فارسی و انگلیسی درج می شوند و این کتاب پس از آماده سازی، با حمایت انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس منتشر خواهد شد.»

کاظم برگ نیسی در گذشت

کاظم برگ نیسی، مترجم شعر عربی و نویسنده، صبح چهارشنبه ۳۰ تیر، در بیمارستان امام خمینی (ره) تهران در سن ۵۴ سالگی از دنیا رفت.

این مترجم، شنبه شب ۲۶ به علت سانحه سقوط آسانسور به بیمارستانی در هشتگرد منتقل و همان شب با بالگرد به بیمارستان امام خمینی (ره) تهران منتقل شد.

برگ نیسی از آن زمان در حالت اغما بود. مهر، علت دقیق مرگ وی را نامشخص دانسته و از کمبود های کاظم برگ نیسی متولد

۱۳۳۵ خرمشهر است، اولین کتابش «واژه نامه فلسفی» بود که با همکاری سید صادق سجادی در سال ۷۰ منتشر کرد. همچنین مدتی در انتشار دایره المعارف بزرگ اسلامی با نوشتن مقاله همکاری داشت.

«پیش در آمدی بر شعر عربی معاصر» و «ترانه های مهیار دمشقی» از آدونیس (شاعر عرب) از جمله ترجمه های او است. برگ نیسی دیوان حافظ را با اعراب گذاری، شرح واژگان و فرهنگ اصطلاحات منتشر کرد که با استقبال فراوانی روبه رو شد. تصحیح آثار ابن سینا، مولوی و سعدی از دیگر فعالیت های وی بود.

سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی منتشر کرد

روح در رهبری: کتابی برای مدیران و کارکنان

مرکز پژوهشی

۰۲۶ - ۰۲۲۷۷۳۲۵

الفتاح مدیریت

کتاب مرجع نشر ایران

۱۳۸۹

آخرین اطلاعات ناشران

تأخذ فروشی ها، لیوکرانی ها، چاپخانه ها،

صحافی ها، کتابفروشی ها، مراکز پخش،

تصویر گران، طراحان گرافیک ناشران

الکترونیگه، نمایندگان ناشران خارجی

تیمت: ۱۳۰۰۰۰ / رتال همراه ۰۲۱

تلفن مرکز پختی: ۰۲۱۳۲۳۸۵ - ۰۲۱۳۱۸۶۵۲

۹۹۹۹۹۹۹

تبلیغات کتاب

agahieketaab@yahoo.com

روایت «عملیات مرصاد» در مرز تاریخ شفاهی و طبقه بندی اسناد

آخرین درگیری دوران جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، ۶ روز پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ و در اوج ناباوری با پیشروی گروهک منافقین (مجاهدین خلق) با حمایت نیروهای بعثی، تاشهر کرد غرب آغاز شد. اما با هوشیاری نیروهای مردمی و حرکت رزمندگان سپاه پاسداران، هوانیروز و نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، عملیات مرصاد بارز یاعلی بن ابی طالب (ع) در روز پنجم مرداد سال ۱۳۶۷ آغاز شد.

در حین این عملیات، هوانیروز و نیروی هوایی با بمباران دقیق موضع و ادوات منافقین، تلفات فراوانی بر آنها وارد کردند که در نتیجه عده ای از آنها به کوهستان پناه بردند و تعداد زیادی هم کشته و اسیر شدند.

به عقیده برخی از نویسندگان ارتشی، عدم حضور نیروهای پیاده و زرهی ارتش در عملیات مرصاد باعث شده که کتاب خاصی درباره عملیات مرصاد در این نهاد نظامی نوشته نشود. همچنین هوانیروز نیز به دلیل طبقه بندی اسناد خود، از ارائه اطلاعات درباره اقدامات پژوهشی صورت گرفته درباره نقش هوانیروز در عملیات مرصاد خودداری کرده است. آثار چاپ شده در بخش های گوناگون انتشارات سپاه پاسداران نیز به بازگویی بخش هایی از این عملیات در قالب کتاب های تحلیل عملیات و خاطرات پرداخته اند. منافقین هم در کتاب های خاطرات خود به تبیین عملیات مرصاد از منظر خود پرداخته اند. در نتیجه، ابهامات زیادی درباره آخرین نبرد دوران دفاع مقدس وجود دارد.

سردار ناصر شعبانی، عضو هیات علمی دانشگاه امام حسین (ع) و فرمانده قرارگاه سپاه چهارم بعثت در عملیات مرصاد، می گوید: «نیروهای ایرانی با پیروزی در عملیات کربلای ۵، موازنه قوا را به نفع خود تغییر داده بودند، اما با قوت گرفتن کمک های خارجی به صدام، مجدداً وضعیت تغییر و نیروهای بعثی با تکیه بر تجهیزات ارائه شده توسط آمریکا، طرح دفاع متحرک را پیاده کردند.»

وی یادآور می شود: «از یک سو، آمریکا در ماه های پایانی جنگ، به صورت مستقیم وارد نبرد در منطقه دریایی شد و به چاه های نفتی ایران حمله کرد. از سوی دیگر نیز صدام با وجود شکست های پی در پی، با بمباران های شیمیایی از مردم خود انتقام می گرفت و اقداماتی مثل کشتار کردهای عراق را به نام ایران، عملی می کرد. در واقع، جنگ از جبهه ها خارج و جنگ شهرها آغاز شده بود. هوایمای مسافرفری بی دفاع ایران، هدف موشک های آمریکایی قرار گرفت و جنگ شهرها شدید شد. بر اساس اعتراف سرلشکر و فیک السامری، رییس بخش ایران در دستگاه اطلاعات نظامی ارتش صدام، طرح حمله شیمیایی به تهران نیز طرح ریزی شده بود. امام خمینی (ره) نیز با توجه به وضعیت های فوق و بنا بر مصالح انقلاب، اسلام و

مردم، قطعنامه ۵۹۸ را پذیرفتند.» این فرمانده دوران دفاع مقدس خاطر نشان می کند: «پیش نویس این قطعنامه، همزمان با اوج گیری پیروزی های ایران در فتح فاو و عملیات کربلای ۵ تنظیم و تصویب شد. اما صدام برای این که در زمان پذیرش قطعنامه، نیروهایش در خرمشهر مستقر باشند، مجدداً از سمت جنوب ایران حمله کرد. تصور او بر این بود که در پشت میز مذاکره از موضع قدرت برخوردارند، اما توسط نیروهای ایرانی به عقب رانده شد. نکته قابل توجه این جاست که عده قدرت نظامی ایران، در جنوب می جنگید و راولیان جنگ نیز در آنجا حضور داشتند.»

فرمانده قرارگاه سپاه چهارم بعثت در عملیات مرصاد به یاد می آورد که نیروهای بعثی ارتش متجاوز صدام در غرب کشور تحرکاتی صورت دادند و بعد، منافقین با پشتیبانی آتش هوایی عراق، عملیات بی فرجام «فروغ جاویدان» را آغاز کردند. وی می گوید: ما هم تا دفع کامل دشمن در جنوب و رسیدن نیروهای ایرانی به منطقه غرب، جلوی منافقین را سد کردیم و عملیات مرصاد با ۱۴۰۳ نفر اسیر و کشته از متجاوزان و با پیروزی ایران به اتمام رسید. اما متأسفانه منافقین، عملیات شکست خورده را در فضای تبلیغاتی، به نام خود ثبت کردند.»

سردار ناصر شعبانی، با تأکید بر فقر اطلاعاتی موجود درباره عملیات مرصاد می افزاید: «ما از قبل برای این عملیات، آماده نبودیم و راولیان سپاه نیز در این نبرد حضور نداشتند. بر اساس اعتراف منافقین دستگیر شده در عملیات مرصاد، قرار بوده که این عملیات، در شهریور ماه آن سال (۱۳۶۷) و همزمان با سالگرد آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران صورت گیرد اما به خاطر نگرانی از عواقب پذیرش قطعنامه و رانده شدن شان توسط عراق، عملیات نافرجام فروغ جاویدان زودتر انجام شد.»

وی تصریح می کند: «منافقین آنقدر به پیروزی در این عملیات امید داشتند که تمام مدارک، سوابق، پوشه ها، مکاتبات و گزارش هایشان را با خود به ایران آورده بودند و این مدارک، اکنون در اختیار ماست. این اسناد شامل طرح های حمله، دست خط روسای منافقین، مسیر حرکت و مکاتبات آنان با نیروهای بعثی برای مسایلی مانند درخواست سلاح است.» عضو هیات علمی دانشگاه امام حسین (ع)، منافقین را به عنوان تهدیدی برای ایران معرفی و تأکید می کند: «منافقین هنوز مورد توجه آمریکا هستند چرا که اخیراً نیز از لیست سیاه تروریست ها خارج شده و به عنوان یک جنبش مقاومت برای آمریکا مطرح اند. اسناد

باقیمانده از منافقین به همین دلیل، فعلاً منتشر نمی شوند و در طبقه بندی اطلاعاتی قرار می گیرند، اما در محیط تحقیقاتی استفاده می شوند.»

شعبانی، وقایع پایان جنگ تحمیلی عراق علیه ایران را خاص می داند و با تأکید بر اهمیت شرح این مقطع، می گوید: «من پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد خود را با عنوان «علل شکست ارتش آزادی بخش (منافقین) در عملیات مرصاد» با تکیه بر این اسناد نوشته و در دانشگاه امام حسین (ع) از آن دفاع کرده ام. دکتر محسن رضایی و سردار سرلشکر احمد وحیدی، استاد راهنما و مشاور این پایان نامه بودند که در آینده ای نزدیک با عنوان «نقش منافقین در جنگ (در همکاری با ارتش عراق) با تأکید بر عملیات مرصاد» و شامل اسناد و مدارکی از جنایات این فرقه منحرف، توسط انتشارات دانشگاه امام حسین (ع) منتشر خواهد شد.

وی نقش مردم، قابلیت انعطاف پذیری سپاه پاسداران در فرماندهی صحنه های دفاع مقدس، تأثیر فرماندهی سپهبد شهید علی صیاد شیرازی و فعالیت هوانیروز و نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی را جزء موثرترین عوامل در انهدام عده قوای منافقین در عملیات مرصاد می داند و می افزاید: «بر آورد غلط منافقین از اوضاع سیاسی داخلی ایران و توانمندی هوانیروز در عملیات مرصاد، در بخش نتیجه گیری پایان نامه ام ارزیابی و به عنوان محوری ترین عوامل شکست منافقین در عملیات مرصاد معرفی شده اند.»

فرمانده قرارگاه سپاه چهارم بعثت در عملیات مرصاد، تدوین تاریخ شفاهی مربوط به مقطع پایان جنگ و به ویژه شکست منافقین را که از درخشان ترین مقاطع دوران دفاع مقدس است، موجب روشن شدن زوایای ناپیدای پایان جنگ تحمیلی می داند و می گوید: «با ثبت خاطرات افراد حاضر و موثر در آن دوران، این حماسه ماندگار خواهد شد.»

یکی از جنبه هایی که درباره عملیات مرصاد، کمتر به آن توجه شده، دیدگاه ها و اظهار نظر منافقین درباره این عملیات است. تعدادی از اعضای گروهک منافقین، خاطرات خود را در قالب کتاب منتشر کرده اند و این آثار در روشن تر شدن حقایق عملیات مرصاد موثر خواهند بود.

فرج الله اردیزی، محقق و نویسنده، مراحل پژوهش برای آغاز نگارش کتابی با عنوان «فتنه نفاق و اتحاد بنی صدر و نقش امام خمینی (ره) در مهار آن» را آغاز کرده است. او در این اثر، به تبیین دوران ریاست جمهوری ابوالحسن بنی صدر تا جدا شدن او از شورای ملی مقاومت می پردازد.

وی برای تدوین کتاب «فتنه نفاق و اتحاد بنی صدر و نقش امام خمینی (ره) در مهار آن»، کتاب های خاطرات منافقان را مورد مطالعه قرار داده و به همین سبب، به تشریح دیدگاه آنان درباره عملیات مرصاد پرداخته و تصریح می کند: «پس از عملیات مرصاد شکست منافقین، برخی از اعضای گروهک مجاهدین خلق به دلیل ناراضیاتی از عملکرد رهبران خود، از این سازمان جدا شدند و با نگارش خاطرات، به افشای ماهیت آن پرداختند.»

این پژوهشگر تاریخ ادامه می دهد: «خاطرات علی اکبر راستگو، یکی از همین منافقین ناراضی که قبلاً در کشور هلند منتشر شده بود، در سال ۱۳۸۴ در قالب کتابی با عنوان «مجاهدین خلق در آیین تاریخ»، توسط مرکز اسناد انقلاب اسلامی منتشر شده است. هادی شمس حائری و حسین سوهانی، از دیگر منافقینی اند که خاطرات خود را در خارج از کشور منتشر کرده اند.»

اردیزی تأکیدی می کند: «هیچ یک از این افراد، گروهک مجاهدین خلق را در عملیات فروغ جاویدان موفق نمی دانند و به شکست خود اعتراف می کنند. به گفته این افراد، نیروهای حاضر در این عملیات، آموزش های لازم را برای نبرد ندیده بودند و تنها به خاطر غرور ناشی از اجرای برخی عملیات های کوچک و نافرجامی مانند «آفتاب» و «چلچراغ»، حدود ۵ هزار نفر نیرو از اروپا جمع آوری و عملیات فروغ جاویدان را ۶ روز پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ آغاز کردند.»

وی ادامه می دهد: «بر اساس خاطرات منافقین، فرماندهان این عملیات، حتی به فکر نجات جان نیروهای خود نبودند. برای مثال، راهکارهای چگونگی عقب نشینی را به آنها ارائه نکرده و تنها فرصت سبناور به آنها داده بودند. نکته جالب دیگری که درباره این عملیات وجود دارد، این است که منافقین از وجود تنگه چهارزبر در کرمانشاه بی اطلاع بودند و خبر نداشتند که وضعیت این منطقه به گونه ای است که تسلط مدافعان بر این تنگه، قطعاً باعث زمین گیری آنها خواهد شد.»

فرج الله اردیزی، انجام عملیات فروغ جاویدان را ناشی از مازوخیسم رهبران گروهک مجاهدین خلق می داند و تأکید می کند: «منافقینی که دیگر هیچ امیدی به این سازمان نداشته اند، به راحتی در کتاب خاطرات خود به افشای جنایات و واقعیت های موجود در ساختار این گروهک پرداخته اند.»

محدودیت اسناد قابل دسترس درباره عملیات مرصاد، دست محققان و نویسندگان را برای نگارش اثر درباره این واقعه تاریخی، نظامی می بندد اما استفاده از تاریخ شفاهی و خاطرات مردم غرب کشور، فرماندهان و رزمندگان حاضر در این عملیات، فضای بازی برای اهالی قلم است که چشم پوشی از آن، راهکارهای دیگر روایت عملیات مرصاد را فعال نمی کند.

نشر آبرنگ
ناشر برگزیده بیست و سومین
نمایشگاه بین المللی کتاب تهران

کتابهای
دنیای ریاضی ابتدایی
تألیف: زهرا سوادیان

مرکز پخش: تهران - انقلاب - ۱۳ فروردین
مجموعه کتاب فروردین - طبقه همکف
۶۶۴۹۷۲۴۴

انتشارات کرانه عشق

www.ibna.ir

۷۷۸۱۵۱۱۵

نعره عالم
دیده آدم

سید حسین (کمال الدین) رضوی حائری

سایت خبرگزاری کتاب

ایبنا

سایت خبرگزاری ایبنا (IBNA)
تلفنی آگهی می پذیرد.

تلفن: ۲۲۲۵۵۲۴۶
www.ibna.ir

نگاهی به مجموعه داستان «توپ بازی» نوشته تبسم غیبشی

یک مجموعه تجربه گرا

مجموعه ای است که می توان آن را بدون دغدغه برای خواندن به دیگران معرفی کرد، به این معنا که اگر خواننده کمی نخبه گرایی را کنار بگذارد و صداهای تازه را به رسمیت بشناسد، می تواند به شکلی با کارهای این مجموعه و شخصیت هایش همذات پنداری کند که همین امر در گام اول یک نویسنده نکته قابل توجهی است.

غیبشی در این کار نشان داده که می تواند نویسنده خوبی باشد اما برای رسیدن به حد مطلوب راه زیادی در پیش دارد. او پیش از هر مورد دیگر باید به این نکته توجه نشان دهد که رشد ادبیات داستانی در این سال ها چشمگیر است و این مهم با پشتکار و مطالعه نویسندگان مختلف تحقق یافته؛ پس داعیه داستان نویسی داعیه ای خطیر است که باید طبق عمل دیگران با کوشش فراوان از آن نگهداری کرد. یکی از مواردی که باید به آن اشاره شود نقش ناشرانی است که با انتشار کارهای جوانان، سمت و سوهای تازه در حوزه ادبیات داستانی رامعین می کنند و بر همین اساس باید به چنین ناشرانی دست مرز یاد گرفت.

مجموعه داستانی «توپ بازی» سال ۱۳۸۸ در شمارگان ۱۱۰۰ نسخه و با قیمت ۱۷۰۰ تومان توسط نشر ققنوس منتشر شده است.

ذهنیت خواننده را به درون خود می کشد و تعلیق داستانی مناسب به او اجازه نمی دهد که خواندن کار را متوقف کند: «خواب وحشتناکی دیدی، بی آن که مرا بشناسی، عاشقم شده بودی و کسی نباید می دانست اما دیگران فهمیدند و اسیرت کردند. به کمکت نیامدم. نمی توانستم. سه مرد با چشم های قرمز و ریش های انبوه تو را روزی زمین خوابانده و کتکت می زدند. اولی دست هایت را گرفته بود و دومی پاهایت را و سومی نشست به روی شکمت...» خواننده تا همین جا درمی یابد که با فضایی مالیخولیایی طرف است، فضایی که بر اثر اغراق در نگه داشتن خواننده به خشونت غیر لازم وارد می شود، خشونتی که نبودنش کمک بیشتری به روند داستان می کند، البته باید گفت که نویسنده در این کار مرز رویا و کابوس و واقعیت را به خوبی نشان داده، امری که مؤید شناخت او در این گونه نوشتن است. داستان «چنگک» فارغ از نگاه نویسنده به عنصر خشونت غیر لازم مانند «... چنگکی از دو طرف کاسه چشم راستت به داخل فرستاد و آن را بیرون آورد...» داستانی است که می تواند به خودی خود یک حس برآمده از فضای کارهای گوتیک را در وجود خواننده ایجاد کند؛ مسأله ای که باید آن را جدی گرفت زیرا ایجاد هر حس در خواننده نیاز به پشتوانه هایی دارد که در نزد هر نویسنده ای نیست. باید گفت که غیبشی در مقایسه با دیگر نویسندگان جوان کمتر داستان هایش را هدر داده و اگر سوسه انتشار زود هنگام را از خود دور می کرد و به یک باز نویسی تن می داد، کارش از موفقیت بیشتری برخوردار می شد.

به هر شکل، مجموعه داستان «توپ بازی»

از مجموعه، ضعف زبانی باعث پیش رفتن ذهنیت داستانی شده، به این معنا که موضوعات انتخابی به گونه ای قربانی ضعف زبان شده اند. نکته قابل توجه برای هر نویسنده این است که در درجه نخست به چگونه نوشتن به لحاظ ایجاد زبانی منحصر به فرد بپردازد. به گفته یکی از بزرگان ادبیات داستانی، هیچ موردی را نمی توان در جهان یافت که پیش تر توسط یک نویسنده یا شاعر مورد توجه قرار نگرفته باشد و ما هر چه را که می نویسیم به شکلی تکرار دیگران است پس بر همین اساس و برای جلوگیری از دوباره گفتن باید به زبان و نوع نگاه خود پروبال بدهیم و گریز از گفتن ها و نوشتن های تکراری را به این وسیله رفع کنیم. غیبشی در این مجموعه نشان داده که عناصر داستانی را در حد قابل قبولی می شناسد اما زاویه دید او در چند داستان نشان می دهد که ذهنیت او هنوز هم در گرو کارهایی از نویسندگان پیشین است، نکته ای که باید هر چه زود تر در رفع کردنش بکوشد. یکی از مشخصات بارز داستان های این نویسنده آغازهای خوب است، یعنی این که او با کشاندن یکباره خواننده به دل داستان سعی می کند او را حفظ کند و جهان داستانی اش را برایش شرح دهد.

بسیاری از داستان های این مجموعه در زمره داستان هایی قرار می گیرند که به شرط بازبینی دقیق می تواند کارهای ماندگاری باشند، به عنوان مثال توهم و واقعیت در داستان «چنگک» بسیار خوب از کار درآمده و به دلایل مختلف می توان این کار را به عنوان بهترین داستان مجموعه معرفی کرد.

داستان «چنگک» آغازی خوب دارد و همان گونه که اشاره شد این داستان در همان سطرهای آغازین

آثار نویسندگان جوان را با هر گرایش و وزن کیفی زیاد و کم باید به فال نیک گرفت زیرا به هر شکل باید بپذیریم که موج تازه ای در حوزه ادبیات داستانی ایجاد شده و رگه های موثری از این موج در سینه نویسندگان جوان است.

ظاهرا دیگر وقت آن گذشته که کارهای نخست بسیاری از تازه واردان به جهان داستان نویسی را با نگاهی از بالا به پایین ارزیابی کنیم. چون نوع برخورد بسیاری از آنان در نوشتن، نشان دهنده این واقعیت است که پشتوانه عظیم و وفور کارهای ارزشمند بزرگان این حوزه در گذشته به خوبی توانسته به عنوان یک هدایتگر موثر واقع شود.

نسل امروز داستان نویسی ایران حالا دیگر به گنجینه هایی دسترسی دارد که چند نسل پیش از داشتن آن محروم بودند، نویسنده جوان امروزه می تواند با یک رفت و آمد در بازار کتاب به کارهایی دسترسی پیدا کند که خواندشان به مثابه یک کلاس درس است، کتاب هایی که چه بخواهیم چه نخواهیم هریک، یکی از ستون های داستان نویسی کشورند. با این مقدمه سراغ مجموعه داستان «توپ بازی» می رویم، مجموعه ای که نشان دهنده عزم تازه از سوی نویسنده ای جوان در امر نوشتن است. همین جا لازم است یادآور شویم که خواننده در مواجهه با این کار نباید منتظر خواندن شاهکارهای داستانی باشد بلکه این کار، رومی توان در ردیف کارهای تجربه گرا قرار داد، یعنی این که نویسنده با این کار، قبل از هر چیز دیگر به اعلام حضور اندیشیده، اعلام حضوری که به دلایل مختلف باید مورد قبول قرار بگیرد. نویسنده این مجموعه هم در تجربه های بعد باید به مسأله زبان توجه بیشتری نشان دهد زیرا در جاهایی

تمام لحظات جنگ تحمیلی عراق علیه ایران دارای قابلیت هایی هستند که باید با یک عزم همگانی در تاریخ ثبت شوند، زیرا از دل همین ماجراهای ریز و درشت می توان به ادبیاتی منحصر به فرد دست یافت.

البته در حوزه جنگ تحمیلی، تاکنون کارهای ارزنده ای منتشر شده اند اما باید گفت که این مقدار کار در مقابل همه عظمت های جنگ بسیار ناچیز است؛ کسانی که از نزدیک با جنگ و مسایل آن روبه رو بوده اند، یقینا این نظر را تایید می کنند که برای رسیدن به قله ای مطلوب در این زمینه نیاز نیست که دست به دامن تخیل محض باشیم، زیرا آن قدر ناگفته و نانوخته های مستند در این باره وجود دارند که سال های سال می توان از آنها بهره جست.

به عنوان مثال اگر بخواهیم فقط و فقط به شخصیت های موثر در زمان جنگ نظری ضمنی بیندازیم، می توانیم موجی تازه از ادبیات جنگ ایجاد کنیم زیرا نوشتن داستان بر اساس شخصیت ها و رویدادهایی که وجود خارجی دارند تاکنون مورد توجه همه علاقه مندان به کتاب و کتابخوانی بوده است.

چند سالی است که نام «سهام خیام» به کرات از رسانه های جمعی به گوش می رسد و معمولا از او به عنوان دختری شجاع یاد می شود که در گیرودار اشغال شهرش توسط عراقی ها هیچ گاه تسلیم نشده و تا سر حد شهادت کوشیده است. گرچه شخصیت سهام خیام در این رابطه مشتئی از خروار است و آن گونه که می دانیم دفاع از هویزه غالباً توسط زنان

نگاهی به کتاب «سهام خیام» نوشته سید قاسم یاحسینی لزوم شناخت یک شخصیت؛ دختری از هویزه

کرده است؛ نگاه تاریخی او به شهر هویزه و زنان شجاعی است که در طول تاریخ سابقه دفاع از کاشانه خود را به ثبت رسانده اند؛ زنانی که باعث شده اند شخصیتی چون سهام حضور دشمن در شهر خود را تحمل نکنند: «بر اساس گزارش های تاریخی زنان و دختران هویزه ای در عصر تیموریان و صفویان و در ماجرای نهضت مشعشعیان خوزستان و عراق در جنگ ها و شورش ها شرکت و حضور مستقیم داشته اند. جامه مردان پوشیده و عمامه آنان بر سر گذاشته اند و در لشکرکشی ها شرکت می کرده اند...» گرچه یاحسینی فقط به نمایی کلی از این شهر و زنانش پرداخته، اما همین

مقدار هم می تواند روحیه کنجکاو یک نویسنده را در پرداختن بیشتر به این موضوع برانگیزد. ظاهرا یاحسینی به دلیل ضعف منابع نتوانسته آن گونه که باید و شاید ادعای تاریخی خود را به قدر کافی مستدل کند، اما بدون شک این موضوع را با پژوهش هایی بیشتر می توان به عنوان یک واقعیت تاریخی به اثبات رساند.

تتها ای کاش یاحسینی با این ماجرای خواندنی با دیدی روایتی تر نگاه می کرد تا خواندش زیاد

مخاطب را به یاد کتاب های سرگذشت نامه نویسی نیندازد. نویسنده این کتاب با داستان نویسی بیگانه نیست و بر همین اساس می توانست فارغ از شتاب زدگی های معمول، کاری مابین تخیل و واقعیت بنویسد که هم ماندگاری اثرش را بیشتر کند و هم خواننده حس همذات پنداری بیشتری با آن داشته باشد.

به عنوان مثال، صحنه شهادت سهام به شدت می تواند تاثیر گذار باشد و همراهی او با زنان دیگر در نبرد با اشغالگران از نکاتی است که با زبان روایت سازگاری بیشتری دارد.

شهرستان هویزه یکی از مکان هایی است که هسته های مقاومتش به شدت فعال بوده اند و بنابر گفته نویسنده، یکی از اقشاری که هسته مقاومت مردمی را تشکیل بخشیده اند دانش آموزان و دختران این شهر هستند بنابراین بدون شک در میان خیل عظیم مدافعان این شهر می توان چهره های دیگری هم کشف کرد که آینده ادبیات و تاریخ بتواند سهم بیشتری از جزئیات جنگ داشته باشد.

کتاب «سهام خیام؛ دختری از هویزه» از آن دست کتاب هایی است که زمینه پژوهش بیشتر درباره شخصیت های بزرگ را فراهم می کند. یاحسینی با این کتاب ثابت کرده که بر خلاف ادعای ما همه چیز درباره جنگ هنوز گفته نشده و گفتنی های اصلی در سینه کسانی است که در کشاکش جنگ چهره به چهره با دشمن مواجه شده اند. کتاب «سهام خیام؛ دختری از هویزه» چندی پیش در شمارگان ۲۵۰۰ نسخه و قیمت ۱۲۰۰ تومان توسط انتشارات سوره مهر منتشر شده است.

گزارشی از نشست صمیمانه وزیر ارشاد با اهالی شعر و ادب

هم‌اندیشی شاعران در فضای شاعرانه

نخستین نشست صمیمی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با شاعران کشور به مناسبت معرفی یحیی طالبیان، قائم مقام وزیر در حوزه شعر، یکشنبه شب (۲۷ تیرماه) با حضور دکتر سید محمد حسینی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، دکتر غلامعلی حداد عادل، رییس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی و رییس فرهنگستان ادب فارسی، علی معلم دامغانی، رییس فرهنگستان هنر و عده‌ای از شاعران کشورمان در مجتمع تفریحی باغ زیبا واقع در منطقه سه تهران برگزار شد.

انگار همه چیز دست به دست هم داده بودند تا این نشست صمیمانه چندین بار به تأخیر بیفتد! نخست، گرمای بیش از حد هوای تهران برای یک هفته این گردهمایی را به تأخیر انداخت و در این شب خاطره‌انگیز هم که شاعران جمع شده بودند، دیر رسیدن برخی از مسؤولان و قطعی برق منطقه باعث تأخیر در زمان اجرای برنامه‌ها شد. البته چون همه ما به جمله «الخير في ما وقع» اعتقاد داریم خیلی هم بد نبود زیرا فضای ایجاد شده کاملاً شاعرانه شد و جمعی از مهمانان در گوشه‌ای از فضای باغ زیر نور شمع به گفت‌وگوهای دوستانه و تبادل نظر پرداختند.

توسعه، هدفدار کردن و تجمیع نهادهای شعر

به دنبال حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در مراسم برنامه‌های تدارک دیده شده، آغاز شد. در ابتدای مراسم یحیی طالبیان، قائم مقام وزیر در حوزه شعر و ادب، این سمت به تازگی در وزارت فرهنگ و ارشاد تعریف شده است. ضمن خیر مقدم به حاضران گفت: «این مراسم فرصتی برای هم‌اندیشی و گپ و گفت‌های دوستانه میان شاعران است.»

وی به قدرت رسانه‌ای شعر، ارزش و اهمیت آن در دنیا اشاره کرد و افزود: «اقدامت شعر فارسی به عظمت و درازای تاریخ است و با وجود این که رسانه‌های دیجیتال، اینترنت و سایر رسانه‌های مدرن، فضای رسانه‌ای را گسترش داده‌اند، اما شعر هنوز به عنوان یک رسانه جایگاه خود را دارد. شعر ما نماد فرهنگ و تداوم ماست و در برخی مواقع، از تفکر و ارزش‌های ما در برابر بیگانگان حمایت می‌کند، چرا که حامل ارزش‌های اسلامی ماست.» قائم مقام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در امور شعر و ادب با اشاره به جایگاه بزرگان شعر فارسی مانند حافظ، سعدی، خیام و فردوسی، اظهار داشت: «پیام شعر آنان هنوز هم در کنار رسانه‌های نوین جلوه‌گر است و قدرت پیام‌رسانی آنها با این رسانه‌ها رقابت می‌کند. به همین دلیل شعر فارسی دارای اهمیتی ویژه است.»

طالبیان اهمیت حوزه شعر را دلیل تأکید رییس جمهور برای اقدامی جدی در این زمینه دانست و بیان کرد: «فعالیت قائم مقام شعر در این حوزه، توسعه و هدفدار کردن شعر و تجمیع تمام نهادهای مرتبط با شعر است. از آنجا که برخی شاعران و رسانه‌ها درباره این سمت، شبهاتی داشتند و عده‌ای گفته بودند که با این اقدام، شعر دولتی می‌شود، باید گفت که مگر می‌شود شعر را دولتی کرد و جلوی خلاقیت را گرفت؟ شعر خلاقیت است و خلق نام خداوندی است. به استناد بزرگان عرفان، خلق برای بروز و ظهور است و بیان نیز جلوه‌ای از ظهور به حساب می‌آید.»

وی افزود: «برای جلوگیری از نسیان در شعر امروز، نیاز به حمایت، نظارت و نقداحساس می‌شود

که البته نقدها هم باید نقد شوند. ما برای وصل کردن آمدیم و در تلاشیم با استفاده از هم‌فکری و کمک اصحاب شعر و ادب، چنین فضایی را ایجاد کنیم.» طالبیان از دیگر مشغولیت‌های ذهنی‌اش به کمک در انتشار آثار فاخر و نسخه‌های خطی شعر و ادب فارسی اشاره کرد و گفت: «باید کمک کنیم این منابع و ارزش‌های فاخر، برای اعتلای فرهنگ این مرز و بوم و سهولت کار دانشگاهیان و پژوهشگران، منتشر شوند و در دسترس فعالان حوزه فرهنگ کشور قرار گیرند.»

تحول شعر فارسی را بشناسیم و بشناسانیم

در ادامه مراسم، دکتر حداد عادل، رییس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی، پس از قرائت یکی از شعرهایش، اظهار داشت: «اعتقاد به شعر و اهمیت شاعری و مسوولیتی که در فرهنگستان ادب فارسی بر عهده دارم، مهم‌ترین دلایل حضور من در این نشست به شمار می‌آیند زیرا معتقدم زبان فارسی در دنیا با شعر شناخته شده است و کشور ما نیز به اعتبار اسلام و زبان فارسی هویت دارد.»

وی با اشاره به اینکه، شعر، گل زبان فارسی است، افزود: «در دنیا ما را با شعرمان می‌شناسند و تاریخ ما همواره با شعر و شاعری همراه بوده است. کمتر بزرگی در طول تاریخ ایران وجود داشته که با شعر بیگانه باشد، حتی ریاضی‌دانان و سیاستمداران نیز با شعر سر و کار داشتند زیرا در گذشته فرهنگی ایران، شعر نماد فرهیختگی محسوب می‌شد.»

حداد عادل تصریح کرد: «در هر دوره‌ای از تاریخ ایران با تحولاتی در شعر مواجهیم، همان گونه که دوران مشروطه، زبان و مضامین تازه‌ای را به همراه آورد، امروز باید دید وقوع انقلاب اسلامی چه تحولی در شعر فارسی ایجاد کرده است. در حقیقت باید این تحول را تعریف کرده، آن را بشناسیم و به جامعه بشناسانیم تا راه را برای توسعه آن هموار کنیم.»

وی با بیان اینکه اتفاق مغتنمی است که دو روحانی درجه اول شاعر، رهبر کشور باشند، گفت: «نخست حضرت امام خمینی (ره) که شاعر بودند و سپس مقام معظم رهبری که اهل شعر و شاعری و علاقه‌مند به این حوزه‌اند، در این برهه رهبری کشور ما را برعهده گرفته‌اند که این اتفاق نادر می‌تواند انگیزه مهم‌ترین تحول ادبی محسوب شود. مقام عظمای

مردم به خدا و آرایه درس امیدواری را از رسالت‌های شاعران دانست و چند رباعی خواند. چند تن دیگر از شاعران از جمله محمدعلی بهمنی، علیرضا قزوه، محمدعلی مجاهدی (پروانه)، غزل تاج بخش و ناصر فیض برای حاضران شعر خواندند. ناصر فیض با قرائت شعری طنز، فضای نیمه رسمی حاکم را به فضایی مفرح برای حاضران مبدل ساخت.

نقطه آغازی برای برداشتن گام‌های بلند

دکتر سید محمد حسینی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز طی سخنانی با تأکید بر این که این نشست با هدف معارفه قائم مقام شعر و ادب به اهالی شعر برگزار شده است، گفت: «امیدوارم این انتصاب، نقطه آغازی برای فعالیت‌های بیشتر در عرصه شعر و ادب و همراهی فعالان این حوزه برای برداشتن گام‌های بلندتر باشد.»

وی با اشاره به این که در دوره فعالیتش در سمت وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، سعی کرده در آیین‌های فرهنگی که در گوشه کنار کشور برگزار می‌شود، شرکت کند و نسبت به این گونه مراسم بی‌تفاوت نباشد، بیان کرد: «به اداره‌های کل در استان‌ها تأکید کرده‌ام که برای شناسایی شاعران و برگزاری بزرگداشت آنان، برنامه‌ریزی کنند. من بزرگداشت شاعرانی که مایه وحدت میان شیعه و سنی‌اند یا مانند نظامی گنجوی در بین کشورها مشترکند، اصرار دارم.»

دکتر حسینی تأکید کرد: «ما نمی‌خواهیم همه چیز در انحصار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باشد و امیدواریم با حمایت فرهنگستان ادب، فرهنگستان هنر و تمام مراکز دانشگاهی، بتوانیم کمبودها را پوشش دهیم و با همفکری شاعران تلاش کنیم تا برای شخصیت‌های شعر و ادب کاری انجام دهیم یا سالی را به نام آنان در یونسکو ثبت کنیم.»

وی با اشاره به برگزاری جشنواره‌های شعر رضوی، شعر فجر، شعر فاطمی و نخستین همایش شاعران ایران و جهان، افزود: «با توجه به این که در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شورای گسترش شعر و در دفتر موسیقی نیز شورای شعر و ترانه داریم و برخی دیگر از نهادها نیز در حوزه شعر فعالیت می‌کنند، بازنگری در این حوزه و منسجم شدن فعالیت‌ها، ضرورتی بود که به نظر می‌رسید.»

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی خاطر نشان کرد: «افتخار ما این است که مقام معظم رهبری، اهل ذوق هستند و در بیست و سومین نمایشگاه کتاب تهران، وقتی به کتاب‌های شعر می‌رسیدند، با اشتیاق خاصی این کتاب‌ها را بررسی می‌کردند.»

اعضای شورای سیاست‌گذاری جشنواره بین‌المللی شعر فجر و اعضای شورای سیاست‌گذاری همایش شاعران ایران و جهان، محمدعلی رامین، معاون امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، موسی بیدج، عباسعلی وفایی، ابراهیم خداداد، محمدرضا سنگری، محمود سالاری، مصطفی امیدی، مصطفی محدثی خراسانی، محمدرضا عبدالملکیان، پرویز بیگی حبیب‌آبادی، حسین اسرافیلی، محمود اکرامی فر، سیدعباس سجادی، عرفان نظرآهاری، حمیدهنرجو، عباس براتی‌پور و علی محمد مؤدب، از دیگر حاضران این نشست صمیمانه بودند.

این مراسم صمیمانه که خاموشی‌های مکرر منطقه، آن را به نوعی شاعرانه‌تر کرده بود، ساعت ۲۴ روز یکشنبه به پایان رسید.

ولایت برای شعر اهمیت زیادی قائلند و هر سال، شب ولادت امام حسن مجتبی (ع) در ماه رمضان را به دیدار با شاعران و شعرخوانی اختصاص می‌دهند که این نشانه حمایت ایشان از شعر و شاعران است.» حداد عادل با اشاره به توفان جهانی شدن و توطئه‌های بیگانگان، اظهار داشت: «در این زمانه باید از تمام ابزارهای خود برای ماندگاری و پایداری استفاده کنیم و باید برای آشنایی جوانان با شعر، تلاش کنیم تا از فواید فردی و اجتماعی آن بهره‌گیریم. من اهتمام وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را برای اعتلای شعر و انتصاب قائم مقام شعر و ادب، فرصتی مناسب می‌دانم.»

در انتظار وقوع اتفاقات مبارک

در بخش دیگری از این نشست صمیمی، علی معلم دامغانی، شاعر و رییس فرهنگستان هنر، با اشاره به اینکه جان جهان زنده است و گذشتگان با بنا نهادن آثاری مانند شاهنامه و آثار اساطیری به فرهنگ امروز کمک کردند، گفت: «امروز نیز انسان نسبت به آینده با فضایی مه‌آلود همراه با سوال‌هایی نامعدهود مواجه است و از آنجا که شاعران به جنون متهم‌اند و بر دیوانگان حرجی نیست، در نتیجه شاعران نمی‌هراسند و سخن خود را با شجاعت بیان می‌کنند.»

وی گفت: «اگر طالبیان برنامه‌ریزی درستی داشته باشد و قدرت شعر را جدی بگیرد، اتفاقات مبارکی را در حوزه شعر شاهد خواهیم بود و شرق، مانند همیشه، در جهان روشنگر خواهد بود.»

در ادامه این مراسم، مهدی الهی قمشه‌ای، ادیب و سخنور معاصر، تداوم کلام انبیا، نزدیک کردن

سید محمد حسینی:
بر بزرگداشت شاعرانی
که مایه وحدت
میان شیعه و سنی‌اند
یا مانند نظامی گنجوی
بین کشورها مشترکند
اصرار دارم

عزت اسماعیلی

هشتم مرداد، روز شیخ شهاب‌الدین سهروردی است. حکیم و عارف و موسس دومین حوزه اندیشه فلسفی در اسلام که به نام حکمت الاشراق نامگذاری شده است. در طول ۸ قرن گذشته سنت فلسفی اشراق به ویژه در ایران ادامه یافت و نقش عمده‌ای در اندیشه شیعی ایفا کرد. سهروردی مهم‌ترین کتاب فلسفی خود را «حکمت الاشراق» نامیده است. اشراق به معنی نورافشانی و تالو است. به نظر سهروردی شناخت و معرفت از درون برمی‌خیزد و خورشید و آگاهی در مشرق وجود - که باطن انسان را تشکیل می‌دهد. طلوع می‌کند. به مناسبت روز سهروردی، گفت‌وگویی داریم با «حسن سید عرب» کارشناس ارشد فلسفه اسلامی و عضو هیأت علمی دایرةالمعارف اسلامی.

سید حسن عرب، عضو هیأت علمی دایرةالمعارف اسلامی:

سهروردی نماینده فلسفه ایرانی - اسلامی است

تحت فشار قرار داد و وی را به عزل از حکومت حلب تهدید کرد. ملک ظاهر شاه هم که از دوستان سهروردی بود مجبور شد او را در جریان دسیسه کشته شدنش قرار دهد. به پیشنهاد سهروردی قرار شد او حبس شود. سهروردی به آنها گفته بود: من عادت به گرسنگی دارم. می‌توانم چند وقتی تحمل کنم، به این ترتیب سهروردی در حبس و در اثر گرسنگی به شهادت رسید. آنها علت این کار را مناظره سهروردی با عالمان آن روز می‌دانستند که در مبحث خاتمیت، او را ملحد اعلام کرده بودند. آیا سهروردی در آن زمان بین مردم جایگاه ویژه‌ای داشت؟

سهروردی در زمان خودش مشهور نبود؛ برخلاف ابن سینا که به شیخ‌الرئیس مشهور بود و از شرق و غرب ایران از او سوال فلسفی می‌کردند. ولی سهروردی اساساً از شهرت اجتناب می‌کرد. به گفته شهرزوری، سهروردی قامتی متوسط و چهره‌ای سرخ‌رنگ داشته و مسیحا صورت و قلندر صفت بوده است. خیلی کم حرف می‌زده و لباس‌های عجیبی می‌پوشیده که خلاف عادت بوده و صریح و بی‌رودریاستی با مردم صحبت می‌کرده و ظاهراً خیلی مورد قبول مردم نبوده است.

با توجه به نظرات فلسفی سهروردی، به نظر شخصیتی مثبت داشته!

در نظراتش نوعی مثبت‌اندیشی وجود دارد اما فلاسفه خودشان را نمی‌توانند مورد رد یا قبول عوام قرار دهند. افتادن در قبول مردم لازم‌اش این است که خوشایند آنها باشی و برای کسی که می‌خواهد تفکر کند، این مقبولیت موجب حجاب و مانع فکری او می‌شود. فیلسوفان بزرگ از این حیث منزوی بودند حتی خود ملاصدرا و ابن سینا هم در اواخر عمر نیز منزوی شده بودند.

ملاصدرا چقدر در شناساندن سهروردی در تاریخ فلسفه نقش داشت؟

امروز و با توجه به شناختی که از سهروردی داریم، باید از ملاصدرا به بزرگی یاد کنیم. اگر چه در بعضی آراء ملاصدرا با او موافق نبوده، اما با شرحی که از حکمت اشراق نوشت، تحول به وجود آورد. وقتی فیلسوفی به یک فیلسوف می‌پردازد تاریخ فلسفه تداوم می‌یابد. بعد از ملاصدرا ما سهروردی را به عنوان فیلسوف شناختیم. چون مبنای رشد تفکر فلسفی، تقابل آراء است. ملاصدرا وقتی بنای بحث وجود و نور را مطرح کرد، آن موقع فهمیده شد نور سهروردی چقدر اهمیت دارد. تا قبل از آن می‌گفتند نور الانوار همان واجب‌الوجود مشائیان است. اما بعد از آن، بطن نور را جور دیگری فهمیدیم. سهروردی نماینده کامل فلسفه ایرانی و اسلامی است. او به وحدت و وحی و فلسفه کمک کرده است. اگر ایده آن در فارابی بود، وجه علمی آن سهروردی بود.

برای یک ایرانی مسلمان، سهروردی پاسخگوی چه نیازی است؟

پاسخگوی دو نیاز. یکی پیشینه ایرانی بودن. در واقع او پاسخگوی تأملات دینی ما و تمایلات ملی ماست. سهروردی فیلسوف فرهنگ است. یعنی فرهنگ اسلام و فرهنگ ایران را در یک وحدت فلسفی با یکدیگر تلفیق کرده بدون این که با سختی

شما به حکمت خسروانی اشاره کردید که سهروردی از آن تأسی گرفته. لازمه این تأسی آشنایی با زبان آن قوم بوده. آیا سهروردی به این موضوع مسلط بوده؟

سهروردی نزدیک زنجان کنونی زندگی می‌کرده. در آن زمان در گزارش تاریخی، مردم آذری زبان نبودند بلکه به زبان پهلوی صحبت می‌کردند. یکی از تمایلات سهروردی آشنایی با فرهنگ ایرانیان پیش از اسلام و زبان آن قوم بوده است. زبان هر قومی منبع تجلی آن قوم است و اگر زبان را از هر قومی بگیریم فرهنگ را از آن گرفته‌ایم. یقیناً سهروردی با زبان پهلوی آشنایی داشته چون مکتوبات حکمت خسروانی را احیاء کرده است. البته هیچ سند و نوشته‌ای به طور صریح این موضوع را بیان نکرده اما نشانه‌هایی وجود دارند که او بعد از احیاء حکمت خسروانی، به مراغه و بعد از آن به اصفهان رفته و آثار تعلیمی ابن سینا را آموخته و سپس، به آسیای صغیر سفر کرده تا این که همان‌جا به شهادت رسیده.

علت شهادت سهروردی چه بوده است؟

شهادت سهروردی در طول ۳۰۰ سال اخیر مطرح شده است. منابع مقدم از او به عنوان شیخ مقتول یاد کرده‌اند. جریان شهادت سهروردی این‌گونه نقل شده، وقتی که وی به حلب رفت، صلاح‌الدین ایوبی در آن زمان شام را به تازگی از تصرف صلیبیان خارج کرده بود و برای حفظ اعتبار سیاسی خود به تأیید فقها و عالمان نیازمند بود. از این رو، فرزند خود ملک ظاهر را به خاطر حسن رابطه با سهروردی

فلسفی شکل می‌گیرد. سهروردی کارش را از همان جایی شروع کرد که ابن سینا آن را به پایان رسانده بود. یعنی سهروردی با تحلیل و تبیین و تفسیر اندیشه‌های ابن سینا به حقیقتی نائل شد که توانست تمام فلسفه مشائیان را بیاموزد، آنها را نقد کند و بعد نظریه خودش را بدهد. وقتی نظر خودش را می‌گوید، به ابداع فلسفه اشراق می‌رسیم. پس محال و ممتنع است که حرف جدیدی را در فلسفه زد بدون این که در سنت تاریخی فلسفه تفکر کرد. کسی نمی‌تواند بگوید که من با افلاطون و ارسطو، کاری ندارم و خودم به تنهایی فکر می‌کنم. همین روش را ملاصدرا در حکمت متعالیه انجام داده است. او هم حکمت مشاء در اشراق را مطالعه کرده و بعد به نقد آن پرداخته و به کتاب‌ها حاشیه نوشته است.

یکی از منابع فلسفی سهروردی، ابن سیناست. با توجه به این که غزالی هم نسبت به بحث نور صاحب نظر است، چقدر این منابع فکری با محمد غزالی نسبت دارند؟

سهروردی همیشه از ابن سینا به احترام یاد می‌کند و هرگاه از مشائیان نام می‌برد منظورش ابن سیناست. اما در مقابل انتقادهای تند و ویران‌کننده‌ای که غزالی به فلسفه اسلامی داشت، به نحوی به احیاء آن می‌پردازد.

غزالی کتابی نوشت به نام «تهافت‌التهافت» این رشد در پاسخ آن کتاب «تهافت‌التهافت» را نوشت. در واقع، این رشد نمی‌خواست جواب غزالی را بدهد بلکه می‌خواست ابن سینا را نقد کند. منظور من این است که کار ابن رشد احیاء تفکر فلسفی نبود. ما از این حیث سهروردی را کمتر می‌شناسیم. سهروردی احیاگر اندیشه فلسفی مورد تاخت و تاز گرفته بعد از غزالی است و بدون این که از او نام ببرد، جواب غزالی را داده است. بعضی‌ها خواستند بگویند منبع تفکر فلسفی سهروردی درباره نور، از «مشکاه الانوار» غزالی بهره گرفته، در حالی که این‌گونه نیست. بنای رویکرد نور در این دو متفکر متفاوت است. مبنای غزالی کاملاً نقلی و کلامی است و کمی تأویلی و جنس تأویل آن فلسفی نیست. در حالی که درباره قرائت نور سهروردی وارد عالمی می‌شویم که جهان‌شناسی فلسفی است.

امروزه ما به عنوان یک فرد مسلمان ایرانی چه نسبتی می‌توانیم با سهروردی برقرار کنیم؟

درباره مقام سهروردی در تاریخ و فرهنگ ایران و اسلام صحبت‌های فراوانی می‌شود کرد. بخشی از این جایگاه ویژه در تاریخ فلسفه اسلامی است. بخش دیگر، فرهنگ ایرانیان است که این دو بخش هر یک بررسی‌های جداگانه‌ای را می‌طلبد. اگر از جایگاه سهروردی نزد ایرانیان صحبت کنیم در واقع او نخستین فیلسوف مسلمان است که به میراث کهن ایرانیان توجه داشته. منظور ما از میراث، میراث فلسفی است که اکنون آن را حکمت خسروانی می‌نامیم. در واقع سهروردی احیاگر سنت فلسفی ایرانیان است و این نسبت را با معارف اسلامی توأمان بیان کرده و به وحدت بین فلسفه معارف اسلامی و معارف حکمت خسروانی نائل شده. او ابتدا حکمت خسروانی را احیاء کرده، بعد از احیاء به مقایسه آنها پرداخته و بعد از مقایسه به وحدت این دو رسیده.

این کار انجام شده توسط سهروردی، نشان می‌دهد چرا ایرانیان این طور به اسلام و تشیع توجه دارند و این نشان می‌دهد که مسلمانان ایرانی بر اساس غلبه اعراب به ایران، اسلام نیاوردند. سهروردی ثابت کرد ریشه عمیق‌تری بین نهاد معنوی دین اسلام و معارف پیش از اسلام وجود دارد و این وحدت را خودش در آثارش نشان می‌دهد. اگر بخواهیم استاد کنیم به منبعی که وحدت را نشان می‌دهد باید از کتاب «آیت اشراق» نام ببریم. این کتاب تفسیر قرآن است و هماهنگی این دو حکمت را بیان کرده اما متأسفانه سیر تاریخی و نشانه‌هایی از حکمت خسروانی نداریم که بتوانیم به طور دقیق بگوییم چه بوده است اما هر چه بوده، در قرون ۴ و ۵ بین حکمای اسلامی متداول بوده و بخشی از این معارف به صورت شفاهی نسل به نسل به ما رسیده است.

سهروردی در تاریخ فلسفه اسلامی چه جایگاهی دارد؟

سهروردی موسس دومین حوزه فلسفه اسلامی است که اشراق نامیده شده. جوهره اندیشه فلسفی سهروردی در واقع، امتزاج استدلال و برهان با کشف و شهود است. برخلاف حکمت مشاء که استدلال و برهان حرف اصلی‌های سهروردی است. در فلسفه سهروردی اشراق و شهود به اضافه برهان و استدلال، مبنای تفکر فلسفی سهروردی را تشکیل می‌دهد و دلیل عقلی دارد. سهروردی برای شناخت جهان، برهان را ملاک قرار می‌دهد. مثل حکمای ما قبل خود؛ مانند ابن سینا و فارابی. اما معتقد است که عقل در کمال ادراک هستی به مراتبی نائل می‌شود که از این مراتب به بعد را با کشف و شهود می‌شود درک کرد. این بدان معنا نیست که عقل محدود است و قلب انسان، مدرک شناسایی می‌شود بلکه معتقد است، عقل در یک مرحله به شهود می‌رسد و در کار شناسایی هستی مراتبی را طی می‌کند که کارش تصدیق تصور متعدد نیست و انتهایی برای عقل وجود ندارد. شاخصه حکمت اشراق در فلسفه اسلامی این دو مبناست؛ استدلال به اضافه کشف و شهود.

نکته مهم دیگر این که در تاریخ فلسفه تاسیس یک حوزه فلسفی جدید، گرچه به ابداع و نوآوری برمی‌گردد، اما این ابداع همیشه در بستر یک سنت

عالم، محبس نفس است. نفس باید از غربت غربی خودش تا شرق صعود کند. عالم ماده را غربت غربی نامیدند و غربت غرب، در مقابل شرق انوار است. دیگری «عقل سرخ» است؛ که در آن عقل سرخ، یعنی نوری که در عالم ماده محبوس شده. در واقع اشراق همان طور که در عالم حس مبین نورافشانی صبحگاهی و نخستین درخشش خورشید است، در آسمان معقول نفس هم، مبین لحظه ظهور معرفت است در نتیجه منظور از فلسفه یا حکمت اشراق، نظریه‌ای است که مبتنی بر حضور فیلسوف بر ظهور بامدادی انوار معقول و فیضان آن انوار بر نفس است. وقتی خورشید غروب می‌کند و ظلمات شب غالب می‌شود، خورشید سرخ می‌شود. در واقع شرق محل ظهور نور است و غرب محل حبس است. برخی جامعه‌شناسان از غربت غربی سهروردی به نسبت شرق و غرب پرداختند.

آثار سهروردی به زبان دیگری هم ترجمه شده‌اند؟
نخستین کسی که در غرب به سهروردی پرداخت، مکس پرتن آلمانی بود. لویی ماسینیون و هانری کرین نیز این آثار را به زبان فرانسه ترجمه کرده‌اند. هانری کرین پرآثارترین غربی‌ای است که درباره سهروردی مطلب نوشته است. البته ترجمه‌های مختلفی شده که بعضی از ترجمه‌ها متأسفانه اصلاً خوب نبوده‌اند. معتقدم اگر قرار است سهروردی معرفی شود، نباید آن را جعل شده معرفی کنیم. در ایران، دکتر دینانی معرف سهروردی است و کارهای پژوهشی زیادی انجام داده‌اند.

در نمایشگاه اسما آثار جدیدی از سهروردی ارایه شد؟

خیر، آثار جدیدی نبودند. البته کتابی برای کودک و نوجوان منتشر شد. ما مشکل اصل منابع را داریم. تا چندی قبل اصل کتاب «حکمه‌الاشراق» با شرح قطب‌الدین شیرازی وجود داشت که در حوزه‌ها تدریس می‌شد.

این است که برعکس بسیاری از شعرهای کلاسیک که می‌توان جمله‌ای را حذف کرد و کلمات به شکل موزاییکی در وزنی مشخص کنار هم چیده شده‌اند، هر کلمه‌ای به شکل صحیح در جای خود بنشیند و به دلیل آزادی تقطیع این انتظار نیز می‌رود. در جمله «باران که بند آمد برای چشم‌های رنگین کمانی... پی... پروانه‌ای»، جمله بدون سه نقطه در پایان «پروانه‌ای» و حتی فعل بسته می‌شود. یا «می‌جویید و/و آسمان...» دو حرف «او» در انتها و ابتدای سطرها و نمونه‌های دیگر، همین طور استفاده از ترکیبات، جملات و واژگانی مثل: «زمهریر»، «اسفند بر تابه آتش»، «تو را مرده‌ام» که به زبان کهن گرایش دارد، متناقض از ساختار زبان شاعر است. اما از ایرادهای کلی که در مجموعه «از همسایه برایت چراغی به امانت گرفته‌ام» به چشم می‌خورد، تقطیع نادرست شعرهاست که کلمات به هم چفت نمی‌شوند و در سطرهای افقی و عمودی، رها و سردرگم‌اند. «برایت لباس گرم آورده‌ام/ شنیده‌ام/ قرار است/ به راهی دور بروی/ فراموش نکن/ از گندمزار/ که گذشتی/ برای خواب‌های من/ دعا کن/ اینجا/ تنها پنجره/ از رازهای من/ با خیر است/ و بادی/ که مدام/ کنار گوش اش/ آواز می‌خواند/ شاید از پروانه‌ای/ خیر آورده/ که سال‌ها پیش/ میان چشم‌های/ تو زاده شد/ عصر همین امروز/ زن فالگیر/ می‌گفت: / در فنجان قهوه است/ زمستان می‌بینم/ من، / که چیزی نمی‌بینم/ روبه روی/ پنجره من/ فقط دیوار است»

در هر صورت فریدی فردر این مجموعه توانسته تصاویر خیال‌انگیز شاعرانه را با زبانی ملموس و ساختاری صحیح القا کند.

مجموعه شعر «از همسایه برایت چراغی به امانت گرفته‌ام»، سروده‌سازان فریدی فر، توسط انتشارات ابتکار نو در سال ۱۳۸۹ در شمارگان هزار نسخه و با قیمت ۱۸۰۰ تومان منتشر شده است.

گاهی به اشتباه به سمت جریان‌های انحرافی عرفان‌های وارداتی و دروغین تمایل پیدا می‌کند، آیا امکان آن نیست که سهروردی را به مردم جامعه بشناسانیم و آیا می‌تواند جایگزین کاملی باشد؟
فلسفه برای خودش منزلت دارد و ما موظف نیستیم که هر چیز را عامیانه کنیم. فلاسفه نمی‌توانند فلسفه را از فلسفه بودن خود خارج کنند. عوام باید ادراکشان را بالاتر بیاورند. این سخن برمی‌گردد به این که همه چیز باید در دوره ما به روز شود و همه چیز، چه اندازه استفاده کاربردی دارد. در حالی که فلسفه، نسبت تفکر انسان به جهان است. حال بگویم سهروردی به چه دردمروزی خورد؟ ممکن است بگویم به درد امروز و دوره ما نمی‌خورد. ما اگر فلسفه را امروزی کنیم، برای آن تاریخ مصرف گذاشته‌ایم و فلسفه را از فلسفه بودن خارج کرده‌ایم. **یکی از کتاب‌های سهروردی به نام «عقل سرخ» است و دیگری «غربت‌الغریب» بین آنها با نظریه نور چه ارتباطی وجود دارد؟**

در کتاب «غربت‌الغریب» کالبد تن و بدن در

معرفی شود. ملت ما باید با توجه به سهروردی پرسش فلسفی داشته باشند. الان در جامعه، این پرسش از سهروردی است، چگونه می‌شود با اتکا به مبانی ملیتی و دینی، اندیشه فلسفی داشته باشیم که در انتها به تأملات عقلی برسد و ما را به شهود باطنی و به خدا برساند.

این پرسش کسانی است که ملیت و دیانت و تمایلات عرفانی دارند. سهروردی موسس یک نظام فلسفی است که می‌تواند به همه اینها پاسخ دهد و بخش خلأ فرهنگی را پر کند.

سهروردی با توجه به نظریه اش درباره نور، عظمت و منزلت قرآن را نشان داد. نور، ایرانی‌ترین و اسلامی‌ترین اندیشه در تاریخ فلسفه اسلامی است و این را فقط یک ایرانی می‌توانست بگوید.

نور در واقع، منبع تلفیق اندیشه الهی اسلامی ایرانیان است. سهروردی یک ایرانی مسلمان و مفسر قرآن است و همه اینها را در خدمت کشف و شهود خودش قرار می‌دهد.

با توجه به این که جامعه تشنه معنویت است و

نور در حکمت سهروردی

نور در علوم طبیعی و ادیان و مذاهب، عرفان و تصوف، ادبیات، حکمت و فلسفه مطرح شده و اندیشمندان بسیاری آن را بررسی کرده‌اند. انیشتین سرعت نور را ثابت کرد و معتقد بود اشعه نور هنگام عبور از میدان جاذبه قوی، شکست خورده و منکثر می‌شود. در طبیعت، نور دارای بالاترین و وسیع‌ترین طول موج است. نور، در ادیان و مذاهب مورد احترام و تقدس بوده است. در دین زرتشت، تفسیر هستی، فرشته‌شناسی و تقدس آتش بر مبنای نور است. در دین یهود، اولین مخلوق خداوند نور است. در مسیحیت، مسیح کلمه نور و نور ساکن است. در اسلام نیز بر معنویت نور تاکید شده. همچنین، نور در عرفان و تصوف به تأسی از قرآن، اسمی از اسماء الهی دانسته شده است. قرآن سوره‌ای به نام «نور» دارد و در این کتاب آسمانی چهل و سه بار کلمه نور و بیست و سه بار کلمه حکمت آمده است.

به نظر سهروردی، تمام مراتب هستی و درجات معرفت و آغاز و انجام عالم و سعادت و نیکبختی انسان، جزو تطورات نور است و همه انوار تجلی نورالانوارند. هر نوری، نور نازل‌تر از خود را پیدا می‌کند و سراسر جهان، برآمده از نور و متقدم از نور است. سهروردی این نظام نوری را در تمامی پیکره اندیشه و حکمت خود جاری کرده و در عین حال، با انتخاب نور اساس فلسفه خویش را بنا نهاده است.

نگاهی به مجموعه «از همسایه برایت چراغی به امانت گرفته‌ام» سروده‌سازان فریدی فر

خیال‌پردازی با زبانی سالم

می‌دهند: «زمستان که رسید/ اجاق خانه را/ روشن کن/ قرار است مسافری/ از راهی دور/ تعبیر بی‌خوابی‌مان را بیاورد/ عصر یکی از پنج‌شنبه‌های سال پیش/ دعانویس دوره گرد می‌گفت: / باید دست‌هایتان را دراز کنید/ تمام ستاره‌ها برای شماست/ اما امروز/ تنها ابر/ میان چشم‌هایمان زاییده است.»

همین طور در شعر «تو، همسایه، چراغ» آنجا که می‌گوید: «و من و/ گیلاس‌های شسته را/ به تو تعارف می‌کنم/ علاوه بر به هم ریختگی زبان رایج، «من» از منظر «ID» که فروید مطرح کرده است را به ذهن متبادر می‌کند. اگر چه در نثر نیز باید از واژگان برای القای مطالب، سنجیده استفاده کرد اما این موضوع در شعر، اهمیت دوچندان دارد و استفاده از هر حرف علامت و کلمه‌ای، کاربرد زیبایی‌شناسی خود را می‌یابد که همین امر، شعر خوب را متفاوت از دیگر شعرها می‌کند. مثلاً در این جمله: «سرانجام روزی/ نوبت از دی بهشت ماه هم/ فرا خواهد رسید.» اگر «هم» را نشانه تاکید بپنداریم، در این صورت می‌توان کلمه «سرانجام» را حذف کرد اما به دلیل استفاده دو حرف «ه» یعنی حرف آخر «ماه» و حرف اول

«هم» پس از یکدیگر، و ایجاد تنافر حروف، بهتر آن است که کلمه «هم» حذف شود که با وجود معنای یکسان «هم» و «سرانجام» در جمله و کاربردش، به زیبایی‌شناسی بیشتری رسید، همین طور پیشوند «فرا» نیز در «فرا خواهد»، می‌تواند حذف شود که خدشه‌ای به جمله وارد نمی‌کند.

همچنین در جمله «سال هاست جنازه‌ام/ تکه تکه می‌شوم/ و تکه می‌شوم/ در دهان باد.» دوباره می‌توان یکی از دو جمله «تکه تکه می‌شوم» یا «و تکه می‌شوم» را حذف کرد. چرا که تاکید در آن نهفته نیست، یکی از شاخصه‌های شعر نو و مدرن

اما گاهی، مثل شعر «پلاک رنگ و رورفته شهرداری» فقط به واقعیت پهلو می‌زند و گاهی نیز مثل شعر «هی، مراقب نی‌زارها!» از تخیل محض سرچشمه می‌گیرد و در پاره‌ای مواقع، به خیال‌پردازی تبدیل می‌شود. «انگار همه چیز/ در باز شدن حلقه‌های دود/ حل می‌شود.» و یا «هر چند که من/ هر شب/ با دعای زنی به خواب

می‌روم/ که آرزوهایش را/ تنها در دود سیگارهای پیایی من می‌جوید و/ آسمان تاریک این اتاق» که این طرز تلقی و نوع نگاه، می‌تواند نگاه بیمارگونه را به ذهن متبادر کند.

فریدی فردر بعضی از شعرهایش نتیجه‌گیری و مخاطب را از سیر تکوینی اثر حذف می‌کند. این طرز تلقی، نگاه تاویلی خواننده را نسبت به اثر، از بین می‌برد. در «در ایستگاه آخر الزمان»، شعر با «عجب روزگاری!» آغاز می‌شود یا جمله آخر شعر «ف مثل تعبیر یک فنجان چای!» نیز جمله آخر شعر «اوایل دی ماه، بعد از تو البته!»

مواجه شود، بدون این که بخواید به زور به همدیگر الصاق کند. او گفته است هر دوی آنها یک ریشه دارند و یک مقصد؛ مبدأ و مقصد آنها خداست. کار سهروردی نشان می‌دهد که ایرانیان چقدر متأله‌اند و دین مبین اسلام توانست این متأله بودن ایرانیان را گسترش دهد. به همین خاطر ادراک ایرانیان از اسلام بسیار متفاوت است با غیر ایرانیان از اسلام. سهروردی نماینده این نوع تفکر یعنی اسلام ایرانی است.

با توجه به این اندیشه والا، چرا سهروردی را نمی‌شناسیم؟ مگر چند درصد افراد جامعه ما به جز خیابان سهروردی که شنیده‌اند، چیز دیگری درباره این فیلسوف می‌دانند؟!

متأسفانه کار قابل توجهی درباره سهروردی انجام نداده‌ایم. از طرفی، منابعی که این فیلسوف باید از طریق آنها شناخته شود، کمتر از ۴۰ سال است که وارد ایران شده.

یعنی کتاب‌های ایشان ترجمه نشده‌اند؟
مشکل ما ترجمه نیست بلکه اصل آثار است که شخصی به نام هانری کرین از فرانسه وارد ایران کرد. مادر حال حاضر چهار جلد مصنفات سهروردی را داریم. این آثار باید ابتدا تفسیر و بعد ترجمه شوند. سپس، کسانی که اهل تحقیق و پژوهش‌اند نتایج را اعلام کنند.

ما هنوز خیلی از مسایل را درباره سهروردی نمی‌دانیم. مثلاً تا چه اندازه با حکمت خسروانی آشنا بود؟ در مواجهه با ابن سینا چگونه بوده است؟ نسبت سهروردی با فلسفه یونان چگونه است؟ اما سهروردی افلاطون عالم اسلام است.

فکر نمی‌کنید که می‌توان نظرات سهروردی را به گونه‌ای به جامعه امروز ارایه کرد که برای آنها قابل فهم باشد و راهشان را روشن کند؟

اول باید روشن شود سهروردی را با چه انگیزه‌ای می‌خواهیم بشناسیم و به چه کسانی بشناسانیم. اگر قرار باشد سهروردی را معرفی کنیم، باید کامل و تام

کوروش شیوا: از دهه هفتاد خورشیدی، در شعرهای بعضی از شاعران، شاهد به هم ریختگی ساختار زبانی بودیم که بیشتر تحت تأثیر شعر و جریان‌های پست مدرنیسم کشورهای مثل آمریکا، آلمان، فرانسه و انگلیس اتفاق افتاده است و به نوعی اسلوب‌های زبانی سالم را که قواعد معنایی و کاربردی خود را طی سالیان دراز یافته است، از بین می‌برد؛ بی‌آن که رابطه‌ای ضابطه مند بیابد و بر اساس چارچوب‌های خاصی شکل گرفته باشد. اما نوع نگرش و نگارش شاعران این کشورها که از ورطه مدرنیسم نیز خود را رها می‌پندارند، با شیوه‌های تجربی و تفکرات ایرانیان، سنخیت نمی‌یابد و ناگزیر علاوه بر لطمه زدن به زبان، فاقد معنا نیز هست و نمی‌توان انتظار زیبایی‌شناختی را داشت و این شلختگی را در شعرهای بسیاری از شاعران می‌توان سراغ گرفت.

با این همه، هنوز می‌توان در میان سروده‌های شاعران نو قلم به آثاری برخورد کرد که خواننده را به تأمل فرو ببرد یا اگر این اتفاق هم نیفتد لااقل کمی آرامش خیال، توأم با لذت به وجود بیاورد. نخستین کتاب مجموعه شعر ساسان فریدی فر با عنوان «از همسایه برایت چراغی به امانت گرفته‌ام» با وجود ایرادهایی که می‌توان به آن گرفت، از زبان سالم بهره می‌برد. اما با این ضعف که در عناوین شعرها، با همان به هم ریختگی و بازی‌های زبانی و نیز از بین رفتن ساختار زبان مواجهیم که این موضوع ارتباط نامانوس با کلیت شعر را نمایان می‌کند. اسم‌هایی مثل «دهه هر چه دال است»، «اوایل، دو، و او دارد!»، «خ + ک»، «ب، ر، ه، م، برهم...»، «بعد کاف میم می‌آید یا الف! لام گریه کجاست؟» و «حرف ز» را آیا می‌شناسید.»

شعرهای فریدی فر، اگر چه به شکل گزاره‌های خبری نمود پیدا می‌کنند اما از نثر دوری جسته و با تلفیق تخیل و واقعیت نمونه‌های خوبی ارائه

نگاهی به فعالیت های انتشارات مسجد مقدس جمکران در آستانه ولادت امام عصر (عج)

حلقه ای برای پیوند منتظران حقیقی

کتاب های گویا هم آمده اند

مدیرمسئول انتشارات مسجد مقدس جمکران با اشاره به این که حدود یک سال از فعالیت این مرکز در بخش تولید و نشر کتاب گویا می گذرد، به ضبط یازده اثر قطور به شکل استودیویی برای روشندان و صاحبان مشاغلی که این فرصت را دارند تا از طریق گوش دادن، از متون و کتاب ها آگاه شوند، اشاره می کند و می گوید: «استقبال از تولید این کتاب های گویا که بانوان خانه دار و شاغلانی نظیر رانندگان به راحتی می توانند در جریان انجام سایر امور از متن کتاب نیز باخبر شوند، موجب شد این مرکز نامه های خود را برای تولید کتاب های گویا وسعت بخشد.»

فعالیت های ویژه انتشارات مسجد مقدس جمکران در اعیاد شعبانیه

انتشارات مسجد مقدس جمکران هر سال در زمان اعیاد شعبانیه کتاب های خود را به عموم مخاطبان با تخفیف ویژه عرضه می کند و امسال نیز از اوایل ماه رجب مجموعه آثار خود را با تخفیف ۴۰ درصدی از طریق فروشگاه های خود در تهران و قم به علاقه مندان حوزه مهدویت، پژوهشگران و محققان ارائه کرده است.

همچنین به مناسبت اعیاد بزرگ ماه شعبان و سالروز ولادت حضرت مهدی (عج) این مرکز بیش از ۱۰ هزار جلد از کتاب های خود را با تخفیف ویژه به ستاد مردمی اعیاد شعبانیه عرضه کرد. این ستاد از طریق سایر مراکزی که در سراسر کشور دارد و همچنین برخی از مساجد، این آثار را به فراخور نیاز مخاطبان به آنها اهدا می کند.

این مرکز هر سال با بیش از ۵۰ موسسه و نهاد دانشگاهی، موسسات و کانون های مهدویت دانشگاه ها و... در این حوزه همکاری دارد.

به گفته حسین احمدی، مدیرمسئول انتشارات مسجد مقدس جمکران، این مرکز امسال بیش از ۱۵۰ عنوان از آثار مهدویت و حوزه های اعتقادی خود را از طریق نرم افزار تلفن همراه و لوح فشرده در اختیار علاقه مندان قرار می دهد.

مسائل و مباحث مهدویت و انتظار، تبیین وظایف منتظران در عصر مهدویت و مبارزه با خرافات می داند و اظهار می کند: «در این راه علاوه بر پژوهش ها و تالیفات جدید، محققان این حوزه و نویسندگان دینی که بانپا سنجی و سبک توانمندی در زمینه ای خاص به تدوین و تالیف پرداخته اند، یک واحد پژوهش هم داریم که موضوعات کار نشده یا نیازهای نوپدید را شناسایی می کند و بر اساس توانمندی نویسندگان به معرفی آنها می پردازد.»

وی بخش دیگری از تولیدات مکتوب این مرکز را کاربر روی متون و مصادر ریشه دار شیعه می داند و می گوید: «ما با روش ها و فنون جدید ترجمه به این حوزه می پردازیم. البته احیای نسخ خطی همان طور که درباره تذکره انجمن قدس به آن اشاره شد، از دیگر فعالیت های این موسسه است. در این بخش، موضوعات منحصر به فرد تاریخی و کهن در حوزه مهدویت و دین را تهیه می کنیم و می کوشیم با فعالیت، تصحیح و احیای آثار، منابع کهن را برای عموم علاقه مندان و محققان این حوزه سازیم.»

کتاب آشنایی با امام زمان (عج) برای کشور روسیه از جمله اقدامات این مرکز نشر هستند.

از دیگر فعالیت های منحصر به فرد این مرکز می توان احیای نسخه خطی «تذکره انجمن قدس» که در کتابخانه مجلس از آن نگهداری می شد را عنوان کرد. این مجموعه دربرگیرنده ۱۸ هزار بیت شعر است که اعضای انجمن شعری دوره قاجار در طول ۴۰ سال به سرودن و خواندن آن در محافل خود همت گماشتند. در آن دوره، به ویژه در زمان نزدیک به مناسبت ها و اعیاد که این انجمن به اوج فعالیت خود می رسید، علاوه بر شاعران، ناصرالدین شاه و احمدشاه نیز در کنار علما در آن مجلس به خواندن اشعاری درباره حضرت مهدی (عج) می پرداختند. این مجموعه که در دل خود، آثار شعری بزرگ دوره قاجار را جای داده است، با مقدمه ۱۶ صفحه ای دکتر حداد عادل از سوی انتشارات مسجد مقدس جمکران به چاپ رسیده است.

احمدی، هدف اصلی فعالیت های انتشارات مسجد مقدس جمکران را توسعه و تعمیق آشنایی افراد جامعه با اعتقادات شیعه، پاسخگویی به

هر سال آثار و تالیفات گوناگونی در حوزه های دین و اعتقادات، به ویژه درباره امام زمان (عج) و موضوع مهدویت از سوی افراد و موسسات مختلف به رشته تحریر درمی آیند و منتشر می شوند. حوزه مهدویت، تبیین وظایف منتظران واقعی حضرت، نشانه های زمان ظهور و پاسخگویی به سوالات و شبهات ایجاد شده، از جمله مسائلی هستند که توجه به این حوزه را ضرورت می بخشد.

این گزارش به بررسی عملکرد انتشارات مسجد مقدس جمکران و فعالیت های آن در حوزه خدمات زیربنایی به زائران این مسجد و همچنین علاقه مندان حوزه مهدویت می پردازد.

انتشاراتی با جامعه هدف جهانی

انتشارات مسجد مقدس جمکران از جمله مراکز تخصصی است که تمامی تلاش خود را معطوف به این موضوعات کرده و هر سال با تدوین، انتشار، گردآوری و احیای آثار حوزه های اعتقادی شیعه می کوشد در غنابخشی به این مسائل گام های مثبتی را بردارد.

انتشارات مسجد مقدس جمکران از سال ۱۳۶۸ فعالیت رسمی خود را آغاز کرد و تا سال ۱۳۸۱ موفق شد یک میلیون و صد هزار نسخه اثر چاپ نخست حوزه مهدویت را منتشر کند. پس از آن در سال های ۸۶ و ۸۷ نیز در هر دوره یک میلیون و دویست هزار جلد و از سال ۸۸ بر اساس آخرین آمارها ۵۰ هزار جلد کتاب چاپ نخست را منتشر کرد.

حسین احمدی، مدیرمسئول این انتشارات، ترجمه و تدوین برخی آثار را به زبان های گوناگون دنیا از جمله انگلیسی، اردو، بنگالی، ترکی استانبولی، ترکی آذری، آلمانی و... از دیگر برنامه های این مرکز برمی شمارد و می گوید: «در این مرکز حتی موفق شدیم برای نخستین بار در سال ۸۷ کتاب آشنایی با امام زمان (عج) را با خط بریل و برای روشندان منتشر کنیم.»

همچنین انتشار کتاب «توصیه شیخ صدوق» برای نخستین بار به زبان انگلیسی، چاپ و انتشار

یادداشت

محمدجواد سعیدی

ضرورت پاسخگویی به موقع و مستند به شبهات

تاکنون آثار مکتوب متعدد و متنوعی با موضوع مهدویت به رشته تحریر درآمده و به زیور طبع آراسته شده اند، کتاب هایی که در بسیاری از موارد، نتیجه تحقیق و پژوهش مولف و نقل کننده بسیاری از روایات معتبر و مستند بوده اند.

همچنین کتاب هایی نیز در پاسخ به ابهامات و شبهات ایجاد شده توسط برخی فرقه ها و گروه ها از جمله فرقه وهابیت، در حوزه مهدویت نوشته شده اند که بسیاری از این آثار از دو آسیب رنج می برند.

آسیب نخست، فراگیر نبودن این کتاب ها برای پاسخگویی به مجموعه شبهات و ابهامات مطرح شده است که شاید این آسیب به نوعی ناشی از عمیق نبودن نگاه مولف این کتاب ها به ابهامات و پرسش های روز مطرح شده باشد.

مستدل و مستند با سطح فراگیری وسیع پردازند تا عملاً راه را بر شبهه افکنان ببندند.

واقعیت این است که موضوع مهدویت به خودی خود از چنان وسعتی برخوردار است که در صورت تحقیق و پژوهش صاحب نظران و پردازش این موضوع از جوانب مختلف، می تواند در قالب های مختلف ظهور کند و جوابگوی بسیاری از سوالات موجود در ذهن انسان باشد.

در چنین وضعیتی، پاسخگویی مناسب و به موقع همراه با استفاده از منابع مستند و مستدل آن هم یک گام جلوتر از فکر مسموم شبهه افکنان، از وظایف اصلی محققان، پژوهشگران و مولفان حوزه مهدویت به حساب می آید.

کلام آخر این که آثار مکتوب حوزه مهدویت و پاسخگویی به شبهات، باید به گونه ای نوشته شوند که حتی بتوانند در قالب هایی غیر از کتاب نیز تجلی یابند. سال هاست که دشمنان اسلام و مقابله گران با موضوع سترگ مهدویت، در تلاش اند تا از ظرفیت های موجود در حوزه سینما و تلویزیون برای هجمه عظیم بر مهدویت و مهدویون استفاده کنند و این موضوع، بر ضرورت فعالیت گسترده و قوی مولفان برای خلق آثاری فاخر تأکید می کند تا این آثار دستمایه ای برای تولید آثاری در سایر حوزه ها، به ویژه حوزه سینما و تلویزیون باشند.

در حقیقت، فاصله زمانی بین پاسخگویی مکتوب به ابهاماتی که آنها نیز به صورت مکتوب منتشر می شوند، گاهی آنقدر زیادند که نمی توانند به عنوان عاملی روشنگر در این حوزه عمل کنند و در نتیجه فرصت کافی را برای تاثیرگذاری منفی توسط شبهات مذکور فراهم می آورند.

اگرچه روند تالیف و چاپ یک اثر مکتوب روندی زمان بر است، اما از آنجا که در دنیای پرسرعت امروز، عامل زمانی از ارزش فراوانی برخوردار است و یک مطلب درست یا نادرست به سرعت در دنیا منتشر می شود، انتظار می رود برای پاسخگویی مستدل و مکتوب به ابهامات و شبهات مطرح شده در حوزه مهدویت توسط مغرضین، مسؤولان و صاحب نظران شرایطی را فراهم آورند که روند تولید و انتشار آثار مکتوب پاسخ دهنده به این گونه شبهات، از سرعتی قابل قبول برخوردار باشند.

آسیب دومی که گاهی به مکتوبات پاسخ دهنده به شبهات حوزه مهدویت وارد می شود، این است که در بسیاری موارد مولفان ما به اصطلاح «نگاه رو به جلو» را از یاد می برند و اغلب یک گام عقب تراز مطرح کنندگان این شبهاتند. خوشبختانه روایات و آثار مستند حوزه مهدویت به قدری فراوان و گویا و عالمان دینی و صاحب نظران این حوزه آنقدر توانا هستند که مولفان می توانند با بهره گیری از چنین پشتوانه های قدرتمندی به تالیف آثاری

«شاهنامه کردی» سروده مصطفی ابن محمود گورانی، شامل منظومه‌های جواهرپوش (داستان هفت لشکر) و بیژن و منیژه با تصحیح و پیشگفتار ایرج بهرامی، در سال ۸۳ توسط نشر هیرمند و مرکز بین‌المللی گفت‌وگوی تمدن‌ها منتشر شد و اخیراً از سوی نشر آنا تجدید چاپ شده و به بازار آمده است. جلد دوم «شاهنامه کردی» شامل منظومه‌های هفت خوان رستم، رستم و سهراب، رزم‌نامه رستم و صمصام شاه دیو از شاعری ناشناخته و جلد سوم شامل منظومه‌های نادرنامه (نادر و کوپال) و جنگ‌نامه شهزاده محمدعلی میرزا، میرزا الماس خان کندوله‌ای، به اهتمام ایرج بهرامی در یک مجلد از سوی نشر آنا چاپ و منتشر شد. جلد‌های چهارم و پنجم این مجموعه نیز در دست تصحیح و آماده‌سازی برای چاپ است. وی اکنون «منظومه‌های عاشقانه حماسه کردی» را نیز گردآوری و تصحیح کرده که آماده انتشار است. علاوه بر این، بهرامی تصحیح و چاپ کتاب «یادداشت‌ها و مرآت الوقایع مظفری» نوشته عبدالحسین خان سپهر (ملک‌المورخین) را هم با همکاری عبدالحسین نوایی در کارنامه‌اش دارد.

گفت‌وگو با ایرج بهرامی

روایت‌های عامیانه در مسیر زمان

شاهنامه به عربی توسط فتح‌بن علی بنداری اصفهانی که به دستور الملک کامل از پادشاهان سلسله ایوبیان که سلسله‌ای کرد بودند و در مصر سلطنت می‌کردند یاد کرده است. باید توجه داشت که شاهنامه فردوسی سند قومیت، ملیت و به عبارت دیگر شناسنامه ایرانیان است و این که آیا قبل از من کسانی به گونه‌ای که من اقدام به گردآوری یا تصحیح و چاپ نسخه خطی شاهنامه‌های کردی کرده‌ام اقدام کرده‌اند، با قاطعیت می‌توانم بگویم خیر و تاکنون کسی چنین اقدامی نکرده است و من نخستین فردی هستم که در ایران به چنین اقدام گسترده‌ای دست زده‌ام و سه دهه از عمرم را برای این اقدام صرف کرده‌ام. این را هم بگویم که به هیچ وجه پشیمان نیستم و تنها این سه دهه از عمرم را پربار می‌دانم و بقیه آن را هدر رفته به حساب می‌آورم.

از شاهنامه‌های کردی تاکنون سه جلد شامل هفت منظومه توسط انتشارات آنا چاپ و منتشر شده و جلد چهارم، شامل چهار منظومه دیگر هم در دست چاپ است و بر این باورم که دیگر منظومه حماسی آنچنان ارزشمندی نه در ایران و نه در خارج از ایران باقی نمانده است.

این گونه منظومه‌ها شخصیت‌های بسیار مشهور تاریخی هستند، مانند خسرو و شیرین (خسرو پرویز ساسانی و همسرش شیرین ارمن)، شیرین و فرهاد (شیرین ارمن و فرهاد کوهکن) و یوسف و زلیخا و... و زبان هر دو نوع منظومه چه حماسی (شاهنامه‌های کردی) و چه غنایی (عاشقانه) زبان کردی گورانی است که از زبان‌های ایران باستان و بنابر باور بسیاری از زبان‌شناسان ایرانی و غیر ایرانی، این زبان، زبان طوایف ماد بوده و مادها خود از اقوام کرد بودند و نخستین امپراطوری مقتدر ایران را به وجود آوردند که بعدها توسط کورش کبیر منقرض شد.

به چه دلیل کردها به سرودن شاهنامه به گویش کردی گرایش دارند و قبل از شما افراد دیگری هم در این راه قلم زده‌اند؟

اقوام کرد به دلیل مهر راستینی که به شاهنامه فردوسی، سخن سرای بزرگ ایران‌شهر می‌ورزند و به لحاظ این که کردانی که با زبان فارسی آشنایی نداشته بتوانند از داستان‌های حماسی شاهنامه لذت ببرند، اقدام به سرودن داستان‌های شاهنامه به گویش کردی کرده‌اند. فراموش نکنید که ابن اثیر، مورخ کرد تبار در تاریخ مشهورش «الکامل» از ترجمه

که در بین اقوام کرد به (نادر و کوپال) شهرت دارد و سروده میرزا الماس خان کندوله‌ای است که سرهنگ سپاه نادر شاه افشار بوده و در رکاب نادر به هند رفته و در فتح هند حضور داشته با این منظومه حماسی در شرح زندگی پرمجرای نادر شاه افشار از تولد تا مرگ و به شرح مبارزاتش با سرکشان داخلی، افغانان و امپراطوری عثمانی پرداخته و یکی از بهترین و بی‌نظیرترین شاهنامه‌های کردی است و منظومه دیگر، منظومه‌ای است از سراینده‌ای با نام میرزا کردی که در شرح فتح بغداد در دوران قاجاریه توسط شاهزاده محمدعلی میرزا دولتشاه، فرزند دلاور فتحعلیشاه قاجار سروده شده است که این شاهنامه هم جزو بهترین‌هاست.

سراینندگان شاهنامه‌های کردی از کردان غرب کشورند و از معروف‌ترین این سراینندگان به غیر از میرزا الماس خان کندوله‌ای و میرزا کردی می‌توان از مصطفی ابن محمود گورانی هم یاد کرد.

با تاسف در برخی از شاهنامه‌های کردی، نامی از سراینندگان آنها به میان نیامده و معلوم نیست توسط چه کسانی سروده شده‌اند و در این باره اهل فن تنها می‌توانند به حدس و گمان استناد کنند و زمان سرایش اکثر شاهنامه‌های کردی به احتمال بسیار نزدیک به یقین از قرن نهم هجری تا اواسط قرن سیزدهم هجری است، اما پس از این تاریخ، دیگر منظومه‌ای آنچنان ارزشمند در زبان کردی سروده نشده است.

مخاطبان این شاهنامه‌ها عموماً کردهای ساکن غرب کشور در استان‌های کرمانشاهان و کردستان هستند، کردهای ساکن کشور عراق هم از شاهنامه‌های کردی بسیار استقبال می‌کنند.

شاهنامه‌های کردی چه تفاوت‌هایی با منظومه‌های غنایی حماسی دارند و آیا مخاطبان گداز این گونه منظومه‌ها هم مانند شاهنامه‌های کردی استقبال می‌کنند و دیگر اینکه به چه گویش یا گویش‌هایی سروده شده‌اند؟

به غیر از شاهنامه‌های کردی که به طور مجمل به آنها پرداختم، سراینندگان کرد، منظومه‌های بسیار ارزشمندی هم با موضوعاتی غنایی حماسی سروده‌اند که در بین اقوام کرد مشهور و پرطرفدار است و تنها تفاوتی که با شاهنامه‌های کردی دارند موضوع آنهاست. زیرا در منظومه‌های غنایی حماسی نامی از اساطیر ایرانی در میان نیست و نقش آفرینان

پیش از هر مطلبی به این نکته پردازید که بر اساس چه انگیزه‌ای به گردآوری نسخه‌های خطی شاهنامه‌های کردی در کتابخانه‌های دولتی و شخصی ایران و خارج از ایران اقدام کرده‌اید.

قبل از پاسخ از دست اندرکاران نشریه کتاب هفته که امکانی فراهم کردند تا درباره شاهنامه‌های کردی سخنی بگویم و به معرفی آثار یکی از اقوام ایرانی، یعنی کردان ساکن ایران پردازم سپاس دارم. اما اینکه چه انگیزه‌ای مرا واداشته که با عشق و علاقه نسخه‌های خطی کمیاب منظومه‌های کردی (شاهنامه‌های کردی) در ایران و در خارج از مرزهای آن را با تلاشی مداوم و یاری دوستان در طول سی سال به انجام برسانم و موجب شده این گونه نسخه‌ها را گردآوری، تصحیح و به چاپ بپردازم، یکی از دلایلی است که خود از کردان یکی از طوایف ایل گوران قلعه زنجیری که از ایلات کهن و مشهور این سرزمین در غرب کشور و در منطقه کرمانشاهان قرار دارد هستم و نمی‌خواستم این آثار به مصداق فرموده حکیم نظامی گنجوی همچون نسب‌نامه دولت کیقباد/ ورق بر ورق هر سویی برده باد، دستخوش فراموشی و نابودی شود و آیندگان از آنها بی‌اطلاع باشند.

شاهنامه‌های کردی چگونه شاهنامه‌هایی هستند و آیا ترجمه‌هایی از شاهنامه فردوسی اند یا اینکه شاهنامه‌های مستقلی هستند؟ دیگر این که به چه موضوعاتی پرداخته و در چه زمان‌هایی و توسط چه کسانی سروده شده‌اند؟

شاهنامه‌های کردی شاهنامه‌هایی مستقل و جدا از شاهنامه فردوسی حکیم فرزانه توس هستند و با دو ساختار سروده شده‌اند؛ ساختار نخست که تعدادشان کم است و از شمار انگشتان یک دست بیشتر نیست و به تقلید و به عنوان نظیره گویی از شاهنامه فردوسی و در موضوعاتی چون داستان‌های هفت خوان رستم، رستم و سهراب، بیژن و منیژه و بهرام و گلندام سروده شده‌اند، و البته باید توجه داشت که داستان‌های شاهنامه‌های کردی صدرصد مانند داستان‌های شاهنامه فردوسی نیستند، زیرا سراینندگان کرد، بنا بر سلیقه خود در بخش‌هایی از این داستان‌ها تغییراتی داده‌اند که این تغییرات بر اساس روایات عامیانه حماسی کردی رایج در بین اقوام کرد صورت گرفته، و گرنه اکثر شاهنامه‌های کردی تنها در ذکر نام شاهان و پهلوانان اساطیری ایران با شاهنامه فردوسی وجه اشتراک دارند. شاهانی همچون کیکاوس، کیخسرو و... و پهلوانانی مانند رستم، سهراب، اسفندیار و... و در دیگر موارد مثل شرح جنگ‌ها، مکان جنگ‌ها، زندگی و مرگ پهلوانان و... با شاهنامه فردوسی وجه افتراق فراوانی دارند، زیرا این شاهنامه‌ها در شرح پهلوانی‌های نواحی رستم زابلی سروده شده و نام هیچ‌یک از این نواحی در شاهنامه فردوسی نیامده است. پهلوانانی چون برزو، جهانگیر، جهانبخش، تیمور و... که، دلیل متنوع بودن و تازگی این گونه شاهنامه‌ها همین موارد خاص هستند.

به طور مثال، به دو شاهنامه کردی اشاره‌ای گذرا می‌کنیم که توسط سراینندگان صاحب‌نام کرد سروده شده‌اند و به موضوعاتی جدا از داستان‌های اساطیری ایران پرداخته‌اند. یکی از این شاهنامه‌ها بانام «نادرنامه»

فراخوان

جایزه ادبی پروین اعتصامی

چهارمین دوره جایزه ادبی پروین اعتصامی با هدف بزرگداشت مقام و شخصیت شاعر نامدار ایران پروین اعتصامی، رشد و اعتلای خلاقیت‌ها و آفرینش‌های ادبی بانوان، ترویج و تقویت زبان فارسی در خارج از کشور، ایجاد پیوند میان ادبیات ملل بویژه در حوزه جهان اسلام، معرفی چهره‌های شاخص زنان ادیب و پژوهنده و تقدیر از زنان در عرصه زبان و ادب فارسی با مشارکت معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مؤسسه خانه کتاب، اسفندماه سال جاری هم‌زمان با روز بزرگداشت پروین اعتصامی برگزار می‌شود. لذا از تمامی بانوان اهل قلم اهم از شاعران، نویسندگان، مترجمان، منتقدان و پژوهشگرانی که آثارشان برای نخستین بار در سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ منتشر شده دعوت می‌شود سه نسخه از آثار خویش را به دبیرخانه این جایزه ارسال نمایند.

حوزه مورد ارزیابی هفت داوران کتاب‌های تالیفی و ترجمه‌ای بانوان است که به زبان فارسی منتشر شده و موضوعات آن عبارت‌اند از:

۱. شعر، ۲. ادبیات داستانی (داستان بلند و کوتاه)، ۳. ادبیات نمایشی (نمایشنامه)، ۴. ادبیات پژوهشی (نقد و پژوهش، پایان‌نامه‌های دانشجویی و مجموعه مقالات ادبی)، ۵. ادبیات کودکان (داستان و شعر کودک و نوجوان)

مهلت ارسال آثار: ۳۱ شهریورماه ۱۳۸۹

نشانی دبیرخانه: تهران، خ انقلاب، بین فلسطین جنوبی و برادران مظفر، پلاک ۱۰۸۰، طبقه منفی ۲

تلفن: ۶۶۹۶۶۱۳۶، دورنگار: ۶۶۹۶۶۱۸

www.parvin.ir

خانه کتاب

از چهارشنبه تا سه شنبه با سرای اهل قلم خانه کتاب

مساله ادبیات و فرمول پروفیسور

سرای اهل قلم خانه کتاب با برگزاری نشست های نقد و بررسی و معرفی کتاب و همچنین ایجاد فضایی مناسب برای گفت و گو و تبادل نظر اهالی قلم، زمینه رشد و اعتلای فرهنگی کشور را مهیا می کند. برنامه های سرای اهل قلم در هفته گذشته به طور عمده به دو حوزه دین و ادبیات اختصاص داشت که البته نشست های حوزه ادبیات طبق معمول حجم بیشتری از این برنامه ها را تشکیل می داد. آنچه در پی می آید، خلاصه ای است از موضوعاتی که در این جلسات به بحث گذاشته شده است.

طرح مساله برای ادبیات دفاع مقدس

«بررسی ادبیات داستانی دفاع مقدس؛ فرصت ها و تهدیدها» عنوان نشست دیگری بود که با حضور داستان نویسان و منتقدان، حسین فتاحی، محمدجواد جزینی و قاسمعلی فراست در سرای اهل قلم برگزار شد.

حسین فتاحی: در کتاب های آموزش داستان نویسی، به نویسندگان توصیه می شود به حوادث طبیعی، جنگ ها، انقلاب ها و بحران ها، به عنوان بستری برای نگارش نگاه کنند، بر همین اساس در تمام رمان های معروف جهان مانند «جنگ و صلح» و «بینوایان» این حوادث دستمایه نوشتن شده اند.

این جامعه است که باید فرصت ثبت اتفاق های انسانی و ایثارگرانه یا حتی خائنانه را ایجاد کند، زیرا هر یک از این وقایع، وجهی از وجوه آدمی اند که می توانند در یک قصه جای گیرند. بنابراین به تعداد انسان هایی که در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران حضور داشتند و به تعداد لحظه هایشان، مواد خامی وجود دارند که می توانند در اختیار داستان نویس قرار گیرند.

چگونگی نگارش رمان جنگ و این که چطور برخی نویسندگان با امضای قرارداد برای اثری سفارشی، کاری ضعیف ارایه می دهند و به ادبیات این حوزه لطمه می زنند، باید در قالب اصول برنامه های فرهنگی بررسی شوند.

محمدجواد جزینی: در تمام جهان هر جا جنگی رخ می دهد، نویسندگان خود را به آنجا می رسانند. نه به دلیل علاقه به جنگ، بلکه برای این که جنگ را فرصتی عالی برای نقد و ضمیمت بشر می دانند. بر همین اساس به جنگ تحمیلی عراق علیه ایران نیز به دلیل گستردگی حجم اشغال و طولانی بودن آن نظر زمانی، به عنوان رویدادی انسانی نگرینسته می شود.

مهم ترین آفت های ادبیات این حوزه، به نهاد های مختلفی ربط دارد که به طور موازی در کشور فعالیت می کنند و خود را متولی ادبیات دفاع مقدس می دانند.

قاسمعلی فراست: مهم ترین کاری که می توان برای احیای ادبیات جنگ انجام داد، تبدیل آن به یک «مساله» است. در کشور ما برای ورزش چندین مجله و برنامه تلویزیونی وجود دارد، در حالی که ادبیات برای ما مساله مهمی نیست و جامعه بی این دغدغه، جامعه ای پرخطر است.

استفاده سیاسی از جنگ، از علل عدم شناخت و فهم صحیح جوانان از جنگ و رزمندگان است. در واقع، ما نتوانستیم فرهنگ دفاع مقدس، آدم های واقعی و آرمان های آن را آن گونه که شایسته است، به نسل امروز نشان بدهیم. بسیاری از رزمندگان، دریایی از ناگفته های جنگ را با خود بردند. پس اگر دیر بجنبیم و حرف های بازماندگان وقایع دفاع مقدس را در خرمشهر، دهلران و کردستان بیرون نکشیم، غفلت کرده ایم و آن خاطرات هم از بین می رود.

از ادبیات دهه ۶۰ تا ۱۰۰ سال داستان نویسی

نشست «نقد ادبیات داستانی دهه ۶۰» با حضور کامران پارسی نژاد، فیروز زنوزی جلالی و احمد شاکری در سرای اهل قلم برپا شد.

کامران پارسی نژاد: با وجود آن که دغدغه دولتمردان در دهه ۶۰، جهانی شدن ادبیات بود، ولی هنوز مهم ترین مانع جهانی شدن ادبیات ما، ترجمه نشدن آن است و تاکنون نهادی برای ترجمه آثار ادبی در داخل کشور به وجود نیامده است. بسیاری معتقدند که ادبیات داستانی معاصر ایران، متأثر از ادبیات غرب است، به همین دلیل ما مجبوریم کنار تحلیل جریان های مختلف ادبیات معاصر، مروری نیز بر تحولات ادبیات غرب داشته باشیم. ما باید بدون عقاید افراط گرایانه و سیاسی، به خود اثر و مفهوم ادبیات توجه داشته باشیم. متأسفانه تعیین خطی مشی های سیاسی برای یک اثر ادبی تاکنون تأثیرات منفی از خود بر جای گذاشته و به این منجر شده است که نویسندگان در جمع خودشان، همدیگر را به دلیل این موضع گیری ها به رسمیت نشناسند. برای آسیب شناسی ادبیات داستانی دهه ۶۰ باید همه موارد را مرور کنیم، چرا

که اغلب رخدادهای این دوران در شکل گیری ادبیات داستانی آن دوره دخیل بوده اند.

فیروز زنوزی جلالی: در طول صد سال داستان نویسی ما، دهه ۴۰ دوره شکوفایی داستانی به شمار می آید و از جهات گوناگون قابل بررسی است.

بعد از انقلاب، نویسندگان ما دو دسته شدند؛

برنامه این هفته سرای اهل قلم

برنامه هفتگی سرای دائمی اهل قلم از سوی خانه کتاب اعلام شد:

- شنبه، دوم تیر:** نشست نقد و بررسی کتاب «رابطه موثر مهارت های زناشویی» با حضور دکتر نعیمه بزمی و الهه مظاهری از ساعت ۱۷ تا ۱۹.
- یکشنبه، سوم تیر:** نقد و بررسی ادبیات داستانی دهه هفتاد با حضور بلیسی سلیمانی، خسرو آقایی و کامران پارسی نژاد از ساعت ۱۷ تا ۱۹.
- دوشنبه، چهارم تیر:** نشست اول: کارگاه داستان نویسی با حضور فیروز زنوزی جلالی از ساعت ۱۴:۳۰ تا ۱۶:۳۰. نشست دوم: نقد و بررسی کتاب «گونه شناسی اندیشه منجی موعود در ادیان» نوشته دکتر علی موحیدیان عطار با حضور نویسنده کتاب، دکتر علیرضا ابراهیم و یاسر هدایتی از ساعت ۱۷ تا ۱۹.
- سرای دائمی اهل قلم در خیابان انقلاب، خیابان فلسطین جنوبی، کوچه خواجه نصیر، شماره ۲ واقع و حضور در این نشست ها برای عموم آزاد است. علاقه مندان برای کسب اطلاعات بیشتر می توانند با شماره ۶۶۹۶۱۵۶ تماس بگیرند.

پژوهش بر اساس فرمول پروفیسور حسابی

چهارمین نشست از سلسله نشست های «شاهنامه پژوهی» سرای اهل قلم با عنوان «زمان، زبان و ساختار شاهنامه از داستان کیومرث تا طهمورث» با حضور یاسر موحدفرد، دبیر نشست، ضیاء الدین هاجری، پژوهش گر و سخنران جلسه، فاطمه حیدری فر، از بانوان نقال و جمعی از علاقه مندان این حوزه با موضوع «زمان، زبان و ساختار شاهنامه در دوره پیشدادی» برگزار شد.

موحدفرد: «فرهنگ ساختاری واژگان فارسی» هاجری، کتابی است که پژوهش های آن بر اساس

«سائیز» (فرمول) پروفیسور محمود حسابی انجام می شود.

انتشار این کتاب به ریشه شناسی و ساختارشناسی «شاهنامه» نیز کمک می کند. مطابق نگره حسابی، ۱۵۰۰ ریشه برای زبان فارسی، ۶۰۰ پسونند و ۲۵۰ پیشوند وجود دارد که با ضرب این اعداد، ۹۰۰ هزار واژه از تک ریشه ها در زبان فارسی ایجاد می شود و می توان گفت به طور کلی ۲۲۶ میلیون واژه قابلیت کاربرد پیدا می کنند.

یک دسته که از قبل می نوشتند و یک گروه از نسل جدید که به انقلاب مربوط بودند. در این میان، برخی نویسندگان که با سابقه تر بودند، سکوت کردند و خیلی از آنان از اصل انقلاب در آثارشان حرفی نزدند و حتی گاهی آن را تحریف هم کردند. جمال میرصادقی، نادر ابراهیمی، احمد محمود و بسیاری دیگر، از نویسندگان تأثیرگذار دهه ۶۰ هستند که با مرور آثار آنان می توانیم تصور روشنی از دهه ۶۰ و ۷۰ داشته باشیم.

احمد شاکری: «صد سال داستان نویسی» حسن میرعابدینی به لحاظ مرجع، معتبر است و زحمت فراوانی برای آن کشیده شده؛ ولی از اعتبار ادبی برخوردار نیست. درباره تاریخ ادبیات معاصر ایران، سه نویسنده آثار مدونی داشته اند و سه کتاب مشخص در این باره نوشته شده که کتاب «صد سال داستان نویسی»، «در آمدی بر ادبیات داستانی» و «چشم اندازی بر ادبیات داستانی» از آن جمله اند.

«صد سال داستان نویسی» میرعابدینی از منظر ادبیات شبه روشنفکری نوشته شده و نویسندگان متعددی جایی در این کتاب ندارند.

میرعابدینی حتی مرگ یکی از نویسندگان جرگه شبه روشنفکری را فاجعه ای برای ادبیات داستانی معاصر تلقی کرده؛ در صورتی که به نظر من مرگ این نویسنده، تأثیری در جریان ادبیات داستانی معاصر ما نداشت.

کتاب «درآمدی بر ادبیات داستانی بعد از انقلاب» نوشته فریدون اکبری شلدره ای، از برخی ایرادات کتاب میرعابدینی میراست، ولی کلی گویی های بدون استناد و حرف های شعاری در نظرگاه های مطرح شده در آن دیده می شود. «چشم اندازی بر ادبیات داستانی» محمدرضا سرشار نیز کتاب دیگری است که در این زمینه نوشته شده؛ به طور کلی می توان گفت که در این سه اثر، نقاط قوت و وضعی وجود دارد و بهتر است که هر یک از این کتاب ها با حضور مولفانشان به بحث گذاشته شوند و این موضوع که آیا به کتاب چهارمی برای بررسی ادبیات داستانی معاصر نیازی هست، یا خیر، مورد نقد و نظر قرار گیرد.

هاجری: در این جلسه قصد دارم از دیدگاه زبان شناسی، ریشه شناسی واژگان و ساختارشناسی شاهنامه را بررسی کنم. فردوسی بنیاد و شالوده زبان مادری ما را ساخته است، بنابراین کارهای پژوهشی که درباره این اثر جاویدان صورت می گیرد، از آنجا که با هدف پاسداشت زبان فارسی انجام می شوند، بسیار ستودنی اند. زبان عربی یک میلیون و ۷۵۰ هزار واژه دارد، حال آنکه در زبان فارسی ۱۰۰ برابر این تعداد واژه وجود دارد. این امر توانایی بالای زبان فارسی و بی نیازی آن از واژگان بیگانه را نشان می دهد. اگر برخی مواقع از واژه های سایر زبان ها استفاده می کنیم، به دلیل ناتوانی ما در پیدا کردن ریشه های آن کلمه و استفاده از آن است. هدف انجمن پالایش زبان فارسی، نشان دادن توانایی زبان فارسی است و البته این امر با تکیه بر «شاهنامه» صورت می گیرد.

شاهنامه ۶۰ هزار بیت دارد. اگر در هر بیت یک واژه داشته باشیم، با ۶۰ هزار واژه روبرویم. و اگر در هر «بُخت» آن یک واژه باشد، ما ۱۲۰ هزار واژه داریم. البته هر بیت چندین واژه دارد، اما در این جا به یک واژه بسنده می کنیم. در هیچ فرهنگی نمی توان این تعداد واژه را پیدا کرد. در تمامی زبان های اروپایی از ۳۰۰۰ یا ۸۰۰۰ هزار تا ۵۰۰۰ یا ۱۰ هزار واژه وجود دارد، اما دهقان زاده ۱۲۰ هزار واژه را در اثر خود گردآورده است. دهقانان که اصل واژه آن دهگان بوده است، در آن زمان تاریخ روزگار خود را می نوشته اند. حسابی دامنه این واژگان را برای ما بیشتر باز کرده و با فرمول خود ۲۲۶ میلیون واژه را پدید آورده است.

وظایف تربیتی خانواده

از دیدگاه تربیت و روان‌شناسی اسلامی
حجت‌الاسلام دکتر سید محمد شفیع مازندرانی/دفتر
نشر فرهنگ اسلامی/چاپ اول ۱۳۸۹
۱۹۶ صفحه/۲۵۰۰۰ ریال

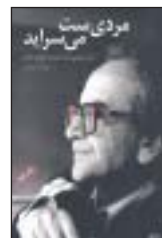
در این کتاب مباحث تربیتی خانواده همچون همسرگزینی، وظایف همسر، وظایف خانواده پس از تولد، دوران کودکی، نوجوانی، ازدواج و... با نگرشی نوین و نثری روان به بحث گذاشته شده است.

بنا بر محتوای پیشگفتار، برای تألیف این کتاب به بیش از صد منبع و مأخذ اسلامی و تربیتی مراجعه شده است.

ویراستاری کتاب را هم غلامرضا امامی انجام داده است.

مردی ست می سراید

شعر و زندگی دکتر محمدرضا شفیع کدکنی
عزت‌الله فولادوند/انتشارات مروارید
چاپ دوم ۱۳۸۸/۲۴۸ صفحه/۴۵۰۰ تومان

عزت‌الله فولادوند، نویسنده و مترجم شاخص معاصر، آثار درخوری را از ادبیات داستانی جهانی و فلاسفه نامدار به فارسی برگردانده است. رمان «قول» نوشته فریدریش دورنمات یکی از ده‌ها آثار ماندگاری

است که فولادوند آن را به فارسی زبانان شناسانده است. آخرین کتابی که اخیراً هم به چاپ دوم رسیده و به قلم فولادوند است، همین «مردی ست می سراید»، اثری درباره شعر و زندگی دکتر محمدرضا شفیع کدکنی است.

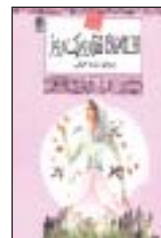
شعر و زندگی شفیع کدکنی، زبان یا سبک شعر شفیع کدکنی، در موسیقی درونی شعر شفیع کدکنی، اسطوره و نقش آن در شعر شفیع کدکنی، طبیعت در شعر شفیع کدکنی، تصویر (تشبیه، استعاره، مجاز، تشخیص، اغراق، حس‌آمیزی و رنگ، تصویر تناقض‌نما پارادوکسی و ایجاز)، افعال مضارع نشانه پوشش و کنش به سوی آینده، موخره، اعلام و کتابنامه عناوین بخش‌های این کتاب هستند.

فولادوند در بخشی از مقدمه کتاب آورده است: «پیش از بررسی و سخن گفتن پیرامون شعر شفیع کدکنی که موضوع برگزیده این نوشته است، پیشاپیش باید گفت اگر به لحاظ ارزش و درستی و سلامت و عمق آثار پژوهشی، بدون چون و چرا محقق ست هم سنگ فروزانفر، علامه قزوینی، جلال‌الدین همایی، مجتبی مینوی، پرویز خانلری، دکتر محمد معین، عبدالحسین زرین‌کوب، عباس زریاب‌خویی، علی‌اکبر

فیاض و... در قلمرو آفرینش شعر به گواهی بخش قابل توجهی از سروده‌های دل‌آویز، آنجاست نشیند که بهار، شهریار، نیما، شاملو، اخوان ثالث، فروغ فرخزاد، سپهری، حمیدی شیرازی و سایه و سیمین و منوچهر آتشی و مفتون امینی. با این تفاوت که جز ملک الشعراء بهار، هیچ‌یک از این بالابلندان شاعر، چه از منظر علم و اشراف و سیطره بر ادب و زبان و تاریخ و فرهنگ پارسی و مکتب تصوف و عرفان، و چه از لحاظ تسلط و توانایی بر زبان و شعر تازی و آشنایی و آگاهی بنیادین با زبان‌شناسی و نظام نظریه‌های مرتبط با هنر و ادبیات مغرب زمین نمی‌توانند در جایگاهی باشند که او قرار دارد. با این همه، او خود از سر بزرگواری، نجابت و تواضع در این آرزوست که در صف النعال شاگردان بهار و نیما و شهریار و اخوان ثالث جایی داشته باشد...»

افسانه‌های هزار و یک روز

مترجم: رویا خویی/انتشارات محراب قلم
چاپ اول ۱۳۸۸/۱۶۸ صفحه/۱۶۸۰۰ تومان

ظاهر او بر اساس اطلاعات «فیبا»ی این کتاب، اثر حاضر دربرگیرنده افسانه‌ها و داستان‌های فرانسه است و آن هم به نویسندگی شخصی به نام ساراکا. «Sara HK» البته داستان‌ها همان روایت هزار و یک شبی فارسی و داستان ایرانی است. نخستین داستان کتاب «خواب فرحناز» در سرزمین کشمیر اتفاق می‌افتد.

گنج پنهان، وفای به عهد، ظاهر فریبنده، معماهای مرگبار و هیچ انسانی خوشبخت نیست، عنوان‌های برخی از داستان‌های این مجموعه هستند.

افسانه‌های هزار و یک روز فاقد حتی چند سطر مقدمه است!

مرجع شناسی لاتین

کریشان کومار/ترجمه و افزودن: دکتر جبران خوانساری و مرضیه سیامک/نشر کتابدار
چاپ اول ۱۳۸۹/۴۰۸ صفحه/۸۰۰۰ تومان

دکتر کریشان کومار، نویسنده این کتاب یکی از کتابداران شاخص هند است. این کتاب بنابر ادعای مترجم آن سال ۱۳۸۲ ترجمه شده و سال ۱۳۸۳ انتشارات مرورگر برای چاپ سپرده شده و ۱۳۸۴ کتاب مورد نظر

در جستواره ممتازین و مبتکرین و نوآوران بسیجی، شاهد و این‌تاگر سراسر کشور، در گروه علوم انسانی رتبه نخست را کسب کرده است.

در پیشگفتار کتاب آمده است: «علی‌رغم این حقیقت که در سال‌های اخیر تعدادی کتاب درباره خدمات مرجع منتشر شده است، با این وجود نگارش یا ترجمه کتابی در این باره هنوز قابل توجیه است. حوزه خدمات مرجع آنچنان وسیع است که امکان ندارد بتوان تمام جنبه‌های آن را در یک کتاب یک جلدی پوشش داد...»

منابع اطلاعاتی، انواع کتاب‌های مرجع و ارزیابی

آنها، فرهنگ‌ها، دایره‌المعارف‌ها، سالنامه‌ها، آلماناک‌ها و پیوست دایره‌المعارف‌ها، زندگینامه‌ها، منابع جغرافیایی، راهنماها، منابع مرجع جاری. منابع آماری. دست‌نامه‌ها و دستورنامه‌ها، کتابشناسی، انواع کتاب‌شناسی‌ها، خدمات نمایه‌سازی و خدمات چکیده‌نویسی، عناوین سیزده فصل این کتاب هستند.

پسری از گوانتانامو

آنا پررا/ترجمه: کیوان عبیدی آشتیانی
نشر افق/چاپ اول ۱۳۸۹/۵۴۰ صفحه/۶۰۰۰ تومان

آنا پررا، نویسنده این کتاب که «رمان نوجوانان» است متولد شهر لندن انگلیس است. او فرزند مادری ایرلندی و پدری سریلانکایی است. رمان او «پسری از گوانتانامو» با استقبال مخاطبان، به ویژه نسل جوان روبه‌رو شد و در

فهرست کتاب‌های پرفروش جای گرفت. این اثر، داستانی تخیلی از واقعیت است. شکنجه بچه‌ها در خلیج گوانتانامو و زندان‌های مخفی دیگر در گوشه و کنار دنیا، حقیقتی است که در تاریخ ثبت خواهد شد. شخصیت اصلی این رمان، نوجوانی پانزده ساله به نام خالد است. خالد، مثل دیگر بچه‌ها، عاشق فوتبال و بازی‌های کامپیوتری است. او نمی‌خواهد برای دیدن اقوامش به پاکستان برود، اما خواست پدر و مادرش را می‌پذیرد و کابوس از همین جا آغاز می‌شود. خالد در پاکستان دزدیده می‌شود و سر از جایی درمی‌آورد که شکنجه و خشونت بخشی از زندگی است؛ جایی به نام خلیج گوانتانامو

قصه‌های کنتربری

جفری چاسر/ترجمه: محمد اسماعیل فلزی
انتشارات مازیار/چاپ اول ۱۳۸۹
۴۴۴ صفحه/۷۰۰۰ تومان

مطالعه این «کمدی انسانی» (چنان‌که بسیاری از کتاب‌شناسان این گونه وصفش می‌کنند) برای خواننده امروزی مایه تفریح و لذت است. با وجود این، هرچند از ابتدای نگارش

کتاب هدف نویسنده آن، «جفری چاسر» این نبوده که کتابی آکادمیک بنویسد، اما اکنون بسیاری به دلیل زبان پیچیده اثر، آن را کتابی آکادمیک تلقی می‌کنند. در گذشته، ترجمه‌های متعددی از متن اولیه این کتاب که به زبان انگلیسی میانه است صورت گرفته است. بسیاری از مترجمان برای برگردان قصه‌های کنتربری سبک کلام و واژگان و ساختار جملات کهنه و مهجور را برگزیده‌اند تا حال و هوای انگلیسی میانه را برای خوانندگان امروزی زنده کنند، اما این زبان کهنه برای خواننده امروزی بیش از لحن چاسر برای مخاطبان هم‌روزگارش، بیگانه جلوه می‌کند. مترجم اثر در مقدمه کتاب مدعی است که کوشیده تا لحن نگارش قصه‌های کنتربری، کاربرد اصطلاحات روزمره، طنز و شوخی و زبان رک و بیان عامیانه آن را که در کوچه و خیابان‌های شلوغ

لندن قرن چهاردهم معمول بوده زنده کند. هرچند به گفته وی، «این زبان» نیای انگلیسی خاص شکسپیر و اصطلاحات رایج آمریکایی خودمان به شمار می‌رود. لیکن خواننده امروزی بدون مطالعه فراوان نمی‌تواند اثر چاسر را در شکل اصلی‌اش به درستی هضم کند؛ بنابراین اگر قرار باشد اثر چاسر در میان خوانندگان امروزی جایگاه مناسبی داشته باشد می‌بایست به زبان انگلیسی رایج و روزمره درآید. چاسر پیش از عمری آشنایی با انواع و اقسام آدم‌های انگلیسی در زندگی روزمره اداری خود طرحی اساسی ریخت تا مقطعی از جامعه انگلستان روزگار را به صورت داستان‌های عامیانه ارائه دهد. قصه‌های کنتربری، شرح سفری است زیارتی از لندن به سوی بقعه سنت توماس که طی آن زائران برای کوتاه کردن رنج سفر برای یکدیگر داستان تعریف می‌کنند.

چاسر ضمن برگزیدن موضوع سفر زیارتی، به عمق زندگی مردم عصر خود دست یافته است؛ چرا که در انگلستان قرن چهاردهم که مردم به مذهب کاتولیک گرایش داشته‌اند، مذهب رسمی نقشی اساسی در زندگی روزمره‌شان ایفا و کلیسا، مردم را به انجام سفرهای زیارتی تشویق می‌کرده است. سفر به کنتربری، بهترین زیارت ممکن در انگلستان بود و به همین دلیل است که اشخاص بسیار پرهیزکاری مانند راهبه رییس دیر و کشیش بخش را در میان جمع زائران می‌بینیم، اما جدای از اهمیت مذهبی زیارت، نقش اجتماعی آن را نیز باید در نظر گرفت. مردمی که تمام زمستان را در خانه‌هایشان محبوس و ناگزیر از پوشیدن لباس‌های گرم بودند، با فرارسیدن بهار، از شوق زیارت لبریز می‌شدند و این تفریح و تفرج مورد تأیید کلیسا هم بود و مایه افزایش اعتبار فرد زائر نزد اطرافیان و همسایگانش هم می‌شد. بی‌تردید آسیابان و کشیش سائل به همین دلیل به جمع زائران پیوسته بودند. چاسر این دو انگیزه زائران - تقدیم ارادت خالصانه و بهره‌گیری از لذت سفر - را با مهارت هرچه تمام‌تر در پیش‌درآمد قصه‌های کنتربری و سراسر کتاب وصف کرده است.

ترانه‌های عامه فارسی

بهرام معصومی/انتشارات دفتر پژوهش‌های فرهنگی
چاپ اول ۱۳۸۹/۹۶ صفحه/۲۵۰۰ تومان

ترانه‌های عامه فارسی نود و ششمین کتاب در مجموعه «از ایران چه می‌دانم؟» است که بهرام معصومی آن را تألیف کرده است. این کتاب به پیشینه ترانه‌سرایی ایرانیان به زبان فارسی، گونه‌شناسی ترانه‌ها، جایگاه و

ویژگی‌های ترانه‌های عامه و ویژگی‌های ترانه عامه فارسی از نظر نحوی و موضوعی می‌پردازد. از ویژگی‌های این کتاب، بهره‌جستن از نمونه‌های شعری است که در جای‌جای آن، در تأیید تحلیل‌های علمی ارائه شده است. دفتر پژوهش‌های فرهنگی در این مجموعه ترانه‌های محلی در ایران و قصه‌گویی در زبان فارسی را نیز در دست انتشار دارد.

تبلیغ کتاب

agahieketab@yahoo.com

انتشارات سپهرین منتشر کرد

آموزش آشپزی در چهار جلد

جلد ۱ (انواع سالاد، سوپ، بوره و طبخ ماهی)
جلد ۲ (انواع مرغ، بوللمون، غار، مرغابی، کباب، بلو و جلو)
جلد ۳ (انواع باقلوا، زولبیا، باسیه، نان شیرینی و شیرت)
جلد ۴ (انواع کیک، کمبوت، مربا و بستنی)

ناشر کتاب‌های دانشگاهی، کنکور، کودکان، داستانی و زبان‌های خارجه

تلفن: ۷۷۹۲۷۷۸۴ - ۷۷۹۲۲۲۱۳ همراه: ۰۹۳۷۱۹۰۵۲۴۶

بازار سرد کتاب‌های ورزشی در گرما گرم جام جهانی

غیبت ایران و آمار پایین فروش کتاب

محمد تقی کاغذچی محمدی، مدیرمسئول نشر تلاش نیز در این باره اظهار داشت: «برگزاری مسابقات جام جهانی فوتبال تأثیری بر آمار فروش کتاب‌های فوتبالی ما نداشته که من فکر می‌کنم یکی از دلایل آن راه نیافتن ایران به این مسابقات باشد، زیرا چهار سال پیش که ایران به مسابقات جام جهانی راه یافت، جام جهانی قدری در آمار فروش کتاب‌های فوتبال ما تأثیر گذاشت، ولی امسال فروش کتاب‌ها تغییری نداشت.»

وی مهم‌ترین راهکار برای تغییر وضعیت بازار تخصصی نشر ورزشی را ایجاد انگیزه در مخاطب دانست و گفت: «برای این ایجاد انگیزه باید تبلیغات کرد تا مخاطب این کتاب‌ها را به خوبی بشناسد و بنابر علاقه‌اش بتواند کتاب مورد نظرش را انتخاب کند.»

کارهایی مقطعی و گذرا بوده‌اند، تأثیر چندانی نداشته و در قیاس با جمعیت ورزشی کشور بسیار ضعیف بوده‌اند. برای فرهنگ سازی در هر موضوعی فعالیت‌ها باید مستمر انجام شوند که حوزه ورزش و تربیت بدنی نیز از این قاعده مستثنی نیست.»

صادقی با بیان این که برخی مسئولان ارگان‌های خاص به دلیل علاقه و ذوق شخصی گاهی فعالیت‌هایی نظیر مسابقات کتابخوانی را براساس کتاب‌های ورزشی برگزار می‌کنند، عنوان کرد: «برگزاری این گونه مسابقات از جمله مهم‌ترین راهکارها برای علاقه‌مند کردن افراد جامعه به کتاب‌های ورزشی است، زیرا فردی که تاکنون چنین کتاب‌هایی را مطالعه نکرده از این طریق با متون ورزشی آشنا شده و چه بسا به مطالعات ورزشی هم علاقه‌مند شود.»

برگزاری مسابقات فوتبال جام جهانی ۲۰۱۰ در کشور آفریقای جنوبی و یخش همزمان دیدارهای این رویداد بزرگ ورزشی، تب فوتبال را در کشورمان به حد اکثر خود رساند.

در حالی که تقریباً در هر محفلی سخن از وقایع جام جهانی به میان می‌آمد، بازار کتاب‌های ورزشی به ویژه کتاب‌های حوزه فوتبال، روزهای عادی و بازار تقریباً یکسانی را پشت سر گذاشت و بالا رفتن تب فوتبال در ایران، نتوانست رونقی به بازار کتاب فوتبال بدهد. در این گزارش به بررسی علل بی‌تأثیر بودن چنین رویداد عظیمی بر فروش کتاب‌های ورزشی به ویژه فوتبال پرداخته شده است.

اطلاع‌رسانی و فرهنگ سازی نمی‌کنیم

امیر صادقی، مدیر فروش انتشارات بامداد کتاب، با تأیید این موضوع که مسابقات جام جهانی فوتبال تأثیری بر فروش کتاب‌های ورزشی نداشته است، اظهار داشت: «در جامعه ما نحوه استقبال از کتاب به گونه‌ای است که حتی با اتفاقات مهم هم میزان فروش آن تغییر نمی‌کند. همچنین علاقه‌مندان که اخبار مسابقات جام جهانی را پیگیری می‌کنند، اغلب علاقه‌مندان حرفه‌ای نیستند و دلیلی برای گرایش به سوی کتاب‌های ورزشی در خود نمی‌یابند.»

وی افزود: «در بازار کتاب ایران تنها کتاب‌های خاصی که در بازار جهانی پر فروش بوده‌اند و همچنین کتاب‌های عمومی و رمان با استقبال خوبی مواجه شده‌اند اما سایر کتاب‌ها نیز خیلی پرمخاطب نیستند. در واقع استقبال از کتاب‌های تخصصی نظیر آثار ورزشی باید ارگان‌های فعال در این حوزه فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی کنند، اما متأسفانه این گونه عمل نمی‌شود. بنابراین حتی رویداد بزرگی مانند جام جهانی نیز تأثیری بر بازار کتاب‌های ورزشی ما نمی‌گذارد.»

وی افزود: «البته گام‌هایی برداشته شده، اما چون

کاغذچی محمدی، با اشاره به سطح پایین مطالعه ورزشکاران گفت: «عموم علاقه‌مندان به ورزش از ورزشکاران الگو می‌گیرند و متأسفانه اغلب ورزشکاران مانیز کتابخوان نیستند. تنها ورزشکاران برخی رشته‌ها مانند پرورش اندام کتاب می‌خوانند آن هم به این دلیل که می‌توانند اطلاعات پزشکی ورزشی مورد نیاز و به روز را تنها از طریق کتاب‌های این حوزه کسب کنند.»

نزدیک بودن سطح علمی کتاب‌ها و دلسردی مولفان

حسن قهرمان‌زاده، مدیر انتشارات آوای ظهور، در این باره گفت: «تأثیر جام جهانی فوتبال بر فروش کتاب‌های ورزشی به ویژه فوتبال، چندان چشمگیر نبود. از سوی دیگر، شرایط خاص آب و هوایی و گرمای بیش از اندازه به رکود بازار کتاب دامن زد.» وی اظهار داشت: «خوشبختانه در این سال‌ها خیزش جدیدی در رشته‌های ورزشی و در کل تربیت بدنی ایجاد شده و شمار مولفان و مخاطبان افزایش یافته است، اما نزدیک بودن مفاهیم و سطح علمی کتاب‌ها به یکدیگر مشکلاتی را در این راه ایجاد کرده است، به طور مثال کتاب‌هایی منتشر می‌شوند که تنها حدود بیست تا سی درصد مطالب آنها با هم متفاوتند.»

وی افزود: «در حوزه تالیف نیز اگرچه سطح علمی کتاب‌ها پایین نیست، اما تشابه کتاب‌ها به یکدیگر فراوان است و این آثار خلأهای اطلاعاتی و نیاز مخاطبان را برآورده نمی‌کنند. گرانی کاغذ و تفاوت قیمت‌ها در دو سال اخیر نیز از دیگر دلایلی است که آمار فروش کتاب‌ها را تحت الشعاع قرار و قدرت خرید مخاطبان را کاهش داده است در نتیجه مخاطب هنگام خرید کتاب، با سواس عمل و کتابی را انتخاب می‌کند که اطلاعات بیشتر و به روزتری داشته باشد.»

نگاهی به کتاب «پرورش اندام و بدنسازی نوین»

ورود به دنیای بدنسازی از دریچه کتاب

اگرچه هرگز نمی‌توان منکر تأثیر استفاده از تجربیات مربیان و پیشکسوتان برای پیشرفت حوزه ورزش و تربیت بدنی شد، اما برخی از رشته‌ها به ویژه رشته پرورش اندام و بدنسازی نسبت به سایر رشته‌های ورزشی، نیاز افزون‌تری به استفاده از منابع علمی مکتوب دارند. در حقیقت ابتدا باید کتاب را مطالعه کرد و سپس به باشگاه ورزشی وارد شد.

به طور مثال، هنگامی که به مبحث استفاده از داروهای مجاز می‌رسیم؛ جایی که باید ورزشکار به آگاهی کامل برسد تا در دام دوپینگ (استفاده از داروهای نیروزای غیرمجاز) نیفتد، موضوع آنقدر از نظر علمی اهمیت پیدا می‌کند که غفلت از آن، گاهی حتی به مرگ ورزشکار می‌انجامد.

اگرچه کتاب «پرورش اندام و بدنسازی نوین» بیشتر به آماده‌سازی ورزشکار، انجام تمرینات متعدد و حرفه‌ای و همچنین حفظ دستگاه عضلانی می‌پردازد، اما در یک فصل با عنوان «از استروئیدها چه می‌دانیم؟» سراغ مبحث دارویی می‌رود.

ویراستاری علمی فراموش نشود

هنگامی که صحبت از یک مبحث تخصصی به میان می‌آید، انتظار می‌رود که مطالب به رشته تحریر درآمده در چنین کتابی، از انسجام و سطح علمی

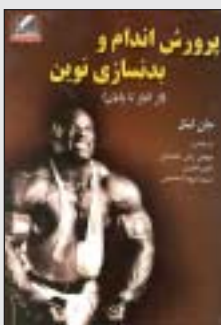
و همچنین نوع تمرینات، باعث می‌شود تا روند تمرینی یک ورزشکار به خوبی مشخص شود.

در حقیقت، جان لیتل سعی دارد در این کتاب به صورتی ساده و در عین حال موثر و مفید، به تشریح فنون ورزش پرورش اندام بپردازد. البته او در جریان این آموزش که منجر به ساختن بدنی عضلانی و قوی می‌شود، مراقب است که تمرینات توصیه شده، هرگز سلامتی ورزشکار را به خطر نیندازد؛ موضوعی که بسیاری از ورزشکاران این رشته ورزشی به آن دچار می‌شوند.

از لابه‌لای مطالب کتاب می‌توان دریافت که هدف مولف، راهنمایی تازه‌کاران و مبتدیان در رشته پرورش

اندام است تا با آرایه یک نقشه راهنما برای یافتن مسیر حرکتی، آنان را با پایان‌های مرگ‌آور، کوچک‌ها و تاریک و سایر عوامل بازدارنده آشنا کند و ورزشکاران را برای رسیدن به هدف نهایی که ارتقای سلامتی و داشتن بدنی عضلانی است، همراهی کند.

مطالعه این کتاب به خوبی روشن می‌کند که پیوند دنیای ورزش و علم، پیوندی ناگسستنی است و به ورزشکار تذکر می‌دهد که برای ورود به دنیای ورزش باید از دروازه علم وارد شد زیرا نگرش علمی و کارکرد اصولی، راهکاری صحیح برای موفقیت است.

پویا راد: تاکنون کتاب‌های متعددی در حوزه ورزش پرورش اندام و بدنسازی ترجمه و تالیف شده‌اند که هر یک، محاسن و معایب ویژه خود را دارند. کتاب «پرورش اندام و بدنسازی نوین» نیز از جمله این آثار است که به تازگی از سوی نشر علم و حرکت روانه بازار کتاب شده است.

این کتاب را جان لیتل به رشته تحریر درآورده است. لیتل بیش از بیست سال در حوزه ورزش قهرمانی پرورش اندام و بدنسازی فعالیت کرده و تاکنون بسیاری از قهرمانان نامدار این حوزه، از جمله استیو ریورز (معروف به آقای هرکول)، لوفرینگو، آرنولد شوارتزنگر و همچنین دوریان تیس (قهرمان شش دوره متوالی مسابقات «آقای المپیا») از مطالب و راهنمایی‌های لیتل استفاده کرده‌اند.

این نویسنده همراه با همسرش تری، مجله «مرد آهنی» را منتشر می‌کنند. برای برگردان مطالب این کتاب به زبان فارسی، مهدی‌رایی اعتمادی، امین‌قنبری و سیده‌مهساحسینی با یکدیگر همکاری کرده‌اند.

جدای از طراحی قابل قبول جلد این اثر، به ویژه به خاطر هارمونی و هماهنگی تصویر، پس‌زمینه و نوشتار. آنچه از ویژگی‌های این کتاب به حساب می‌آید، زبان نوشتاری آن است.

شروع بخش‌های مختلف با جملاتی تهییج‌کننده نظیر «سفر بدنسازی خود را آغاز کنید» در کنار تصاویری واضح، مخاطب را به مطالعه اثر تشویق می‌کند.

از سوی دیگر، وجود جداول گوناگون برای معرفی کامل یک حرکت، متشکل از نام مختلف به لاتین، گروه عضلانی، محل قرارگیری، عملکرد و وظیفه

مناسب و قابل رقابت با موضوع تخصصی موردنظر برخوردار باشد.

از بهترین راهکارهای کسب چنین هدفی، استفاده از یک ویراستار علمی برای ویرایش یک کتاب تخصصی است؛ کاری که توسط امین‌قنبری در این کتاب انجام شده و به خوبی نشان می‌دهد که مطالب کتاب، تنها برگردان کلمات و جملات از زبان لاتین به فارسی نیستند، بلکه مفاهیم نیز به شکلی علمی در این اثر آورده شده‌اند.

بخش نخست با عنوان «سفر بدنسازی خود را آغاز کنید» با موضوعات «چگونه شروع کنیم؟»، «مرحله بعد»، «ست‌های تمرینی کمتر به علاوه تکرار بیشتر» و «استروئیدها چه می‌دانیم؟» بخش دوم با عنوان «افزایش حجم عضلانی» با موضوعات حجم عضلانی سریع، معرفی برنامه‌های تمرینی تفکیک شده برای عضلات مختلف بدن، ست‌های تمرینی بزرگ و تمریناتی برای افزایش حجم و قدرت، بخش سوم با عنوان «تخصصی کردن و پالایش» با موضوعات جدول برنامه تمرینی سالانه، تمرینات تخصصی پا، شانه، بازو، عضلات پشت و سینه و برنامه باورنکردنی برای عضلات شکم و بخش چهارم با عنوان «حفظ دستگاه عضلانی در سطح عالی» با موضوعات رژیم غذایی برای ساختن عضله‌ای خالص، اشتباهات رایج در تمرین و لزوم پیشگیری از آنها و پرسش‌ها و پاسخ‌ها بخش‌های مختلف این اثر را تشکیل می‌دهند.

چاپ نخست کتاب «پرورش اندام و بدنسازی نوین» از سوی نشر علم و حرکت در شمارگان ۳۳۰۰ نسخه، ۱۷۷ صفحه و قیمت ۷۷ هزار تومان روانه بازار نشر شده است.

تحقیق در حوزه کشاورزی به دلیل نقش عمده‌ای که این دانش در توسعه اقتصادی و تامین منابع غذایی ایفا می‌کند دارای جایگاه ویژه‌ای در جامعه علمی کشور است که باید به آن توجه شود. پژوهشگران و دانشجویان بسیاری در این حوزه مطالعه می‌کنند که حاصل مطالعاتشان کاربرد عملی ندارد. ارتقای کیفیت تحقیق در این رشته علمی مستلزم نوعی تعامل و هماهنگی بین محققان است تا بتوانند نتایج پژوهش‌هایشان را از راه ترویج در عمل پیاده کنند. هماهنگی در امر پژوهش با استفاده از یک فرهنگ و زبان مشترک تخصصی در حوزه کشاورزی فراهم می‌شود که هادی کریمی، بنا به همین ضرورت کتاب «فرهنگ رستنی‌های ایران» را تالیف کرده است. این فرهنگنامه حاوی عنوان رستنی‌های ایران بوده که جلد دوازدهم آن به تازگی از سوی نشر علم کشاورزی ایران منتشر شده است. برای شناخت محتوای کتاب حاضر با هادی کریمی گفت‌وگو کرده‌ایم. وی دارای دکترای کشاورزی در حوزه اصلاح نباتات از دانشگاه مونیخ آلمان است که اکنون با وجود کهنولت برای تکمیل این فرهنگنامه تحقیق می‌کند.

دکتر هادی کریمی، مؤلف کتاب «فرهنگ رستنی‌های ایران»:

تألیف کتاب در حوزه کشاورزی امری ضروری است

منابع علمی مکتوب دیگری نیز در این حوزه وجود دارند که دانشجویان برای تکمیل اطلاعات علمی‌شان می‌توانند به آنها مراجعه کنند. اما اغلب این منابع کاستی‌ها و مشکلاتی دارند که باید توسط متخصصان مورد ویرایش علمی قرار گیرند تا بتوانند پاسخگوی نیازهای علمی دانشجویان و پژوهشگران باشند.

مشکلات تالیف در ایران چیست که بیشتر با کتاب‌های ترجمه شده در رشته‌های علمی مختلف مواجهیم؟

اول آنکه مهم‌ترین ابزار تحقیق و تالیف کتاب منابع علمی معتبر است که با کمبود آن در ایران مواجهیم. همچنین متخصصان ما کمتر با زبان‌های گوناگون خارجی آشنا هستند و به همین دلیل نمی‌توانند از منابع علمی همه زبان‌های دیگر استفاده کنند. همین عوامل سبب شده است که با کتاب‌هایی ترجمه شده در رشته‌های تخصصی مختلف مواجه باشیم که کاربردی برای ما در ایران ندارند. باید به این نکته مهم توجه داشت که ترجمه کتاب در حوزه کشاورزی امری محال است و نمی‌توان از مکتوبات دیگران که درباره آب و هوا و خاک یک کشور دیگر نوشته شده است در ایران استفاده کرد.

آیا این کتاب تنها برای متخصصان تالیف شده است یا عموم مردم هم می‌توانند با مطالعه آن با رستنی‌های ایران آشنا شوند؟

این کتاب به زبان ساده نوشته شده است و دانشجویان همه رشته‌های تخصصی دانشگاه‌ها و همچنین عموم مردم می‌توانند آن را مطالعه کنند.

دانشجویان است؟

این فرهنگنامه شاید ۷۰ درصد رستنی‌های ایران را شامل شود که نیاز به تکمیل شدن دارد. تعداد عنوان‌های بسیاری از رستنی‌ها ایران در هر مجموعه به تازگی پیدا شده‌اند که باید به آن افزوده شوند چرا که تحقیق و تالیف کتاب تخصصی آن هم در حوزه کشاورزی کار یک نفر تنها نیست بلکه جامعه علمی کشور باید در این باره با هم همکاری داشته باشند.

از آنجا که رقم همان گونه است، اما به شکل و شمایلی دیگر، بنابراین جز چند مورد خاص به این موضوع اشاره مستقیم نکرده‌ام.

تقسیم‌بندی رستنی‌های ایران را بر چه اساسی انجام داده‌اید که همه آنها در یک مجموعه ۱۲ جلدی جمع‌آوری شده‌اند؟

در جلد نخست، نام رستنی‌های ایران به پنج زبان فارسی، انگلیسی، آلمانی، فرانسوی و لاتینی گنجانده شده است و در کتاب‌های بعدی آنها را به گروه‌های مختلف تقسیم کرده‌ام. جلد دوم درباره درختان، درختچه‌ها و گل‌های خانوادگی است و کتاب سوم گیاهان ادویه‌ای، عطری و دارویی معرفی می‌شوند. در جلد چهارم این مجموعه علمی از گیاهان هرز و علوفه‌ها سخن گفته شده و جلد پنجم به گراس‌ها اختصاص یافته است. منظور از گراس‌ها گیاهانی هستند که شاخ و برگ آنها شبیه گندم است و زیرمجموعه گندمیان هستند. بقیه جلد‌های فرهنگ رستنی‌های ایران به غیر از کتاب هشتم که به پروانه آسها می‌پردازد، درباره گیاهان دارویی هستند که هر یک ۵۰۰ صفحه دارند.

آیا این فرهنگنامه به همین ۱۲ جلد خلاصه می‌شود؟ خیر. کارهای تحقیقاتی در این باره ادامه دارد و اگر عمری داشته‌باشم جلد‌های بعدی را به رستنی‌های زینتی شامل گیاهان، درختان و درختچه‌های زینتی مثل کاکتوس‌ها، ارکیدها یا گیاهانی که ظاهرشان مانند رز است، اختصاص می‌دهم.

آیا این فرهنگنامه پاسخگوی همه نیازهای علمی

چرا با توجه به اینکه فرهنگ‌های متنوعی درباره گیاهان ایران به زبان‌های مختلف نوشته شده، دوباره چنین کتابی را تالیف کرده‌اید؟

تا قبل از اینکه من چنین فرهنگنامه‌ای را تالیف کنم کتاب‌هایی درباره گیاهان تالیف شده بودند که محتوای آنها عنوان بعضی گیاهان در ایران را به مخاطبان ارایه می‌دادند. اما من در این فرهنگنامه که حاصل بیش از ۴۰ سال کار مطالعاتی و تحقیقاتی است ۷۰ درصد از رستنی‌های ایران را جمع‌آوری کرده‌ام. منظور من از رستنی‌ها در زمین رشد دارد و رویبندی کوچکی است که در زمین رشد دارد و گیاهان بخشی از آنها می‌شوند؛ بنابراین کتاب «فرهنگ رستنی‌های ایران» طیف وسیعی از درختان، درختچه‌ها، علف‌های هرز و غیره را شامل می‌شوند که تا به حال چنین کتاب مرجعی در دسترس پژوهشگران علوم کشاورزی نبوده است.

در ابتدای کتاب اشاره کرده‌اید که کتاب به دو بخش جنس‌ها و تیره‌ها تقسیم شده است. منظور شما از این دو بخش چیست؟

فرهنگنامه رستنی‌های ایران را در دو بخش تالیف کرده‌ام. در پاره اول از جنس‌ها و گونه گیاهان و پاره بعدی به تیره و دودمان یا خانواده که معرف اصل و نسب هر رستنی است پرداخته‌ام. هر رستنی یک فامیل دارد که به تعدادی جنس و گونه تقسیم می‌شود. در معرفی هر رستنی ابتدا تیره، سپس جنس و گونه و در پایان واریته یا رقم آنها را گفته‌ام.

امادر کتاب، واریته یا رقم رستنی‌ها دیده نمی‌شوند...

معرفی کتاب

منابع آموزشی برای مرحله اول المپیادهای علمی

از رویدادهای نوید بخش سال‌های اخیر، توجه وزارت آموزش و پرورش و استقبال دانش‌آموزان ممتاز دوره دبیرستان از المپیادهای علمی است. بسیاری از دانش‌آموزان مستعد برای عضویت در تیم‌های ملی المپیاد و حضور در مسابقه‌های علمی سطح جهان تلاش می‌کنند که بی‌شک موفقیت در این عرصه، مستلزم پشتکار، وسعت و عمق معلومات، مهارت در حل مسئله، خلاقیت

و نوآوری است. اما از سوی دیگر، وجود منابع آموزشی سودمند و قابل اعتماد نیز برای دسترسی به موفقیت‌ها ضروری است.

مجموعه «منابع آموزشی برای مرحله اول المپیادهای علمی» شامل بیش از ۴۰ عنوان کتاب درسی و تمرین است که ۲۵ عنوان آن به تازگی توسط انتشارات فاطمی چاپ شده است. این کتاب‌ها بر اساس برنامه‌های درسی المپیادهای داخلی کشور در رشته‌های ریاضی، کامپیوتر، فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی و ادبیات فارسی طراحی شده‌اند که دانش‌آموزان می‌توانند آنها را مطالعه کنند. آن‌طور که در مقدمه این کتاب‌ها آمده این مجموعه را جمعی از مولفان با تجربه در تدریس کلاس‌های المپیاد تالیف و ویرایش کرده‌اند و تلاش شده همه سرفصل‌های برنامه درسی المپیاد پوشش داده شوند. همچنین کتاب‌های حاضر می‌توانند به عنوان منبع درسی قابل اعتماد در همه مدارس کشور که دانش‌آموزان را برای رقابت در مسابقه‌های علمی کشور آماده می‌کنند مورد استفاده قرار گیرند. روش نگارش کتاب‌ها

و وجود مثال‌های حل شده فراوان این امکان را نیز فراهم می‌کند تا دانش‌آموزان علاقه‌مند در اقصی نقاط کشور بتوانند حتی بدون نیاز به معلم با مطالعه آنها خود را برای رقابت در المپیادهای علمی آماده کنند.

بازاریابی اطلاعات

در سال‌های اخیر، تحولات و تغییرات مختلف اجتماعی، فرهنگی و سیاسی به ویژه گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات، نگاه جدیدی نسبت به نقش و جایگاه کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی ایجاد کرده است. کتابخانه‌ها برای حفظ و بقای خود نیازمند استفاده از روش‌ها و راهکارهای نوین و موثر هستند و کتابخانه‌ها باید مطابق با نیاز هر زمان، خدمات مطلوب و مناسب را در کمترین زمان و با مناسب‌ترین قیمت در اختیار افراد جامعه قرار دهند. در غیر این صورت، اندیشه‌ها و نظرهای کتابداران در رابطه با ارزشمند بودن نوع خدمات فراهم شده، بدون ارزش است. از سوی دیگر، علاوه بر وظیفه کتابخانه‌ها در قبال پاسخگویی به انتظارات مراجعه‌کنندگان، افزایش نرخ تورم و به تبع آن کاهش بودجه و قدرت خرید، کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی را با چالش‌های جدیدی مواجه کرده است. امروز مسئله اساسی این است که کتابخانه‌ها چگونه می‌توانند با موفقیت و بدون کمترین دغدغه فکری، خود را با شرایط و نیازهای جدید تطبیق دهند. پاسخ به این پرسش، استفاده از روش‌ها و فنون بازاریابی خدمات و محصولات اطلاعاتی در کتابخانه‌هاست که جنیفر رولی به دقت و ظرافت در کتاب «بازاریابی اطلاعات» درباره آن بحث می‌کند.

اصول صنایع کنسرو سازی

حدود ۲۰۰ سال از آغاز تولید صنعتی محصولات کنسرو سازی در جهان می‌گذرد و در این مدت، صنایع کنسرو سازی رشد روزافزونی داشته است. در ایران نیز شروع تولید کارخانه‌ای محصولات کنسروی به بیش از ۷۰ سال پیش برمی‌گردد، ولی توسعه و گسترش صنعت کنسرو سازی در کشور ما از حدود چهل سال قبل آغاز شد تا آنجا که شاید بتوان صنایع کنسرو سازی را به ویژه از نظر تعداد کارخانه‌ها در بالاترین سطح صنایع کشور رده بندی کرد. برای حفظ این جایگاه و ارتقای آن، گذشته از افزایش سرمایه‌گذاری و استفاده از امکانات و تجهیزات و کارخانه‌های پیشرفته و مدرن تر، به نیروی انسانی متخصص، مبتکر و دارای اطلاعات جدید در زمینه کنسرو سازی نیاز است. کتاب «اصول صنایع کنسرو سازی» که اطلاعات مورد نیاز در این زمینه را تامین می‌کند، توسط غلامرضا مصباحی تالیف شده است. کتاب حاضر که توسط نشر علم کشاورزی ایران چاپ شده است با قیمت ده هزار تومان به مخاطبان عرضه می‌شود.

مروری بر پژوهش شیخ الرییس درباره شعر شیعی

عصر اول عباسی؛ پیوند ادبیات و سیاست

راهنمای اصلی نویسنده در این پژوهش، رابطه تنگاتنگ دین و سیاست است. او تأکید سیاسی، به ویژه در مذهب شیعه، رابطه‌ای تنگاتنگ دارند، زیرا شیعه‌اثنی عشری مدعی حکومت جهانی است و منتظر چنین حکومتی نیز هست؛ بنابراین لازم است آمیختگی ادب سیاسی و ادب مذهبی را هم مطمح نظر قرار دهیم.»

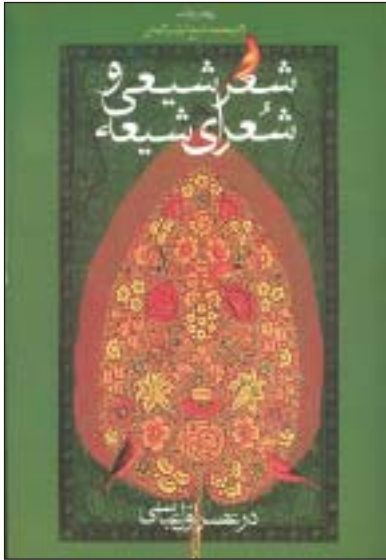
نگاهی به بخش‌های مختلف کتاب

نویسنده، کتاب خود را به پنج بخش تقسیم کرده است. در بخش نخست به پیوند سیاست و مذهب با شعر می‌پردازد. در بخش دوم، عصرهای مختلف تاریخ ادبیات عرب و ویژگی‌های عصر اول عباسی را بازگو می‌کند. بخش سوم شامل بحثی چهل صفحه‌ای درباره شعر و شاعری و اشارات به آن در قرآن و حدیث است. حدیث معروف امام جعفر صادق (ع) در این بخش را می‌توان عصاره و خلاصه آن نیز دانست؛ آنجا که فرمود: «هر که بیت شعری در فضایل ما بگوید، خداوند بیتی (خانه‌ای) در بهشت عدن به او کرامت فرماید و هر که درباره ما شعر بگوید، روح القدس یاری اش کند.»

بخش چهارم، درباره شیعه و نقش آن در شکل‌گیری تمدن اسلامی بحث می‌کند. سرانجام بخش پنجم گزیده‌ای از شعر شاعران شیعه و شیعه‌گرا در عصر اول عباسی را دربردارد. در این بخش نمونه‌هایی از شعر سید اسماعیل حمیری، منصور نمری، عبدی کوفی، دعبل خزاعی، دیک الجهم حمصی، ابوتمام طائی، ابن الرومی، ابوالعاهیه و محمد بن ادیس شافعی آمده است. برخی از این شاعران، شیعه‌زاده بوده‌اند و برخی دیگر، چون حمیری، در اثر واقعه‌ای به مذهب شیعه جعفری درآمده‌اند. برای مثال حمیری پس از ملاقات با امام جعفر صادق (ع) در ایام حج، مذهب جعفری اختیار کرد. از بین این شاعران، تنها ابن الرومی مادری ایرانی دارد و دیگران همه از شاعران عرب‌اند که یا شیعه بوده‌اند یا شیعه شده‌اند یا چون شافعی، به علت علاقه بسیار به خاندان اهل بیت (ع) در شمار شاعران «شیعه‌گرا» آمده‌اند.

کتاب «شعر شیعی و شعرای شیعه در عصر اول عباسی» بی‌تردید در میان منابعی که به زبان فارسی به شعر شیعی شاعران عرب می‌پردازند، اثری قابل‌تأمل و محل ارجاع خواهد بود ولی با عمل به چند پیشنهاد می‌توان جایگاه آن را در میان پژوهش‌های مشابه، از موقعیت فعلی نیز ارتقا بخشید. نخست این که اشاره‌ای کوتاه و در حد چند صفحه به شعر شیعی فارسی سرایان کتاب را از اختصاص به شعر عرب زبان، نجات می‌دهد و گستره شمول آن را وسیع‌تر می‌کند. دیگر این که بخش چهارم کتاب که به شیعه و نقش آن در تمدن اسلامی اختصاص دارد، برای بسیاری از خوانندگان کتاب، حاوی مطالب تکراری است که پیش از این، آنها را در کتاب‌های تاریخ اسلام مطالعه کرده‌اند. با حذف این بخش یا دست‌کم مختصر کردن آن و اختصاص صفحات حذف شده به شعر شاعران شیعه فارسی‌گو، کتاب، شکلی تخصصی‌تر و در عین حال، جامع‌تر خواهد گرفت. اما بخش اول و سوم کتاب که «پیرامون ادبیات و پیوند سیاست و مذهب با آن» و «پیرامون شعر و شاعری» اند، اجتهادی‌ترین بخش‌های آن را شکل می‌دهند و آرای شخص نویسنده، بیش از هر بخش، در این جا آمده. بحث درباره این دو بخش، بحثی مفصل‌تر را می‌طلبد.

«شعر شیعی و شعرای شیعه» در شمارگان ۲۱۰۰ نسخه منتشر شده است. ناشر، انتشارات اطلاعات و قیمت کتاب، ۲۲۰۰ تومان است.

رحمدل) و تک‌نگاری‌هایی چون «دعبل خزاعی» (مصطفی قلی زاده)، «ابوفراس حمدانی» (محمدباقر پورامینی)، «سید حمیری» (محمد صحنی سردودی) و «سدید شاعر انقلاب کربلا» (محمدباقر خالصی) دیگر پژوهش‌هایی‌اند که به زبان فارسی منتشر شده و هر یک جنبه‌ها و دامنه‌هایی از این رویکرد ادبی - اعتقادی را بازگو می‌کنند.»

یک پرسش بسیار مهم دیگر هم باقی است؛ چرا نویسنده بر عصر اول عباسی تمرکز کرده و از عصر دوم چشم پوشیده است؟ شیخ الرییس به این پرسش نیز این گونه پاسخ می‌دهد: «عصر اول عباسی (از سقوط بنی امیه در سال ۱۳۲ ه.ق تا آغاز خلافت متوکل در سال ۲۳۲ ه.ق) از دوران مصیبت بار تاریخ شیعه است و در آن زمان، لب به مدح و ثناء اهل بیت (ع) گشودن و دفاع از حریم آنان کردن و بر غاصبان و ظالمان تاختن، کار آسانی نبوده است. اما انتخاب عصر اول عباسی و نه اعصار قبل از آن، بدان جهت است که نسبت به عصر اموی و عصر رسالت و خلفای راشدین کارهایی صورت گرفته و نسبت به عصر عباسی کمتر کار شده است.»

شعر شیعی نوشته شده، به دست کسانی بوده که با معتقدات شیعی سرستیز داشته‌اند یا دست کم از شور همدلی بی‌بهره بوده‌اند، از این رو انسی با افکار و اشخاص شیعی نداشته یا کمتر انس داشته‌اند. آنچه در کتاب‌های ادب عرب درباره ادب شیعه نوشته شده، ناقص و احياناً غیرواقعی و تعصب‌آلود است و اصولاً محیط و جو مسلط بر آن پژوهش‌ها اجازه نمی‌داده است که نویسندگان کتاب‌های تاریخ ادب عربی بتوانند اطلاعات درستی از شیعه‌اثنی عشری به دست بیاورند. از این رو برخی شیعه را حزب سیاسی و برخی شیعه را فقط در چهره شیعیان اسماعیلی دیده‌اند؛ از آن جهت که فاطمیان اسماعیلی مذهب، مدت‌ها بر کرسی حکومت مصر مستولی بوده‌اند، گاه نیز زیدیه با غلاه را مصداق شیعه پنداشته‌اند.»

پس، یکی از مهم‌ترین انگیزه‌های شیخ الرییس در تالیف این کتاب مشخص شد. متأسفانه سابقه تالیفات تعصب‌آلود نویسندگان عرب زبان و حتی کم‌بودن سطح و عمق دانش آنها نسبت به تالیفات شیعه، به چند صد سال پیش بازمی‌گردد. مهم‌ترین نکته‌ای هم که باید به آن اشاره کرد، همان است که شیعه، واژه عامی است که بر شمار بسیاری از جنبش‌ها و مکاتب اسلامی اطلاق می‌شود و لزوماً تنها شیعه اثنی عشری را دربر نمی‌گیرد. در نتیجه، برخی نویسندگان عرب زبان، به عمد یا سهو، نتایج علمی، اعتقادی و سیاسی فعالیت‌های بسیاری دیگر از مکاتب اسلامی را نیز ذیل پژوهش‌هایی که به طور عام درباره نقش شیعه در تاریخ اسلام صورت می‌دهند، به شیعه اثنی عشری نسبت داده‌اند؛ نسبتی که قطعاً نارواست. شیخ الرییس قصد دارد نگاه دقیق‌تری داشته باشد و بین این موارد خلط نکند. او از دیگر پژوهش‌هایی که تاکنون به زبان فارسی درباره شعر شیعی صورت گرفته نام می‌برد؛ نامدارترین اثر در این زمینه، به زبان فارسی، کتاب «ادبیات و تعهد در اسلام» نوشته استاد محمدرضا حکیمی است که آشنایی و انس ایشان با ادب فارسی و عربی و دانشوری ایشان در حوزه معارف شیعی، پژوهشی اثرگذار و مثال‌زدنی را به یادگار گذاشته است. «ادبیات انقلاب در شیعه» (دکتر صادق آیین‌وند)، «رجز‌های یورش» (دکتر غلامرضا

سلسله عباسیان، از سفاک‌ترین سلسله‌های حاکم بر جهان اسلام بوده و کمتر کارشناسی است که در این امر شک داشته باشد ولی در همین سلسله سفاک هم ایرانیان منشاء خدماتی بزرگ بودند. اگر چه از سوی خلافت چندصدساله این سلسله همراه با نزاع و برخورد‌های بسیار با علویان و شیعیان بوده است، ولی از سوی دیگر، گاه فرصتی ایجاد می‌شد که شیعیان در همان شرایط سخت نیز به بیان و تشریح آرا و عقاید خود در قالب‌های مختلف بپردازند. در همین عصر عباسی، دانش شیعی بزرگانی چون شیخ مفید و شاگرد بزرگش شیخ طوسی (شیخ الطائفه)، شیخ طبرسی و فرزندش ابونصر طبرسی (صاحب مکارم الاخلاق)، ابومنصور طبرسی (صاحب احتجاج)، سید رضی و سید مرتضی را به جهان اسلام معرفی کرد که هر یک نقشی بسیار پررنگ در شکل‌گیری و نیز جهت‌دهی به تمدن اسلامی داشته‌اند. نباید فراموش کرد که پیشرفت شعر شیعی به عنوان یکی از بازوان نیرومند تمدن اسلامی، مرهون پیشرفت فقه شیعی و تفسیر شیعی است.

بزرگی چون سید رضی که او را عموما به عنوان گردآورنده نهج البلاغه می‌شناسیم، در زبان‌آوری و شعر نیز ید طولایی داشت. شیعیان با تأکید بر قرآن به عنوان مرجع اصلی و حدیث به مثابه تنها راهگشای غموض و دشواری‌های فهم اسلامی و قرآن، راهی مطمئن را می‌پیمودند و شعر خود را نیز چون فقه و تفسیر و کلامشان از همین دو سرچشمه اصلی سیراب می‌کردند. بنابراین شعر شیعی در عصر عباسی و به ویژه در عصر اول عباسی، تا حد بسیاری به مضامین اعتقادی شیعه اختصاص دارد و شاعران شیعی می‌کوشند آن مضامین را حتی الامکان تا آنجا که از صراط شیعه که صراط قرآن و حدیث معصومان (ع) است، منحرف نشوند، در شعر خود بیرونند.

جنبش‌های ایرانیان در عصر عباسی خود موضوع مقالات و کتاب‌های متعددی بوده که این مطلب مجال اشاره به آنها را ندارد. ولی همین قدر باید گفت که به موازات جنبش‌های اعتراضی سیاسی و نیز علمی شیعیان، که عموماً آنها را ایرانیان رهبری می‌کردند. پرچمداران شعر شیعی نیز عموماً ایرانیان بودند.

نگاه محمد شیخ الرییس کرمانی در کتاب «شعر شیعه و شعرای شیعی در عصر اول عباسی» مطوف به زمانی است که هنوز چندان از ماجرای ابومسلم خراسانی و اعطای خلافت به عباسیان نمی‌گذرد. عصر اول عباسی از سال ۱۳۲ که آغاز حکومت عباسی است تا سال ۲۳۲ را که پایان حکومت واثق است، دربرمی‌گیرد. به باور برخی کارشناسان، نقش شیعیان و به ویژه ایرانیان در عصر اول عباسی که تنها یک قرن طول کشید، به دلایل بسیار، از نقش آنها در عصر دوم عباسی که به لحاظ زمانی بسیار طولانی‌تر بود و از سال ۲۳۲ تا ۵۶۶ را دربرمی‌گرفت، کمتر نیست. همین جا باید ذکر کرد، از آنجا که کتاب «شعر شیعی و شعرای شیعه» توسط یکی از متخصصان ادبیات عرب نوشته شده، تأکید نویسنده بر شعر شیعی عربی بوده و نه بر شاعران شیعه فارسی‌گو.

شعر شیعی و شاعران شیعی از زبان نویسنده

محمد شیخ الرییس کرمانی در مطلبی که پیش از این در روزنامه اطلاعات منتشر کرده است، مختصری درباره کتابش و دلایل تالیف آن نوشته است. وی در آن مطلب این گونه می‌نویسد: کتاب «شعر شیعی و شعرای شیعه در عصر اول عباسی» با تأکید بر این واقعیت شکل گرفت که اغلب کتاب‌هایی که در زمینه

شعر شیعی فارسی؛ نیرومند و بالنده

تاکنون کتاب‌ها و مقالات پرشماری درباره تکوین و پیشرفت شعر شیعی در کشور منتشر شده است و از آن جا که تأکید کتاب «شعر شیعه و شاعران شیعی در عصر اول عباسی» بر شاعران عرب زبان است، جا دارد برای مزید فایده، مختصری از مهم‌ترین گرایش‌هایی که در بررسی شعر شیعی به زبان فارسی تا امروز مد نظر پژوهشگران بوده است ذکر و تا حد امکان، منابعی برای پیگیری این پژوهش‌ها از سوی مخاطبان «کتاب هفته» نیز معرفی شود.

رسم است که شعر شیعی را به شاخه‌های شعر نبوی، شعر فاطمی، شعر عاشورایی و شعر علوی تقسیم می‌کنند؛ در نتیجه برای مثال غدیریه‌ها در حوزه شعر علوی قرار می‌گیرند و مدح و منقبت زینب کبری (س) در حوزه شعر عاشورایی طبقه‌بندی می‌شوند. از نظر تاریخی، اگر حدس اسماعیلی مذهب بودن رودکی را کنار بگذاریم، نخستین شاعر فارسی‌زبانی که به زبان فارسی شعر شیعی گفته است، کسایمی مروزی است. قصیده او در مرثیه امام حسین (ع) در حوزه شعر عاشورایی قرار می‌گیرد و همین مشخص می‌کند که باید آغازگر شعر شیعی فارسی را در ادبیات عاشورا جست و جو کرد: «... پاکیزه آل یاسین گمراه و زار و مسکین/وان کینه‌های پیشین آن روز گشته پیدا/آن پنج ماهه کودک، باری چه کرد و یحک/کز پای تا به تارک مجروح شد مفاجا...». در بررسی شعر عاشورایی، یکی از بهترین و کامل‌ترین پژوهش‌ها، اثر غلامرضا کافی است که با نام «شرح منظومه ظهر» از سوی انتشارات مجتمع فرهنگی عاشورا در سال ۸۶ منتشر شد. از کنار این اثر نباید به راحتی گذشت؛ چراکه جدا از شعر عاشورایی، در مقدمه مفصل خود، شرح تکوین شعر آیینی شیعی در زبان فارسی، بررسی ارتباط شعر عاشورایی با دیگر حوزه‌های شعر آیینی و مهم‌تر از همه، اشکال‌های وارد به منابع تحلیلی شعر شیعی را نیز که در دهه‌های اخیر منتشر شده‌اند، دربردارد. در بررسی مراحل شکل‌گیری و تکوین شعر شیعی، جدا از بخش اشعار شاعران عرب زبان، باید بخش اشعار فارسی را نیز در نظر داشت؛ چراکه این حوزه، به ویژه در چند سده گذشته، همچنان بالنده و نیرومند به حیات خود ادامه می‌دهد.

نگاهی به موج جهانی استقبال از آثار پلیسی

فصل وحشت؛ رونق کسب و کار جنایی نویسان

انتشار آثار ترجمه شده، سیل آثار در حال ترجمه در آمریکا قابل توجه است. در حالی که آثار ترجمه شده جدید تازه به حدود سه درصد عناوین منتشر شده رسیده‌اند، بر مبنای آمار ارائه شده از سوی یک کمپانی به نام بوکر که به بررسی صنعت نشر می‌پردازد، سهم داستان و شعر ترجمه شده، تنها یک درصد از آثار منتشر شده در آمریکاست؛ این در حالی است که در بسیاری از کشورهای اروپایی، کتاب‌های ترجمه شده ۲۵ تا ۴۰ درصد عناوین را به خود اختصاص می‌دهند. کارول جینوی، ویراستار انتشارات مشهور نایف هم که به انتشار ادبیات اروپایی روی آورده، با الهام از ادبیات آلمانی که به ترجمه ادبیات دیگر کشورها پرداخته، این مسیر را کشف کرده است. او با ترجمه آثار آلمانی توانست رمان‌نویس‌های سوئدی مثل هاگان نسا و آرنه دال را کشف کند. فوریه (بهمن) امسال پانتئون نخستین رمان «دال» از مجموعه جنایی را که بیش از دو میلیون نسخه در اروپا فروش داشته منتشر می‌کند.

از سوی دیگر، برخی ناشران کوچک هم دریافته‌اند که انتشار آثار جنایی می‌تواند پرسود باشد. این نوگرایی در انتشارات بتر لمون که بر ترجمه آثار جنایی بین‌المللی تمرکز کرده رشد ۱۲ درصدی را در یک سال برایش به همراه آورده است. این ناشر با ترجمه آثار جنایی از جمله آثاری از «جیانریکو کاروفیگلیو» ایتالیایی و «لئوناردو پادور» کوبایی این موفقیت را نصیب خود کرده است.

در اکتبر، ملویل هوس، ناشر مستقل نیویورکی نیز چند رمان ترجمه شده جنایی را ترجمه می‌کند که شامل «بریدن حنجره سگ» یک اثر دلهره آور روانشناسانه اثر جاشوا سایبول و «قسمت» رمان سال ۲۰۰۷ اثر نویسنده آلمانی، جیکوب آرجونی درباره یک کارآگاه اهل ترکیه است.

با این حال رفتن سراغ ترجمه آثار داستانی کار راحتی نیست و بسیاری از ناشران آمریکایی در این زمینه خیلی محتاط عمل می‌کنند، چون حقوق ترجمه می‌تواند چهار یا پنج عامل را به وظایف ناشر اضافه کند، اما با ترجمه یک کتاب ممکن است ده‌ها هزینه تولید افزوده به ناشر تحمیل شود. بازاریابی یک کتاب، به ویژه وقتی نویسنده اثر نتواند انگلیسی صحبت کند به یک چالش جدی برای ناشران آمریکایی بدل می‌شود. با همه اینها اخیراً ناشران آمریکایی، به ویژه درباره ادبیات اسکاندیناوی دست به خطر می‌زنند و معاملاتی انجام می‌دهند که پیش از این تصورش هم نمی‌شد.

آژانس سالومونسون از استکهلم که ۳۶ نویسنده اسکاندیناویایی را معرفی کرده، در سه سال اخیر حقوق ترجمه نزدیک به ۴۰ کتاب را به ناشران آمریکایی فروخته است که از این میان ۲۱ کتاب به انتشارات نایف، ناشر آثار استیگ لارسن رسیده است. بهار امسال نیز انتشارات سیمون‌اند شوستر بیش از ۵۰۰ هزار دلار برای به دست آوردن حقوق اثر «لیزا مارک لوند» دیگر نویسنده سوئدی که کتاب هایش تا کنون به بیش از ۱۲ میلیون نسخه فروش داشته، پرداخته است.

ناشران دیگری هم وجود دارند که به آثار تعلق آمیز آسیایی توجه کرده‌اند. پنج نویسنده از آسیا شامل «یونگ - ها کیم» از کره جنوبی از جمله این نویسندگان‌اند. اثر جاسوسی هاکیم با عنوان «جمهوری تو فرامی‌خواند» سپتامبر امسال از سوی مارینر بوکر منتشر می‌شود. رمان جنایی «۲۴» از کره جنوبی هم اثر دیگری است که به زودی منتشر می‌شود.

منبع: وال استریت ژورنال

انتشارات مینوتار با انتشار نخستین چاپ رمان هیگاشینو، نویسنده ژاپنی با عنوان «صمیمیت مظنون ایکس» در شمارگان ۷۵۰ هزار نسخه نشان داد تا چه حد به این نویسنده و آثارش امید بسته است. این کتاب قرار است فوریه (بهمن) آینده در آمریکا منتشر شود. کیت کالا، ویراستار انتشارات سن مارتین، این نویسنده را همطراز با نویسندگان پر فروش آمریکایی مانند جیمز پترسون یا استفن کینگ دانسته است و می‌گوید: «او بزرگ است و با این حال در اینجا کاملاً ناشناخته باقی مانده است».

وی می‌افزاید تا پیش از این که کارگزار ادبی این نویسنده به معرفی او بپردازد، چیزی درباره هیگاشینو نشنیده بود. تنها یک کتاب این نویسنده ژاپنی با عنوان «ناوکو» پیش از این به زبان انگلیسی ترجمه و توسط یک ناشر کوچک آمریکایی در سال ۲۰۰۴ منتشر شده بود.

«صمیمیت مظنون ایکس» بخشی از مجموعه داستان‌های مردم پسند هیگاشینو است که با عنوان «گالیله» درباره یک پروفیسور فیزیک دانشگاه نوشته شده که از توانایی غریبی برای حل مسایل جنایی دشوار برخوردار است. از پنج کتاب این مجموعه بیش از ۳/۲ میلیون نسخه در ژاپن فروخته شده و بیش از یک دوجین از کارهای او با اقتباس تلویزیونی و سینمایی به صورت فیلم ارائه شده‌اند. «صمیمیت مظنون ایکس» با یک قاتل در آپارتمانی در توکیو شروع می‌شود. مادری که اکنون به تنهایی بزرگ کردن بچه‌اش را برعهده دارد، همسر سابق و همسایه خودش را که معلم ریاضی است خفه می‌کند تا بتواند روی یک قتل سرپوش بگذارد. در این میان یک بازی موش و گربه در می‌گیرد و سرانجام این پروفیسور فیزیک است که قادر به حل این معماست.

پانتئون بوکر، دیگر ناشر آمریکایی نیز بر داستان‌های جنایی ژاپنی تمرکز کرده و قصد دارد رمان سال ۲۰۰۷ یوشیدا با عنوان «شریر» را منتشر کند. این رمان درباره یک قاتل و شکارچی انسان است که مردامه جاری منتشر می‌شود.

در ژاپن، یوشیدای ۴۱ ساله ۱۰ کتاب منتشر کرده است که چهار عنوان از آنها به فیلم و نمایش تلویزیونی برگردانده شده و چندین جایزه مهم ادبی را برای او به ارمان آورده‌اند. اغلب قهرمانان او، آدم‌هایی بی‌ریشه و شخصیت‌هایی تنها و منزوی‌اند که دهه سوم زندگی‌شان را می‌گذرانند. آثار او علاوه بر آسیا، در فرانسه هم منتشر شده‌اند، در حالی که تاکنون هیچ اثری از او به زبان انگلیسی ترجمه نشده است.

با توجه به مقاومت دیرپای ناشران آمریکایی در برابر

دیرپا بودن سنت‌های جنایی نویسی

سنت‌های جنایی نویسی در بسیاری از فرهنگ‌ها به قرن‌های پیش بازمی‌گردد و نمونه‌های نخستین نوشته‌های جنایی چینی به قرن هجدهم می‌رسد، نویسنده‌های ژاپنی از اوایل قرن هفدهم شروع به خلق قصه‌های جنایی کردند و در دهه ۲۰ و ۳۰ قرن بیستم که از آن به عنوان دوره طلایی داستان کارآگاهی یاد می‌شود، نویسندگان جنایی بریتانیایی و آمریکایی به این ژانر پرداختند.

این اواخر، نویسندگان جنایی سراسر جهان، سبک خاصشان را در داستان جنایی گسترش داده و اغلب از تعلیق‌های موجود در تکنیک‌های قصه‌گویی کلاسیک استفاده می‌کنند و با درآمیختن آن با موضوع‌های جدید و سبک‌های ادبی، این سبک را تقویت می‌کنند. در ایتالیا، انفجاری در داستان‌های جنایی رخ داده و آلبانیایی‌ها، صرب‌ها و مهاجران آسیایی شروع به جایگزین کردن مافیا به عنوان اربابان محبوب داستان‌های جنایی کرده‌اند. داستان جنایی آفریقای جنوبی نیز تمایل دارد تا هر چه سیاه‌تر و خشونت‌بارتر باشد و این در حالی است که تأثیرات آپارتاید نیز در آن جایگاهی خاص دارد. بیشتر نوشته‌های جنایی سوئدی به سمت سیاست و دیدگاه‌های اجتماعی گرایش پیدا کرده‌اند و عنوان اصلی اثر لارسن با عنوان «دختری با خالکوبی اژدها»، در حقیقت «مردانی که از زنان متفرند» بود.

رمان‌های جنایی آمریکای لاتین، اغلب بر نقل و انتقال مواد مخدر و فساد پلیس تمرکز دارد و «رمان‌های پلیس مبارزه با مواد مخدر» درباره مبارزه با اربابان مواد در مرکز یک درواغ توجه قرار دارند. برخی از نویسندگان جنایی آمریکایی هم از مرزها فراتر رفته‌اند و از این داستان‌ها تأثیر پذیرفته‌اند. مایکل کانلی، نویسنده‌ای که آثارش پر فروش است می‌گوید، پس از خواندن تعدادی از داستان‌های جنایی آفریقای جنوبی و اروپایی، شروع به وارد کردن دیدگاه‌های سیاسی و اقتصادی به رمان‌هایش کرده است. او اکنون در حال نوشتن رمانی است که بر بحران وام و رهن متمرکز شده و در آن یک مالک عصبانی به قاتل بانکداری تبدیل می‌شود که خانه او را حراج می‌کند. او می‌گوید نویسندگان و خوانندگان در کشورهای دیگر تمایل دارند تا رمان‌های جنایی را با مسایل اجتماعی تلفیق کنند.

گسترش ابعاد ژانر جنایی

امروزه بیشتر داستان‌های جنایی دیگر مرز بین این ژانر و داستان ادبی را درهم شکسته‌اند. در بسیاری از کشورهای اروپایی، وقتی رمان‌های جنایی، برترین جوایز ادبی را از آن خود می‌کنند.

داستان‌های جنایی که در روزگاری نه چندان دور در اغلب کشورهای جهان منتشر و مطالعه می‌شدند، این روزها بار دیگر مورد توجه ناشران سرشناس دنیا قرار گرفته‌اند و به اصطلاح، موج جدیدی از استقبال جهانی از این گونه آثار به راه افتاده است؛ به گونه‌ای که ناشران بزرگ کشورهای آمریکایی و اروپایی سراسر کره خاکی - از ژاپن تا قلب اروپا و انتهای آمریکای جنوبی - را به دنبال کشف استعداد‌های نوین حوزه جنایی نویسی می‌گردند.

این گزارش مروری دارد بر علل و انگیزه‌های استقبال فراوان از داستان‌های جنایی و همچنین چگونگی توجه ناشران به نویسندگان برخی کشورها تا شاید بتوانند جایگزین‌هایی برای بزرگان این ژانر باشند.

از ژاپن تا نوجریه به دنبال برترین‌ها

ترجمه آثار کارآگاهی و جنایی از کشورهایی چون ژاپن، نوجریه، آلمان و کره در حال سرازیر شدن به آمریکا هستند.

توجه به این داستان‌ها از سه‌گانه استیگ لارسن نویسنده سوئدی که بیش از ۴۰ میلیون نسخه در سراسر جهان فروخته، الهام گرفته و ناشران آمریکایی را بر آن داشته تا به دنبال کشف یک اثر بزرگ جنایی دیگر در جهان باشند. این در حالی است که بسیاری از ناشران بزرگ آمریکایی مدت‌های مدیدی بود تا آنجا که می‌توانستند از دست زدن به انتشار آثار ترجمه از زبان‌های دیگر اجتناب می‌کردند. این ناشران اکنون در تلاشند تا چنین آثاری را از میان فهرست کتاب‌های پر فروش یا از فهرست آثار برنده جایزه در کشورهای اروپایی و آسیایی شکار کنند. نتیجه این کار، روی آوردن موجی جدید از ناشران آمریکایی به انتشار آثار داستانی کارآگاهی و جنایی است که به بازتعریف و گسترده‌تر کردن مرزهای آثار کلاسیک پرداخته‌اند.

در ماه‌های پیش رو، «مینوتار بوکر» ناشر آثار جنایی و معمایی، قرار است داستان‌های جنایی و تعلیق‌آمیز جدیدی از ایسلند، ژاپن، نوجریه، آفریقای جنوبی و حتماً سوئد را منتشر کند، در حالی که تا همین چند سال پیش بیشتر بریتانیایی‌ها بودند که به عنوان نویسندگان بین‌المللی در بورس خرید و فروش آثار حضور داشتند.

کلی راگلند، مدیر مینوتار در این باره می‌گوید: «بیشتر، ناشران این راه را دنبال می‌کنند، چون نمی‌خواهند استیگ لارسن بعدی را از دست بدهند». بسیاری از افراد، امروز ژاپن را به عنوان جایگاه بعدی خلق آثار جنایی در جهان می‌دانند. آماندا اوربان، کارگزار ادبی و مدیر خلاق بین‌المللی که کورمک مک کارتی و تونی موریسون را به دنیا معرفی کرد، چشم به «شوایچی یوشیدا» نویسنده ژاپنی آثار جنایی و پر تعلیق که نویسنده‌ای پر فروش در ژاپن است دوخته و رمان‌های این نویسنده را کارهایی ادبی با ظرافت تجاری ارزیابی می‌کند. خانم اوربان که به تازگی جایزه حمایت از نویسندگان جدید را دریافت کرده است، می‌گوید: «آثار جنایی واقعاً تغییر کرده‌اند».

رمان‌های معمایی به خوبی در همه فرهنگ‌ها ترجمه می‌شوند، زیرا اپلات آنها معمولاً با چرخش‌های ادبی همراه است. تأثیر جهانی نوشته‌های جنایی با ارزش و معتبر به انجمن‌های آمریکایی و بریتانیایی هم راه یافته و اقتباس‌های گسترده از استعاره‌های هم خانواده با پلاتی تاریک، کارآگاهی‌ها و دیالوگ‌های مقطع، ساختاری استاندارد را پدید آورده‌اند که با کشف یک جنازه شروع می‌شود و با تحقیقات ادامه می‌یابد.

نویسندگان، زمینه سازان ظهور باشند

تلاش برای بلوغ اجتماعی، مهم ترین ضرورت در عصر غیبت است و نهضت دعای فرج، اصلی ترین عامل در تحقق این بلوغ. به دلیل اعتقاد به منجی از سوی پیروان ادیان ابراهیمی، در نظر گرفتن روز جهانی دعا برای منجی آسمانی در تقویم جهانی می تواند در تحقق ظهور کارگشا باشد. این دعا دو رویکرد دارد؛ درخواست از خداوند برای شناساندن منجی و تعجیل در فرج که هر دو از پشتوانه های قرآنی و حدیثی برخوردارند. این دعای می تواند محوری برای تفاهم جهانی قرار گیرد و بهانه ای باشد برای معرفت افزایی همگان. فرهنگ سازی درباره چنین امری، اقدامات و پژوهش های گسترده ای را می طلبد و بدیهی است که محققان و نویسندگان مهم ترین نقش را در این باره عهده دار هستند.

کتاب نقش مهم دیگری را نیز می تواند در این راستا بر عهده گیرد و آن وحدت بخشی ادیان ابراهیمی به بهانه آشنا کردن آنان با اهمیت دعا برای تعجیل فرج است. بشر امروزی بر اثر کژ رفتاری ها ملول است. در بحبوحه این سرگردانی هاست که ذهن خسته اش به آسمان معطوف می شود و نوری که در پی این جست و جو به ذهن بشر می تابد را می توان مقدمه ای برای تحول جدید فرهنگی جوامع به شمار آورد. در چنین شرایطی زمینه برای باورمندی به دعا برای فرج آماده است. منجی باوری پیروان ادیان ابراهیمی سبب خواهد شد که آنان پس از آشنایی با اهمیت دعا برای تعجیل فرج، تکانه ای به روح و فطرت خود داده، برای شناخت منجی عصر به تکاپو بیفتند و مطالعات جدی در این حوزه را آغاز کنند. نویسندگان و سایر متولیان فرهنگی باید از زمینه فراهم شده در عصر کنونی، بهره لازم را برده و برای تبیین فرهنگ دعا و معرفی منجی اصیل دست به کار شوند. همچنین نویسندگان و کارشناسان همواره باید سه شاخص مهم «رغبت اجتماعی به دولت کریمه»، «شکایت اجتماعی» و «استغاثه» را در پژوهش های خود در نظر داشته باشند. این سه شاخص، نمادهای بلوغ اجتماعی هستند که تمام آنها در واژه دعا و استغاثه تکمیل می شوند. شاخص هایی که به آنها اشاره شد، از آن جهت دارای اهمیت اند که فراهم شدن شرایط ظهور در هر جامعه ای، در گرو شکل گرفتن و بالیدن آنهاست. به خاطر داشته باشیم که دعا برای تعجیل فرج، لقلقه زبان نیست، بلکه لقلقه وجودی تمامی ابنای بشر است. جامعه ای که به مرحله چنین داعی رسیده باشد، یک جامعه فاخر و در حال رشد است. البته لازم به یادآوری است که افراد تازمانی که تحولی در خود ایجاد نکنند، قادر به تحول دنیای پیرامون شان نخواهند شد.

نکته قابل توجه دیگر برای نویسندگان و پژوهشگران مهدویت، تلاش برای تقویت نظام فکری است. این متولیان فرهنگی به منظور ثمربخش شدن این تلاش، ابتدا باید مسأله ها را شناسایی کنند و بدیهی است هر چه در مسیر این شناخت، راه نزدیک تری انتخاب شود، راه رسیدن به هدف نیز نزدیک تر خواهد شد. شناخت این مسأله هاست که در نهایت، شاخص های سه گانه «رغبت اجتماعی به دولت کریمه»، «شکایت اجتماعی» و «استغاثه» را شکل داده، جامعه را به سوی بلوغ اجتماعی رهنمون می کند. مطالعه و بررسی راهکارهای ارایه شده، کمک شایانی به نویسندگان مهدویت در انتخاب موضوعات آثارشان خواهد کرد. آثاری که فراهم کردن افراد و جامعه برای ظهور، از وظایف اصلی آنهاست.

اعتقاد به وجود و ظهور امام زمان (عج) بخشی از هویت شیعی ماست، اما متأسفانه این اعتقاد همواره در طول تاریخ مستعد انواع شبهات بوده است. شاید بسیاری از ما تاکنون، اتفاقات، اشخاص و موارد عجیبی مربوط به علائم پیش از ظهور و دوره ظهور مهدی موعود (عج) را شنیده باشیم. یکی از دلایل شکل گیری این شبهات و باور آنها را از سوی جامعه می توان نداشتن درک صحیح از فلسفه وجودی منجی، که امری پذیرفته شده در ادیان ابراهیمی است، دانست. تاکنون آثار مکتوب و غیرمکتوب بسیاری برای پاسخ به این شبهات منتشر شده اند که برخی از آنها موفق و برخی دیگر چندان موفق نبوده اند. برای تبیین ضرورت اعتقاد به مهدی موعود (عج) و اصول پسندیده در پرداختن به این موضوع، با حجت الاسلام سیدمسعود پورسیدآقایی، رییس موسسه آینده روشن، نویسنده و پژوهشگر حوزه مهدویت و دبیر همایش های دکترین مهدویت، به گفت و گو نشستیم.

رییس موسسه آینده روشن و دبیر همایش دکترین مهدویت:

مقصد، جامعه منتظر است نه آرمانی

چه ضرورتی برای اعتقاد به وجود و ظهور امام زمان (عج) وجود دارد؟ آیا می توان در این عرصه به تئوری پردازی و انتشار کتاب دست زد؟

ما به وجود یک امام و حجت، مضطربیم؛ به این معنا که نیاز به امام زمان (عج) اضطراب وجودی انسان هاست. این اضطراب به دلیل اعتقاد به قلمرو حکومت اسلامی و اهداف آن به وجود می آید. به خاطر داشته باشیم که قلمرو چنین حکومتی محدود به ۶۰ یا ۷۰ سال نیست و اهداف این حکومت نیز تنها رفاه و عدالت و آزادی نیستند، بلکه رشد استعدادهای بشری، هدف غایی آن را شکل می دهند. برای تحقق این اهداف، ما مضطرب و وجود حجت و امام معصوم (ع) هستیم. در تأیید این سخنان، برهان های عقلی نیز وجود دارند که بر اساس آنها، قلمرو و اهداف حکومت اسلامی، فردی آشنا به آن را می طلبد. این استدلال که ما را به معنای امامت شیعه و ویژگی لزوم عصمت حاکم رهنمون می شود، برای همه پذیرفتنی است. ما می توانیم در این عرصه بیشتر کار کنیم.

کتاب های این حوزه موفق شده اند چنین مباحث و استدلال های را متناسب با اندیشه جوان امروز به جامعه ارایه کنند؟

تصور می کنم با وجود کتاب های زیادی که در این باره نوشته شده اند، هنوز از چنین هدفی فاصله بسیاری داریم و در این عرصه جای کار فراوانی وجود دارد. بیشتر این کتاب ها به دلیل نداشتن ادبیات و زبانی متناسب با نسل معاصر، جامعه را با خود همراه نکرده اند. بدیهی است که برای رفع این مشکل افرادی خوش فکر و خوش قلم باید وارد عرصه شوند. البته در این حوزه تنها نوشتار کفایت نمی کند، بلکه هنر به معنای عام که فیلم و نمایش و ادبیات را دربر می گیرد نیز می تواند از بیانی آموزنده برخوردار باشد. به هر حال ما در این راه هنوز در مسیریم و با هدف فاصله داریم.

پرداختن به آموزه های مهدویت اصول خاصی دارد؟

دو رویکرد عمده به این آموزه ها وجود دارد؛ اعتقادی، نظری و راهبردی، کاربردی. برای محقق کردن رویکرد دوم، به کمک افرادی نیازمندیم که بر اساس آموزه های مهدویت به طراحی راهبردی بپردازند. جامعه ما آموزه فرهنگی، سیاسی و اجتماعی خود را باید بر اساس مهدویت طراحی کند. این نیاز امروز ماست که هنوز فاصله بسیاری با آن داریم. در فرآیند این راهبرد باید جامعه مقصد را مشخص کرد و برای رسیدن از مبدأ به مقصد، راهبردی بر اساس فرصت ها، تهدیدها و نقاط قوت و ضعف تعیین کرد. این رویکرد اصلی ماست که انجام آن بر دوش استراتژیست ها و متفکران حوزه و دانشگاه سنگینی می کند.

شبهات مهدویت بیشتر در چه زمینه هایی نفوذ کرده اند و با توجه به این رویکردها چگونه باید با آنها مقابله کرد؟

بیشتر این شبهات در حوزه نظری. اعتقادی جای می گیرند. برخی از آنها مربوط به طول عمر حضرت و برخی دیگر نیز ناظر به علائم ظهور ایشان و شرایط آن است. باید گفت متأسفانه تاکنون سوء استفاده های بسیاری از علائم ظهور امام (عج) شده است. این موارد و همچنین شکل حکومت حضرت و درگیری های آن دوران، از موضوعاتی اند که تاکنون شبهات بسیاری درباره آنها شکل گرفته است. خوشبختانه پاسخ های

مناسبی به این شبهات داده شده و کتاب های مفیدی در این زمینه نوشته شده اند، اما نقص عمده آنها دور بودن نحوه بیان شان از زبان نسل معاصر است که برای حل این مشکل متخصصان فن باید اقداماتی را به انجام برسانند.

در برخی کتاب ها یا فیلم ها، چهره ای به غایت قدسی و دست نیافتنی از معصومان (ع) تصویر می کنند، اما آیا این تأکید بیش از حد بر تقدس به ویژه درباره امام زمان (عج) باورپذیری به ایشان را با مشکل روبه رو نخواهد کرد؟

البته شأن امام (ع) بسیار بالاست، امام به هر حال یک انسان برتر است نه یک مافوق انسان. از سوی دیگر، همیشه هم این طور نیست که تأکید بر تقدس، امامان (ع) را باورناپذیر و دور از دسترس قرار دهد. البته درباره امام زمان (عج) مشکل دقیقاً برعکس است، عده ای امام را بسیار در دسترس تصور کرده اند. برخی، همواره مدعی ملاقات با امام زمان (عج) هستند، به این معنا که امام آن چنان در دسترس است که می توان به راحتی با وی ارتباط گرفت. در حالی که این ادعاها یا توهم اند یا دروغ و نباید باورشان کرد. البته ملاقات های بسیار بسیار نادر نیز اتفاق می افتد که خاص عالمان بزرگ است و شواهد صدقش باید وجود داشته باشند.

در سال های اخیر برخی رسانه های غربی به ویژه صهیونیست ها به موضوع منجی پرداخته و از آن به نفع خود سوء استفاده می کنند. وظیفه پژوهشگران و نویسندگان ما در قبال این برنامه ها چیست؟

غربیان از زبان ادبیات و هنر برای مخدوش کردن چهره مهدویت ناب بهره می برند، ما نیز برای از میدان به در نرفتن باید از همین زبان برای تبیین آن چه که باور داریم استفاده کنیم. علاوه بر کتاب ها، رسانه ملی در فیلم سازی های خود رسالت سنگینی را بر عهده دارد تا موعودگرایی شیعی را بر موعودگرایی های دروغین و پردسیسه برتری بخشد.

بیشتر کتاب های حوزه مهدویت جنبه تئوریک دارند و با بیان دلایل عقلی و نقلی در پی اثبات مدعای خودند، در حالی که شاید این شیوه، همه ذهن ها را اقناع نکند.

این روش برای عده ای پاسخ گوست، اما بدیهی

است که هر ذهنی خوراک فکری خاص خودش را نیاز دارد. ادبیات، شعر، فیلم، موسیقی فاخر و حتی هنرهای تجسمی از ابزارهای این اثرگذاری به شمار می آیند. البته دلایل عقلی را نیز می توان با حالتی رقیق تر مورد پذیرش طبع مخاطبان مختلف قرار داد.

همچنین دانشگاه های ما باید رویکردی راهبردی به این آموزه داشته باشند، زیرا برای رسیدن به جامعه منتظر، نیازمند راهبردییم.

این راهبردها چیستند؟

این راهبردها در گرو پاسخ به دو سوال اساسی «می خواهیم به کجا برویم؟» و «چگونه می خواهیم برویم؟» تبیین می شوند. ابتدا باید مقصد را مشخص کرد. برخی به اشتباه معتقدند مقصد، جامعه مهدوی است در حالی که مقصد آرمانی، یک جامعه منتظر است. جامعه ای که ظهور و تشکیل حکومت مهدی موعود (عج) در آن قطعیت دارد. برای نیل به این مقصد، دست یافتن به شاخص های معرفتی، عاطفی و رفتاری الزامی است که تحقق آن به همت فرهیختگان و استراتژیست هاستگی دارد. شاخص معرفتی، اضطراب به حجت، شاخص عاطفی اشتیاق و عشق به امام (ع) و شاخص رفتاری نیز ناظر به اعمالی مثل تزاور، تذاکر و تکافل است. در این میان مکتوبات و رسانه ها به ویژه رسانه ملی نیز باید شاخص کلان در معرفت را که اشتیاق به حضرت است، ایجاد کنند. شاید لازم باشد جلوه های زیبای رفتاری امام زمان (عج) را برای این منظور به تصویر بکشیم.

نظرتان درباره «داشتن نگاهی نو در کتاب ها به موضوع مهدویت متناسب با دنیای مدرنی که در آن زندگی می کنیم» چیست؟

با این نظر موافقم، این نگاه نو باید به نیازهای زمانه و در رقابت با نظریه های مشابه پاسخ گو باشد. یکی از این مسایل بسیار مهم، جهانی سازی است، چراکه جامعه مهدوی نیز نوعی از جهانی سازی به شمار می آید که البته مبانی، اهداف، راهکارها و آثار آن بسیار با مدل غربی جهانی سازی متفاوت است. بنابراین تبیین این مسأله متناسب با ذهن پرسشگر جوانان، باید به یکی از دغدغه های کارشناسان و نویسندگان حوزه مهدویت تبدیل شود.

نخستین مراسم سالگرد درگذشت مهدی آذر یزدی برگزار شد

ادای احترام به پدر قصه کودکان

جهان خیر داد.

امیر کاوس بالا زاده در این نشست ضمن بیان خاطراتی از مهدی آذر یزدی به درگذشت دکتر رحیم رضازاده ملک که قرار بود در این مراسم شرکت کند و نام کتاب «پسر شهرزاد» مدیون و مرهون دقت نظر اوست، اشاره کرد و از خداوند برای این پژوهشگر و مهدی آذر یزدی، رحمت و مغفرت خواست.

وی گفت: «آذر یزدی به کتاب عشق می ورزید، اما زمانی که کتاب‌ها و مجلاتش را فروخت، از این مرحله فراتر رفت و به افقی دست یافت که برای اندیشه پژوهشگران و نویسندگان است و آن افق عرفان و معرفت است.»

غلامرضا امامی در سخنرانی خود تاکید کرد که ادبیات میهن ما نه تنها برای این نسل که برای نسل‌های دیگر هم حرف‌های بسیاری برای گفتن دارد و جایگاه آذر یزدی در این میان جایگاهی والا و برتر است.»

مصطفی رحماندوست نیز خاطراتی از مهدی آذر یزدی و آخرین دیدارش با او نقل کرد.

محمد میرکیانی و جواد محقق هم از دیگر میهمانان این مراسم بودند، تعداد دیگری هم با وجود دریافت بلیت سفر و قولی که داده بودند، بدون عذر و اطلاع نیامدند، با این همه مهدی آذر یزدی توانست جمع زیادی از دوستانش را گرد هم آورد که همگی به این پیر نستوه ادای احترام کردند.

«قند و عسل» آذر یزدی نیز توسط خانم دوست فاطمی هامجری مراسم دکلمه شد که مورد توجه قرار گرفت. مسؤول دبیرخانه دائمی آذر هم در این مراسم سخنانی ایراد و در آن به فعالیت‌های این دبیرخانه در یک سال گذشته اشاره کرد. مدیر انتشارات امیر کبیر از انتشار مجموعه آثار مهدی آذر یزدی روی لوح فشرده و ترجمه و چاپ این آثار برای کودکان کشورهای مختلف

طراحی کرده و به چاپ رسانده بود. همچنین، دو کتاب «پسر شهرزاد» اثر امیر کاوس بالا زاده، که مجموعه نامه‌های مهدی آذر یزدی به نویسنده است، همراه سه مقاله انتشار نیافته از او با عنوان‌های؛ چند تا لغت محلی یزد خودمون، پاسخی به جلال متینی در مورد تصحیح مثنوی معنوی و مقاله‌ای در مورد فهرست‌های مثنوی را در برمی‌گیرد و همین‌طور کتاب دیگری با عنوان «شهید گمنام و پیر قصه گو» رونمایی شد که به زودی توزیع خواهند شد. قرار است سه قالیچه با تصویر این چهره برجسته ادبیات کودک و نوجوان بافته و به موزه آستان قدس رضوی، سازمان بین‌المللی یونسکو و موسسه هانس کریستین آندرسن اهدا شود.

در مراسم بعد از ظهر که با تاخیر برگزار شد، شرکت‌کنندگان بر مزار مهدی آذر یزدی حضور یافتند به این نویسنده برجسته ادای احترام کردند و آن‌گاه پس از بازدید از یک نمایشگاه تصویری به سالن جلسات هدایت شدند. ذکر این نکته ضروری است که قرار بود این افراد از کتابخانه مهدی آذر یزدی هم بازدید کنند که به دلیل ناهماهنگی‌های موجود در برنامه نشست، از این بازدید صرف نظر شد. شامگاه یکشنبه، جلسه بعد از ظهر گرامیداشت این نویسنده با سخنرانی احمدناری مدیر انتشارات امیر کبیر، امیر کاوس بالا زاده، دوست آذر یزدی، غلامرضا امامی پژوهشگر و مصطفی رحماندوست، نویسنده و شاعر کودک و نوجوان ادامه یافت. شعر

یکشنبه ۲۷ تیرماه امسال مراسم سالگرد درگذشت مهدی آذر یزدی قصه نویس توانا، شاعر و مصحح مثنوی معنوی، البته با حدود ده روز تاخیر، در یزد برگزار شد.

این نویسنده ارجمند ۱۸ تیرماه پارسال دارفانی را وداع گفت و امسال در مراسم بزرگداشت وی جمع زیادی از نویسندگان اهل قلم و مدیران انتشارات امیر کبیر حضور داشتند.

شرکت‌کنندگان در مراسم که از تهران دعوت شده بودند، در دو پرواز جای گرفته و گروه دوم که پس از ساعت یازده صبح به یزد رسیدند، با بازگشت گروه دوم مواجه شدند که دکتر محمد حسینی وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز در میان آنها حضور داشت. ظاهر ادو برنامه مختلف صبح و بعد از ظهر برای دو گروه برنامه ریزی شده بود که گروه دوم از برنامه گروه نخست اطلاع نداشت و آنچه بعدا دریافتند این بود که دکتر حسینی در این مراسم ضمن تجلیل از پیر مرد خوب قصه گو، مهدی آذر یزدی، از همه علاقه‌مندان وی خواست تا چهره این شخصیت را به جهانیان بشناسانند. استاندار یزد هم در این مراسم از این نویسنده برجسته به نیکی یاد کرد و قول داد جایگاه شایسته وی همواره در این شهر حفظ شود.

به مناسبت نخستین سالگرد مهدی آذر یزدی، تمبر ویژه‌ای با تصویر کودکی خردسال در حال بوسیدن چهره نویسنده رونمایی شد که آن را کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان یزد

فرانچایان سومین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
معاون امور فرهنگی

سومین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد با مشارکت معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و موسسه خانه کتاب، دوم آذر ماه ۱۳۸۹، هم‌زمان با سالروز تولد نویسنده توانا و صاحب سبک، سید جلال آل احمد، برگزار می‌شود. موضوع‌های مورد ارزیابی هیئت داوران عبارتند از:

- داستان
- نقد ادبی
- تاریخ نگاری و مستند نگاری

از تمامی نویسندگان، منتقدان، ادیبان، تاریخ نگاران و ناشران دعوت می‌شود، آثار خود را که در سال ۱۳۸۸ به چاپ رسیده است، تا تاریخ ۳۱ مردادماه ۱۳۸۹، به دبیرخانه ارسال کنند.

جایزه نقرات برگزیده:

۱. لوح تقدیر به امضای وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی
۲. تندیس ویژه
۳. نشان ادبی جلال آل احمد
۴. ۱۱۰ سکه تمام بهار آزادی

نشانی دبیرخانه: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، بین خیابان فلسطین جنوبی و برادران مظفر، ساختمان شماره ۱۰۸۰، طبقه ۲ - تلفن: ۶۶۹۶۶۲۱۴ - تلفکس: ۶۶۹۶۶۲۱۸

سومین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد

موضوع‌های مورد ارزیابی هیئت داوران عبارتند از:

۱. مجموعه شعرهای ویژه کودکان و نوجوانان
۲. مجموعه شعرهای مخصوص بزرگسالان
۳. مجموعه داستان کوتاه بلند یا رمان برای کودک و نوجوان
۴. مجموعه داستان کوتاه، بلند یا رمان برای بزرگسال

بهدر حوزه دین:

۱. علم کلام (آیات بلورهای بنیادین و پاسخ به شبهات)
۲. عرفان و اخلاق
۳. علوم قرآنی و روایی
۴. سیره معصومین و زندگینامه بزرگان دین

از همه شاعران و نویسندگانی که در سال ۱۳۸۸ اولین کتاب خود را، در حوزه‌های یاد شده، به چاپ رسانده‌اند، دعوت می‌شود نخستین اثر خود را تا پایان مرداد ماه سال جاری، به نشانی دبیرخانه کام اول ارسال فرمایند.

خیابان انقلاب، بین صبا و فلسطین، موسسه خانه کتاب، پلاک ۱۰۸۰ - طبقه ۲ - دبیرخانه جایزه کام اول - شماره تماس: ۶۶۴۶۰۵۱۶ - تلفکس: ۶۶۹۶۶۲۱۸

یگانه وصال

«درک والکوت» اخیراً مجموعه شعر جدیدی منتشر کرده که درست مثل آثار قبلی او گرد طبیعت و زیبایی های آن می گردد. او خود را همچنان پاینده به سنت های دیرینه می داند و از الگو برداری های کورکورانه بیزار است. این برنده نوبل ادبیات، تاریخ را «شبیهِ تر به دریا می بیند» تا تکامل تدریجی، وزن و قافیه را اشکال عبادت به حساب می آورد و از عشقش به سنت لوسیا (زادگاهش) می گوید. او در مصاحبه حاضر، در مورد زندگی اش در «ادمونتون» می گوید و تأثیراتی که محل سکونتش بر روند شاعری اش گذاشته است. او همچنین نظراتش را درباره فرهنگ، زبان و واقعیت بیان می کند. درک والکوت (۱۹۳۰) شاعر و نمایشنامه نویس برنده جایزه نوبل ادبیات ۱۹۹۲ است، که به تازگی سمت استادی در دانشگاه را نیز بر عهده گرفته است.

درک والکوت، شاعر برنده نوبل ادبیات:

در دل هر اثر هنری داستانی نهفته است

من است. در تئاتر هم باید با افراد زیادی در ارتباط باشی بنابراین تنهایی هیچ وقت هدف من در زندگی نبوده است.

در مورد نمایشنامه های تان بگویند.

من همیشه نمایشنامه نوشته ام. از وقتی که خیلی جوان بودم. مادرم هم قبلاً بازیگر تئاتر بوده و به همین خاطر همیشه پیشینه ذهنی خوبی از تئاتر داشته ام. من اکثر اوقات همراه با برادرم در کنار بازیگران تئاتر بودیم و از همان موقع هم دوست داشتم که نمایش بنویسم و با بازیگران کار کنم. به خاطر همین، بعضی اوقات داستانی را در ذهنم ساخته و پرداخته می کردم و بازیگران را در نقش های مشخص به بازی می کشاندم.

نظرتان در مورد وضعیت تئاتر در حال حاضر چیست؟

اخیراً تئاتر با شکست ها و ناکامی هایی رو به رو شده است، به ویژه به خاطر تئاتر های تجاری آمریکایی که فقط با انگیزه های مالی روی صحنه می روند.

جایزه نوبل چه تأثیری روی حرفه شما به عنوان شاعر و نویسنده داشت؟

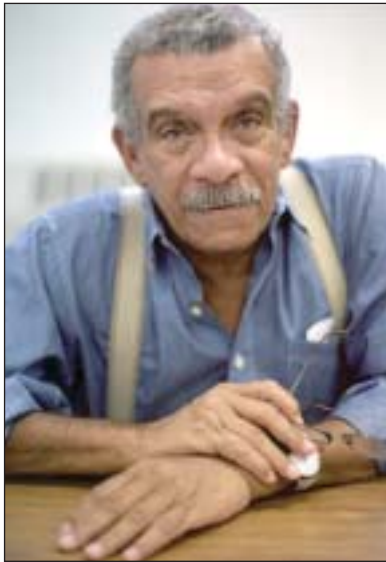
جایزه نوبل زندگی من را تغییر داد و باعث شد که به مکان های مختلفی بروم و با فرهنگ های گوناگونی آشنا شوم. باعث شد که در خودم یک بازنگری داشته باشم. این که در خود مکزیک باشی با اینکه فقط چیزهایی در مورد مکزیک خوانده باشی، بسیار متفاوت است. من پیش از این هیچ وقت حضور در پهنه چمنزار و دشت و احساس خویش را تجربه نکرده بودم.

چقدر وقت می گذارید تا به مضمون و محتوایی که می خواهید در شعر برسید؟

من هیچ وقت به دنبال مضمون و محتوا نبوده ام و به گمانم تبدیل تر از آنم که به دنبال مضمون بروم در عین حال همیشه امیدوارم که مضمون سراغ من بیاید.

شما همیشه در مورد مکان هایی که در آنها زندگی کرده اید می نویسید. فکر می کنید در آینده ما شعری را در مورد «ادموندسون» هم از شما بخوانیم؟

شاید، مثلاً شعری در مورد خودم در حال حمله کردن به یک بوفالو، اما نه، اینطور فکر نمی کنم.

اکتسابی نیست.

آیا شما هم مثل بعضی از شاعران، تنهایی خودتان را به در جمع بودن ترجیح می دهید؟

نه، من از آن دسته شاعرانی نیستم که در تنهایی های باشکوه زندگی می کنند، منظورم تنها در کنار کلماتی است که آفریده اند و متن های کوتاه و شونوگانی نامرئی. این سبک زندگی هیچ وقت سبک مورد علاقه من نبوده است. چون من علاوه بر شعر، نمایشنامه هم می نویسم و تئاتر یکی از فعالیت های مورد علاقه

نوع خاص خودش هیچ وقت با اشرافیت ذهنم را مشغول و من را از روایان سنتی و هنرهای تمثالی متنفر نکرد. شاید به این خاطر باشد که تا این حد وابسته به آنجا هستم.

اما در حال حاضر شما در جوامعی زندگی می کنید که بسیار پیشرفته ترند. آیا این را شانس بهتری نمی دانید؟

نه، اصلاً. شانس آنست که به گمانم داشتم، این بود در جامعه ای زندگی نمی کردم که با حسن شهرت هیجان زده باشند. جامعه ای که من در آن شکل گرفتم خواستار معنا بود، خواستار مفهوم، که البته این خواسته ها برای خیلی از فرهنگ ها از مد افتاده به نظر می آیند.

نظرتان در مورد نیویورک و اینکه اغلب نویسندگان از نویسندگانی که در اینجا می نویسند، پیروی می کنند چیست؟

هر چیزی که در نیویورک مد روز باشد، در تمام دنیا هم مد روز فرض می شود و این همان تکرار و نخوتی است که من از آن بیزارم و آزارم می دهد. اما به هر حال مجبور نیستم دنباله رو آنچه در نیویورک رخ می دهد باشم. در واقع من دنباله رو فرهنگی ام که خواستار درک مفهوم به چه می نگریم و چه می خوانی است.

شاعر شدن ساده است؟

نه به هیچ وجه. من گمان نمی کنم که هر کسی بتواند شاعر باشد یا حتی بتواند سعی کند که شاعر شود. شاعر بودن یک چیز ذاتی است و به هیچ وجه

درباره نویسنده

درک والکوت نویسنده، شاعر و نمایشنامه نویس و برنده نوبل ادبیات سال ۱۹۹۲، بیست و سوم ژانویه سال ۱۹۳۰ در کاستریز سنت لوسیا به دنیا آمد. والکوت که اصالت کاراییبی دارد، آثارش را همواره به زبان انگلیسی می نویسد. او از دانش آموختگان مکتب ادبی رئالیسم جادویی آمریکای لاتین است و اثر مشهور طنزآمیزش به نام «اوروس» شهرتی جهانی دارد.

والکوت به عنوان یکی از بزرگ ترین نویسندگان و روشنفکران منطقه آمریکای مرکزی و حوزه دریای کاراییب شناخته شده است. او زندگی خود را به دو بخش تقسیم کرده و بخشی از آن را در سنت لوسیا در کاراییب محل زادگاهش و بخشی را در نیویورک سر می کند.

از درک والکوت تا به حال سیزده مجموعه شعر، هشت کتاب نمایشنامه و مقالات بسیاری زیادی به چاپ رسیده اند. کتاب «لک لک سفید» چهاردهمین کتاب از مجموعه اشعار اوست.

پرواز لک لک سفید در اوج هنر شاعری

درک والکوت در مجموعه شعری که اخیراً منتشر کرده، به موضوعاتی پرداخته که همواره دغدغه او در زندگی بوده اند؛ مسائلی از قبیل میراث استعمارگران در کاراییب، عشق او به سنت های ادبی غربی، خردی که با گذشت عمر هر چه بیشتر از آن خود می بیند و حتی با شکوه تر از همه اینها زیبایی های جهان طبیعی که در اطرافش آرمیده است. در این مجموعه گذشته از تکرارهای مسحور کننده درونمایه ها و تصویرهای اشعارش، والکوت لحن و آهنگی موج وار در شعرش می آفریند و تا جایی که امکان دارد ضرباهنگ و وزن را با فرم و زبانی شاعرانه وسعت می بخشد.

با توجه به مجموعه شعر اخیر درک والکوت می توان اینگونه برداشت کرد که او بیش از هر شاعر دیگری به برنامه ها و نظریه های تی.اس.الیوت در مورد شاعری پایبند بوده است. او خودش را در تمام زمینه هایی که الیوت آنها را «سه گونه لحن شاعری» یعنی لحن تغزلی، روایی یا حماسی و دراماتیک، نامیده است، از دیگران جدا می کند. والکوت به عمد خود را از مسیرهای اعتراف گونه ای که دوست و

پشتیبانش «رابرت لول» در آن پیشگام بود، بر حذر داشته و در عوض لحن پسا رمانتیک را انتخاب کرده است که عمیقاً با طبیعت و مناظر طبیعی هماهنگ و پیوسته است. این در حالی است که خصیصه زندگی در برابر وسعت دید شاعرانه، جزئی و بی اهمیت به نظر می رسند و «خود» موضوعی آشکار و علنی نمی تواند باشد. حالا در میان تمام آثار درخور توجه، مجموعه شعر «لک لک سفید» هم جایگاه رفیع خود را به دست آورده است، چه از نظر دید شاعرانه شاعر، به معنی واقعی کلمه، و چه در مورد مسائل به شدت شخصی که در بعضی موارد آن را اتوبیوگرافی هم می توان نامید. این کتاب، مجموعه اشعار شاعری است که رو به پیری است؛ پیر مردی که تمنای دیدن یک روز گرم و آفتابی بیشتر را در زندگی اش دارد. کتابی که می توان گفت تاوان صبر و شکیبایی شاعرش بوده است. اشعار این مجموعه به صمیمیت و نزدیکی بسیار زیادی در لحن رسیده است، اما برای خواننده ممکن است تنها تجسم بخش طیف گسترده ای از پاسخ هایش به فناپذیری باشد. او از موضوعات بسیاری گفته است. از آرامش (روانه بودنم را چه آرام آرام بازتاب می شوم) تا به سخره گرفتن این احساس خودش (چه گفتم؟ مگر قرار است در هفتاد و دو سالگی ات

سوپرمن شوی؟) و حتی دیدی تاریک تر از آن (اوج آن وحشت فلج کننده/ این است که می دانی/ بهار زندگی اش دیگر گذشته است). شاید این آرامش اوست که بعد از آشفتگی ها و ناآرامی های عشق، بیشتر از هر چیز دیگری بر خواننده تأثیر می گذارد. درست مثل «آن صلح/ورای خواستن یا پیشمانی/ همانطور که من کم کم قرار است به آن برسم» که از آن صحبت می کند.

«لک لک سفید» همین طور از سوی دیگر تاوان یک عمر زندگی به سبک هنرمندان است، وسعت «خود»، در برابر جاودانگی. نکته دیگری که در این کتاب به چشم می خورد هشیاری شاعر در توصیف مکان های جغرافیایی است. دست یازیدن به واقعیتی که آرمیده است در آنچه که ما هشیاری شاعرانه در اعماق ذهن او می خوانیمش. والکوت به معنای واقعی این گونه است. او خود را «بی خانمان در خانه» می داند؛ نسبتی که یک بار «ریچارد ویلیور» به خود داد. در بطن همه اشعار او اشتیاقی برای سرزمین مادری شاعر یعنی سنت لوسیا دیده می شود. او معتقد است هر جا که باشد، هیچ جا وطنش نیست جز خاکی که نخستین بار بر آن گام نهاده و آب هایی که در آنها شنا کردن را آموخته و کوه هایی که در برابر آنها خیره ایستاده است.

نگاهی به کتاب «بن مایه های دینی و تاریخی صهیونیسم»

سایه روشن های صهیونیسم در قاب کتاب

اصرار دارند حتی وقایع دروغینی را متمسک قرار دهند و با تاکید بر مظلومیت ادعایی قوم یهود آنها. آن هم مبتنی بر اسنادی غیر واقعی. مظلومیت خودشان را اثبات کنند. جالب آن که هرگاه نویسنده ای قلم به دست می گیرد و اثری پژوهشی را درباره دروغ پردازی های صهیونیست ها به رشته تحریر درمی آورد، به پای میز محاکمه می کشانند.

از روایتی تاریخی تا تحلیل هایی تخصصی
کتاب «بن مایه های دینی و تاریخی صهیونیسم» در چهار بخش مطالب متعدد و متنوعی را به مخاطب عرضه می کند.

شیوه نگارش این اثر به گونه ای است که خواننده پس از مختصری مطالعه درباره واژه ها و مفاهیمی نظیر صهیون، صهیونیسم و یهود، وارد فضایی روایی بر مبنای وقایع تاریخی می شود.

بخش نخست این اثر با عنوان «بن مایه های تاریخی یهود و صهیونیسم» ابتدا نگاهی بر تاریخ یهود از زمان پیدایش تا دوره حکومت فرعون بر قوم اسرائیل دارد و سپس به تولد منجی آن قوم، یعنی حضرت موسی (ع) می پردازد و طی یک فصل، چگونگی قیام حضرت موسی (ع) علیه فرعون را بیان می کند و سپس برای آشنایی بیشتر خوانندگان با قوم یهود، به رفتار و عملکرد این قوم در هنگامه همراهی با پیامبر خدا در صحرا اشاره و در نهایت، سرنوشت یهود بعد از دوران حضرت موسی (ع) را تعریف می کند. این نوع نگاه روایی، خواننده را آماده ورود به مباحث جدی تر و تخصصی تر می کند که از بخش دوم شکل می گیرند.

در بخش دوم که «بن مایه های دینی یهود و صهیونیسم» نام دارد، سخن از مباحث مهمی نظیر برداشته های یهودی از خدا، قوم برگزیده، سرزمین موعود، صهیون و... به میان می آید تا مخاطب اثر بتواند در بخش سوم «تبارشناسی صهیونیسم» را با داشتن آگاهی از تبار و تفکر یهود، مطالعه کند و به تفاوت های بارز این دو پی ببرد.

در این بخش، اوضاع یهودیان در قرون وسطی و عصر جدید کاملاً بررسی می شود.

ارایه تعریفی به نسبت کامل از صهیونیسم و تاریخچه آن همراه با زندگی نامه، اندیشه و عملکرد تئودور هرتزل در کنار مباحثی نظیر صهیونیسم و دولت عثمانی، اعلامیه های بالفوری و مفاهیم و باورهای بنیادین در یهود و صهیونیسم دیگر فصل های این بخش از کتاب را تشکیل می دهند. کتاب نامه و نمایه نیز در پایان این اثر مشاهده می شوند.

چاپ نخست کتاب «بن مایه های دینی و تاریخی صهیونیسم» اثر سمیه خزایی در شمارگان ۱۵۰۰ نسخه، در ۲۴۷ صفحه و با قیمت پنج هزار تومان از سوی نشر بوستان کتاب منتشر شده است.

اصلی این کتاب را به خود اختصاص دهد.

خرزایی در این باره می نویسد: «صهیونیسم نام یک جریان فعال سیاسی است که خاستگاه اصلی آن را می توان در اروپا پیدا کرد. از میان اروپاییان می توان گفت بنیانگذار اصلی این حرکت تئودور هرتزل است. وی در اواخر قرن ۱۸ میلادی توانست نخستین کنگره بین المللی صهیونیسم را در شهر بازل سوئیس برگزار کند و در این میان اعلامیه بالفور، جایگاه نامشروع آن را موجه نشان دهد.

این جنبش برای توجیه مقاصد توسعه طلبانه خود به تاریخ قوم یهود به عنوان یک ابزار نگاه می کند و نه تنها این تاریخ فرهنگی، بلکه تاریخ دینی یهود را نیز برای منطقی جلوه دادن عملکردهای خود مورد بهره برداری قرار می دهد. این گروه بر این باورند که نه تنها فلسطین، بلکه از نیل تا فرات جزو سرزمین های اجدادی آنهاست و برای مستدل نمودن سخنان خود به تورات و تلمود (دو منبع اصلی آیین یهود) استناد می کند.»

شاید بتوان جان کلام را در بین جملات نقل شده از این کتاب دریافت، آنجا که گفته می شود صهیونیسم حتی از تاریخ دینی یهود سوء استفاده می کند و به یهود و یهودیت تنها نگاه ابزاری دارد.

تاکنون در عرصه های مختلف مشاهده شده است آنان که پیرو واقعی دین یهود به عنوان یک آیین هستند، هرگز با سیاست های صهیونیست ها موافق نبوده اند و رسانه های خبری نیز بارها این گونه مخالفت ها را گزارش کرده اند. به یقین، اصلی ترین علت این نوع مخالفت ها به تفاوت ریشه ای و مبنایی یهودیت با صهیونیسم بازمی گردد و در حالی که صهیونیست ها

اثری حتی برای نسل جوان

آثار مکتوبی که تاکنون در کشورمان درباره صهیونیسم به رشته تحریر درآمده اند، اغلب نقشی افشاگرانه و روشنگرانه در حوزه عملکرد صهیونیست ها داشته اند اما این کتاب با رویکردی آگاهی دهنده و به دور از جبهه گیری، سعی دارد به ریشه یابی صهیونیسم بپردازد.

مطالعه کتاب مشخص می کند که مولف اثر به دنبال چند هدف عمده است که عبارتند از اثبات این که جنبش صهیونیسم جریانی سیاسی است، نه مذهبی و دینی، تفکیک میان یهود و صهیونیسم به عنوان دو مکتب متفاوت از یکدیگر، ریشه یابی برخی از عواملی که در پیدایش جریان صهیونیسم نقش داشته اند و همچنین آشکار کردن این موضوع که دولت های استعمارگر در تشکیل این گروه سیاسی به دنبال تحقق نیازها و خواسته های خود بوده و هستند. در چنین شرایطی خواننده می تواند این برداشت را داشته باشد که مولف بدون پیش داوری و قضاوت زودتر از موعد، به تبیین محورهای اصلی کتاب پرداخته است و این امر باعث می شود تا این اثر به کتابی مفید برای عموم مردم به ویژه نسل جوان تبدیل شود، در حالی که نگارنده اثر هرگاه لازم دانسته سراغ مباحث تخصصی و استفاده از منابع معتبر نیز رفته است.

کتاب «بن مایه های دینی و تاریخی صهیونیسم» را می توان به نوعی در دسته نوشتارهای تاریخی، تحلیلی قرار داد، زیرا در این اثر پدیده ها از حیث تاریخی و تقدم و تأخر زمانی بررسی می شوند و سپس مولف به تحلیل داده ها می پردازد.

پاسخ برای پرسشی مهم و تاثیرگذار

«آیا صهیونیسم ریشه ای یهودی دارد؟» این سوال می تواند برای بسیاری از متخصصان حوزه مباحث تاریخی، سیاسی و همچنین افراد علاقه مند به این گونه مباحث بسیار مهم جلوه کند و به یقین انتظار می رود اثری که مدعی ریشه یابی یک جریان است، به این سوال پاسخی درخور بدهد.

خرزایی در این نوشتار بیان می کند که اگر چه صهیونیسم یک جریان سیاسی است، اما به واقع چنین جریانی با یهودیت و دین یهود ارتباطی ندارد، هر چند بسیاری منشاء آن را دین یهود قرار می دهند.

در حقیقت، صهیونیسم با یهودیت تفاوت عمده ای دارد و تنها از این آیین برای مشروعیت بخشیدن به جریان خود استفاده می کند. برای پی بردن به این موضوع ضرورت دارد به تفاوت خاستگاه جریان سیاسی صهیونیسم با دین یهود توجه شود و به یقین چنین کاری نیازمند بررسی سیر تاریخی و پیشینه تباری این دو موضوع است، بنابراین بسیار طبیعی می نماید که چنین موضوعی، یکی از محورهای

صهیونیسم چیست و صهیونیست ها چه کسانی اند؟ ارتباط صهیونیست ها با یهودیان چگونه است و اساساً چه تفاوت ها و شباهت هایی بین یهودیت و صهیونیسم وجود دارد؟

برای پاسخ به این سوالات و پرسش هایی از این قبیل، ضرورت دارد که ابتدا تعریفی مشخص از هر یک از کلمات صهیونیسم، صهیونیست، یهود و یهودیت انجام شده و در عین حال، ریشه یابی دقیقی در این حوزه صورت بگیرد و این همان کاری است که سمیه خزایی، نویسنده کتاب «بن مایه های دینی و تاریخی صهیونیسم» سعی در انجام آن دارد.

مصائب و دشواری هایی که صهیونیسم به ویژه در قالب رژیم اشغالگر قدس با حمایت ایالات متحده آمریکا برای تمامی جهانیان به ویژه مسلمانان و حتی قوم یهود به وجود آورده، به ضرورت پژوهش و تالیف در این حوزه تاکید می کند و کتاب «بن مایه های دینی و تاریخی صهیونیسم» اثر سمیه خزایی نیز براساس چنین ضرورتی برای این نوشتار گزینش شده است.

نویسنده کتاب نیز تا حد زیادی با این موضوع موافق است. خرزایی در این باره می نویسد: «شناخت نظام های سیاسی حاضر از جمله جریان سیاسی صهیونیسم که در منطقه خاورمیانه و عرصه جهانی، جایگاهی را به خود اختصاص داده است، امری مهم و ضروری جلوه می نماید. این نوشته در صدد آن است که با بررسی برخی ریشه ها و بن مایه های شکل گیری این نهضت، گامی هر چند کوچک در امر شفاف سازی درباره این جریان بردارد.»

آغازی مناسب با طرحی مرتبط

در حالی که بسیاری از کتاب های حوزه های سیاسی و بعضاً دینی، گاهی از طراحی های روی جلد مناسبی سود نمی برند، اما باید گفت که طرح روی جلد این اثر با عنوان و محتوای آن کاملاً منطبق است. نخست به این دلیل که تصویر روی جلد، از پیشینه و به نوعی یکی از نمادهای صهیونیست ها حکایت دارد و دیگر این که نیمه روشن پایینی صفحه، نشانگر نیت نویسنده در روشنگری است.

این موضوع را نویسنده در بخشی از چکیده کتاب تایید می کند و این گونه می نویسد: «هدف از این نوشتار، تخطئه و یا یهود ستیزی نیست، بلکه هدف و مقصود واقعی ما، تجزیه و تحلیل تاریخ صهیونیسم و روشن ساختن ماهیت اصلی این جنبش است. هر چند تنها در این نوشتار، دو بعد از ابعاد و عواملی که در شکل گیری این جریان نقش داشته اند را مورد بررسی قرار می دهیم، اما این دو جنبه، خود دارای اهمیت فراوانی هستند که خواننده بایستی مطالب این نوشته می تواند به حساس بودن این دو شاخه پی ببرد.»

قابل توجه ناشران محترم شرکت کننده در
نمایشگاه قرآن کریم

تکتاب
تبلیغات

برای تبلیغات غرفه و انتشارات خود در نشریه کتاب هفته
با شماره ۶۶۹۶۶۱۵۰ تماس بگیرید

نگاهی به مجموعه تخصصی «مشاهیر معماری»

نخستین منبع شناخت ارو سارینن؛ اکسپرسیونیست سازه

طبیعی و سپس نیازهای روحی انسان به گونه‌ای که بابرآورده ساختن نیازهای طبیعی فضایی را محصور ساخته و آن را برای فعالیت‌های مختلف انسان ساماندهی می‌کند و نیاز روحی، می‌باید ترس‌ها و امیدها و آرزوهای آدمی را در قالب فرم بیان کند. با وجود این که سارینن آثاری چون «بنای یاد بود ملی جفرسن» در سینت لوئیس، «نمازخانه کرامر» در حوزه الهیات کونکور دیا، «سالن‌های دیوید اس. اینگلز» در دانشگاه ییل، «نمازخانه کالج استیونز» در کلمبیا، «ترمینال خطوط هوایی» TWA در فرودگاه بین‌المللی جان اف. کندی در نیویورک، «فرودگاه بین‌المللی دالس» در ویرجینیا و «کلیسای نورث کریسچن» در ایندیانا را از خود بر جای گذاشته است، کتاب حاضر تنها مرجع به زبان فارسی است که برای آشنایی با وی و شناخت یکی از مهم‌ترین معماران سبک مدرن، می‌توان به آن رجوع کرد.

نویسنده این کتاب با تسلطی که بر سیر تکوین معماری قرن بیستم در آمریکا و تأثیر و آثار معماران مختلف بر یکدیگر داشته است، به راحتی توانسته فضایی را که سارینن در آن فعالیت و زندگی می‌کرده است، برای مخاطب به تصویر بکشد و جایگاه یک ایده را در فضای هنری و اجتماعی دوران خود، بررسی کند.

«ارو سارینن؛ اکسپرسیونیست سازه» نوشته پی‌یر لوتیچی با برگردان علیرضا سیداحمدیان توسط انتشارات هنر معماری قرن منتشر شده. بهای این کتاب ۶ هزار تومان و شمارگان آن ۲۰۰ نسخه است.

دوران عرصه معماری، روند ثبت پروژه‌های خود در تاریخ معماری را هدایت می‌کرد. وی در سال ۱۹۵۹ موفق به دریافت دکترای افتخاری در رشته علوم انسانی از دانشگاه والپاروزی شیلی شد. همچنین در ۱۹۶۱ چند ماه پیش از مرگ، دکترای افتخاری در رشته علوم انسانی از دانشگاه وین و دکترای افتخاری در رشته مهندسی از دانشگاه فنی هانوفر آلمان را نیز دریافت کرد و پس از مرگ، مدال طلای موسسه معماران آمریکا به وی تعلق گرفت.

کتاب «ارو سارینن؛ اکسپرسیونیست سازه»، تنها کتابی است که از پی‌یر لوتیچی سرآینو به فارسی ترجمه شده است. این ترجمه توسط علیرضا سیداحمدیان که ویرایش تمامی کتاب‌های مجموعه «مشاهیر معماری» را بر عهده دارد، صورت گرفته است. سرآینو در این کتاب درباره این معمار فنلاندی می‌نویسد: «سارینن هم در مقام معمار و سخنگوی عرصه عمومی، و هم به واسطه ثبات عزم و عقیده و روشنی و وضوح افکار، توجه مخاطبان را جلب می‌کرد.» وی در مقدمه کتاب، سارینن را به صورت نمادین «فرزند خلف جنبش معماری مدرن» می‌داند.

بر پایه استدلال سارینن «نخستین موج مدرنیسم، می‌بایست نقش مولد فرم را برای جامعه ایفا می‌کرد و حال که این نقش به تمامی برآورده شده بود، معماری می‌توانست برای تأمین اهداف دیگر و به منظور پاسخ به دغدغه‌های جدید جامعه پس از جنگ به خدمت گرفته شود.» سارینن معماری را هنر ساختمان‌سازی می‌دانست و معتقد بود این هنر دو چیز را برآورده می‌سازد؛ نخست، نیازهای

طور مشخص، ویژگی‌هایی چون بازگشت به اصول و مبانی فرم و مصالح، احترام به کار حرفه‌ای و صنعتی، اعتقاد به روابط متقابل میان شاخه‌های مختلف هنرهای تجسمی و باور عمیق به این که عصر ما، عصر ماشین است درباره این معمار ذکر شده است که نشان دهنده تحقیقات گسترده و دقیق نویسنده کتاب، در حدود زندگی و حرفه کسی است که درباره‌اش می‌نویسد.

این کتاب همچنین با بیش از ۹۰ تصویر از آثار ارو سارینن و بررسی ۲۱ پروژه از وی، به خوبی می‌تواند زاویه نگاه او به معماری، روش‌های طراحی یک بنا و مراحل پیشرفت یک طرح را برای مطالعه در اختیار مخاطبان قرار دهد.

سارینن، فرزند معمار بزرگ فنلاندی، «الیل سارینن» و مجسمه‌ساز و طراح پارچه، «لویاگزیوس سارینن» بود. تمایز وی با دیگر معماران قرن بیستمی این بود که سارینن حجم قابل توجهی از آثار معماری خود را که طی مدت زمانی کوتاه خلق شده بودند، در عرصه ادبی نیز با نوشته‌های چاپ‌نشده پر شمار و متن سخنرانی‌های خود، همراه می‌کرده است. وی عموماً به منظور روشن ساختن رویکرد خود به طراحی، به نگارش و ایراد این متن‌ها می‌پرداخت. سارینن که به نقش خود در گفتار معماری مدرن در میانه سده بیستم اشراف کامل داشت، با دقت فراوان و از طریق کنترل تصویر خود در عرصه عمومی، کنترل مناسبات خطیر خود با عالی‌ترین سرمایه‌گذاران، ارتباط با چهره‌های کلیدی رسانه‌ها و تماس دائم با جماعتی محدود از عکاسان مستعد

دوازدهمین شماره از مجموعه تخصصی «مشاهیر معماری» نشر هنر معماری قرن، که به تازگی منتشر شده است، به یکی از معماران قرن بیستمی به نام «ارو سارینن» اختصاص دارد. این کتاب مانند دیگر شماره‌های این مجموعه، به بررسی زندگی، سبک و آثار یکی از معمارانی می‌پردازد که در آخرین سده از هزاره دوم، تأثیرات بسزایی در معماری دوران خود و پس از آن بر جای گذاشته‌اند.

آنچه «ارو سارینن» و دیگر کتاب‌های این مجموعه را از کتاب‌های مشابه موجود در حوزه معماری متمایز می‌کند، پرداخت دقیق آنها به جزئیات زندگی حرفه‌ای و طرح‌ها و بناهای به‌جامانده از معمارانی است که در ایران چندان شناخته شده نیستند و تنها در کتاب‌هایی که به تاریخ معماری قرن بیستم پرداخته‌اند، به آنها اشاراتی گذرا شده است.

این در حالی است که بسیاری از این معماران، تأثیرات عمیق و حائز اهمیت بر معماری دوره مدرن و پس از آن گذاشته‌اند و با تأسیس و اداره مدرسه‌ای چون «بهاوس»، دورانی پراهمیت را در شکل‌گیری جریان‌ها و رویکردهای مهم معماری، رقم زده‌اند. در این سری کتاب‌ها، نقاط عطف زندگی شخصی معماران و ارتباط متقابل این نقاط عطف با پدید آمدن آثار جاودانه آنها، به تفصیل بررسی شده‌اند؛ چنانچه در کتاب مورد بحث از این مجموعه، چند و چون طراحی نمازخانه‌های متعدد و متنوع توسط سارینن را به دلیل موفقیت نخستین نمازخانه وی - به عنوان تأثیر موفقیت یک اثر بر جهت‌گیری کارهای آتی هنرمند - می‌بینیم. همچنین در این کتاب، به

در هفته گذشته از نظر انتشار کتاب‌های چاپ اول، انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی با نوزده عنوان کتاب پرکارترین ناشر؛ عزیزالله حیدری با شش عنوان پرکارترین مولف؛ و حسین ملانظر با سه عنوان پرکارترین مترجم بوده‌اند.

گزارش آماری هفته

«گزارش آماری هفته» از سوی بخش کتابداری و اطلاع‌رسانی «خانه کتاب» و براساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات این موسسه ارائه می‌شود. از یکشنبه ۸۹/۴/۲۰ تا چهارشنبه ۸۹/۴/۲۳، ۶۳۷ عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتاب‌ها در موضوع دین و سپس علوم عملی بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات کودک و نوجوان، علوم اجتماعی، ادبیات و سایر موضوعات قرار دارند.

گزارش آماری کتاب‌های منتشره در هفته گذشته (به تفکیک موضوع)

ردیف	موضوع	تعداد کل	تالیف*	ترجمه	چاپ اول	تجدید چاپ	تهران	شهرستان	شمارگان متوسط صفحه
۱	کلیات	۱۸	۱۶	۲	۰	۱۸	۱۷	۱	۲۴۲۸
۲	فلسفه و روانشناسی	۲۵	۹	۱۶	۱۰	۱۵	۱۸	۷	۲۵۲۴
۳	دین	۱۵۳	۱۳۰	۲۳	۷۵	۷۸	۵۷	۹۶	۳۲۹۵
۴	علوم اجتماعی	۶۳	۴۹	۱۴	۳۶	۲۷	۵۷	۶	۲۲۲۱
۵	زبان	۱۷	۱۴	۳	۸	۹	۱۵	۲	۲۳۷۹
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۲۱	۱۶	۵	۱۰	۱۱	۲۰	۱	۲۸۸۵
۷	علوم عملی	۱۱۳	۷۶	۳۷	۶۸	۴۵	۱۰۵	۸	۱۷۷۳
۸	هنر	۲۲	۱۴	۸	۱۰	۱۲	۲۱	۱	۱۹۹۱
۹	ادبیات	۵۳	۴۸	۵	۳۴	۱۹	۴۴	۹	۲۲۴۵
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۲۸	۲۳	۵	۱۱	۱۷	۲۱	۷	۷۸۶
۱۱	آموزشی و کمک‌درسی**	۳۱	۳۱	۰	۴	۲۷	۳۱	۰	۳۴۳۰
۱۲	کودک و نوجوان	۹۳	۷۵	۱۸	۴۸	۴۵	۸۵	۸	۴۳۸۴
	جمع بندی	۶۳۷	۵۰۱	۱۳۶	۳۱۴	۳۲۳	۴۹۱	۱۴۶	۲۶۹۵

* «تالیف»: به تمامی آثاری اطلاق می‌شود که ترجمه نباشد. آثاری چون تصحیح، تدوین، گردآوری، تحقیق، شعر و نظایر آن.
** منظور از موضوع «آموزشی و کمک‌درسی» کلیه کتاب‌هایی است که به نحوی با مواد درسی و برنامه‌های آموزشی تمام مقاطع تحصیلی ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان مربوط هستند و مخاطبان آنها دانش‌آموزان از پیش‌دبستانی تا دبیرستان هستند.

شاخص‌های آماری کتاب‌های کودک و نوجوان

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
گرانترین کتاب	۹۰۰۰۰ ریال	افسانه‌های مردم دنیا: جلد‌های ۹ تا ۱۲؛ ازوب؛ حسن ابراهیمی؛ ناشر: افق؛ چاپ ۱؛ ۳۷۷ صفحه؛ ۲۵۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۳۴ مرتبه	علوم در کودکستان (جانوران): ویژه کودکان قبل از دبستان؛ منوچهر ترکمان؛ ناشر: کودک‌آموز؛ ۴۴ صفحه؛ ۷۰۰۰ نسخه؛ ۶۵۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۱۰۰۰۰ نسخه	حسی و شهر شلوغ؛ فاطمه اکبری‌شهمیرزادی؛ ناشر: ریحانه؛ چاپ ۱؛ ۱۲ صفحه؛ ۵۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه	منیم آدمیم لاله دیر؛ ناشر: اختر؛ چاپ ۱؛ ۱۲ صفحه؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۳۵۲ صفحه	زنان کوچک؛ لوتیچی؛ فرزین مروارید؛ ناشر: قدیانی، کتابهای بنفشه؛ چاپ ۱؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۶۰۰۰ ریال

شاخص‌های آماری کتاب‌های بزرگسال

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
ارزاترین کتاب و بیشترین تیراژ	۲۰۰۰ ریال و ۵۰۰۰۰ نسخه	نماز شب؛ ناشر: مسجد مقدس جمکران؛ چاپ ۵؛ ۳۰ صفحه
گرانترین کتاب	۲۵۰۰۰ ریال	شاهنامه حکیم ابوالقاسم فردوسی؛ ناشر: دارالبشارت؛ چاپ ۱؛ ۸۷۲ صفحه؛ ۲۰۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۳۵۵ مرتبه	دفتر برنامه‌ریزی به روش قلمچی؛ کاظم قلمچی؛ ناشر: کانون فرهنگی آموزش؛ ۱۸۴ صفحه؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۴۵۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۱۰۰ نسخه	سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)؛ چاپ ۱؛ ۴۹۰ صفحه؛ ۵۱۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۱۳۳۰ صفحه	گزیده‌ای جامع از الغدیر؛ عبدالجسین امینی؛ محمدحسن شفیعی‌شاهرودی؛ ناشر: میراث نبوت؛ چاپ ۴؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۰۰۰۰ ریال
کمترین صفحه	۱۲ صفحه	۲۲ بهمن روز شکست دشمن؛ ناشر: حیات طبیه؛ چاپ ۱؛ ۹۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۰۰۰ ریال

شاخص‌های آماری کتاب‌های کمک‌درسی

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
ارزاترین کتاب	۱۲۰۰۰ ریال	ازمایشگاه بافت‌شناسی (رشته زیست‌شناسی)؛ فردوس نخعی کازرونی؛ ناشر: دانشگاه پیام نور؛ چاپ ۴؛ ۱۴۲ صفحه؛ ۳۰۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۹۰۰۰۰ ریال	مکانیک سیالات؛ مجتبی فرخ؛ ناشر: انتشارات کیان؛ چاپ ۲؛ ۴۵۶ صفحه؛ ۲۰۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ و بیشترین شمارگان	۶۱ مرتبه و ۵۰۰۰ نسخه	۶ سال کنکور ریاضی فیزیک؛ شامل سوال‌ها و پاسخ‌نامه‌ی کلیدی؛ ۱۳ دوره سوال‌های دروس عمومی و اختصاصی، کنکورهای سراسری سال‌های ۸۳ تا ۸۸؛ کنکورهای؛ حیات مولفان؛ ناشر: کانون فرهنگی آموزش؛ چاپ ۱؛ ۳۱۸ صفحه؛ ۷۴۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۵۰۰ نسخه	نشنکه‌های رایانه‌ای؛ کنکور کاروانی پیوسته فنی حرفه‌ای و کاردانش؛ عباسعلی رضایی؛ ناشر: پیش‌دانشگاهیان (گزینه‌های برتر)؛ چاپ ۱؛ ۲۱۸ صفحه؛ ۴۵۰۰۰ ریال

تعداد ناشران در این هفته	تعداد کتاب‌های بدون قیمت	تعداد پدیدآورندگان		تعداد کتاب‌های افست
		مؤلف*	مترجم	
۲۵۴	۳۹	۶۷	۱۲۰	۲
		زن	مرد	
		۴۰	۴۳۶	

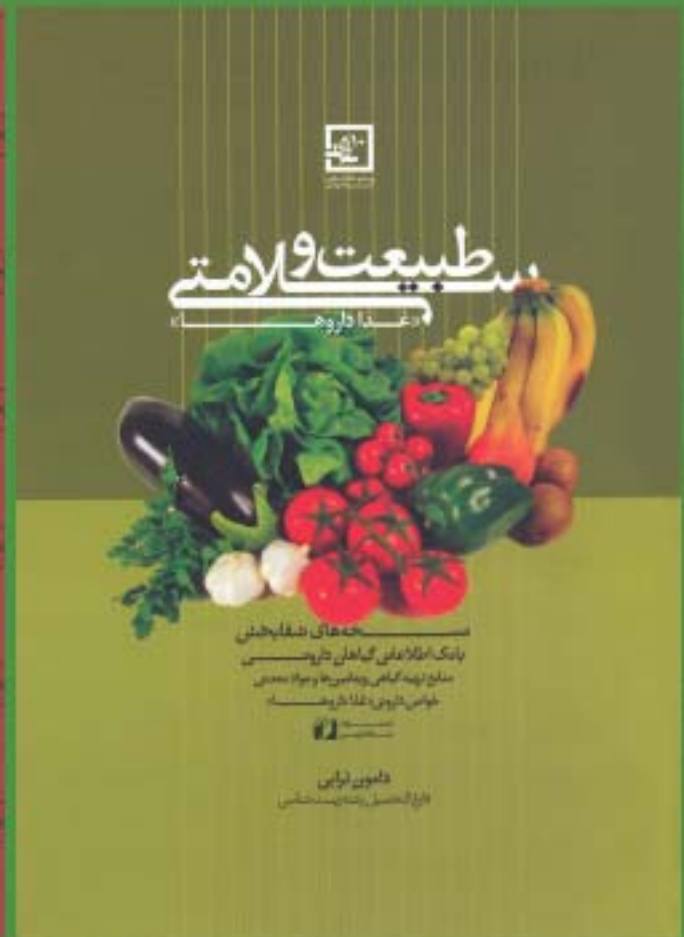
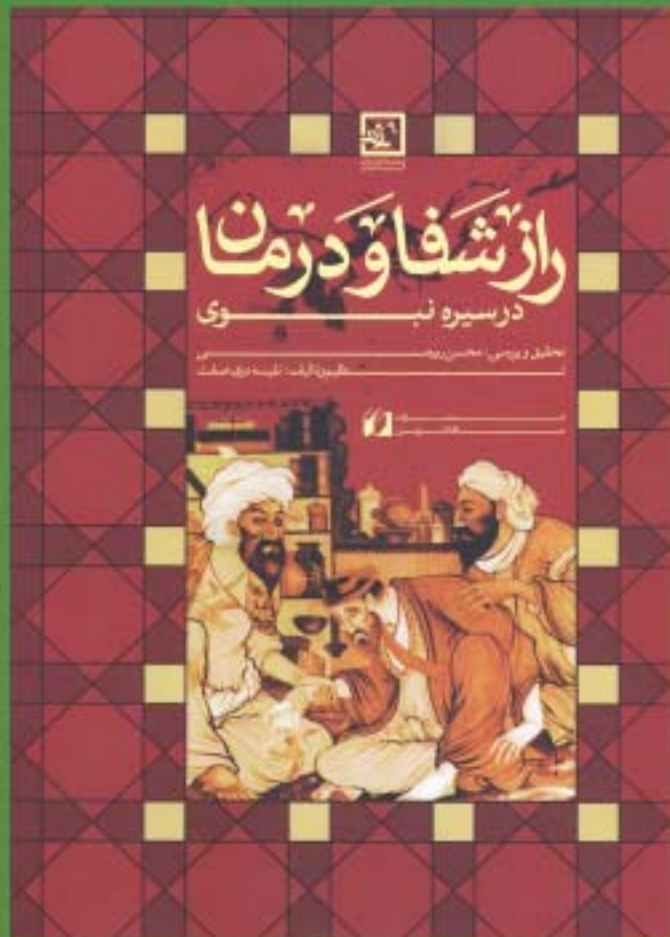
* مؤلف: تمامی پدیدآورندگان (مانند نویسنده، شاعر، گردآورنده، مصحح و...) به جز مترجم.

انتشارات

حافظ نوین

تهران، بازار آهنگران، کوچه مسجد جامع
پاساژ کاشفی، پلاک ۹۷، تلفن: ۵۸ - ۵۵۱۶۰۰۵۵
مرکز پخش: نشر لوح دانش: میدان انقلاب، خ اردیبهشت
خ وحید نظری، پلاک ۲۵۶، تلفن: ۳ - ۱ - ۶۶۹۷۲۵۸

فرناز میری

روایت اول شخص

«ادیسه» با زبانی جدید

■ صالح حسینی، مترجم

آخرین کتابی که با ترجمه من در بازار نشر ارایه شد «زیر کوه آتشفشان» اثر مالکولم لاوری بود اما از آن جا که این داستان روایت پیچیده‌ای داشت، با استقبال خوبی از

سوی مخاطبان روبرو نشد. البته به طور معمول ترجمه‌های من آرام آرام به فروش می‌رسند.

اما به تازگی ترجمه کتاب «ادیسه» (تکمیلیه جدید) نوشته نیکوس کازانتزاکیس به پایان رسیده است و مراحل اداری انتشار آن توسط نشر نیلوفر. ناشری که تمامی کتاب‌های من را منتشر می‌کند. طی می‌شود. این نویسنده یونانی با زبانی مدرن، تفکرات قرن بیستمی و اندیشه‌ای جدید همان داستان «ادیسه» هومر را بازآفریده، البته ساختار کلی داستان همان ساختار «ادیسه» هومر است.

از سوی دیگر، پیش‌تر مجموعه داستان‌های «دوبلینی‌ها» اثر جیمز جویس را همراه ۹ مقاله و یادداشت‌هایی درباره آن، ترجمه و منتشر کرده بودم. امسال نیز تصمیم به ترجمه مجدد این مجموعه داستان گرفتم تا همراه مقاله‌ها در یک مجموعه منتشر شوند. ترجمه جدید این اثر با عنوان «دوبلینی‌ها و نقد دوبلینی‌ها» مراحل نهایی انتشار را طی می‌کند.

همچنین اخیراً ویرایش و ترجمه دوباره رمان «۱۹۸۴» نوشته جورج اورول برای چاپ سیزدهم آن به پایان رسید. نخستین بار این اثر در سال ۱۳۶۱ منتشر شد که به نظر من مجموعه‌ای از اشکالات ویرایشی و ترجمه‌ای داشت. بر همین اساس بازنگری دوباره‌ای بر این اثر داشتم.

یادنامه سپهری و مشیری

■ مجید نظافت، شاعر

مجموعه شعر «فصل آخر زمین» دربرگیرنده گزیده اشعارم درباره مضامین اجتماعی توسط نشر تکا و «فرشتگان معاصر» دفتر شعری در حوزه دفاع مقدس توسط

انتشارات فصل پنجم، سال گذشته منتشر و راهی بازار نشر شدند. سروده‌های این دو مجموعه در قالب نو و سپیدند. «فرشتگان معاصر» در همان سال به عنوان مجموعه شعر برگزیده در جایزه «کتاب فصل» معرفی شد.

از سوی دیگر، تدوین شناخت‌نامه سهراب سپهری و فریدون مشیری را حدود یک سال می‌شود که به پایان رسانده و آنها را برای بررسی نهایی و چاپ به نشر تکاسپرده‌ام تا در مجموعه یادنامه‌های شاعران توسط این انتشارات منتشر شود.

در این دو کتاب با مراجعه به منابعی چون اینترنت، کتاب‌های منتشر شده و مصاحبه‌های موجود، زندگی، شعر، کتاب‌شناسی، نقد و بررسی اشعار و گزیده اشعار این دو شاعر را گنجانده‌ام. این کتاب‌ها می‌توانند به عنوان جنگی مخاطب را

از مطالعه متون تخصصی بازدارند و زندگی، شعر و جایگاه ادبی این دو شاعر را به خوبی نشان دهند. اما این روزها تدوین شناخت‌نامه‌ای برای شعر رضوی و گزیده‌ای از اشعار این حوزه را در دست انجام دارم که کار گردآوری این اشعار به پایان رسیده و مرحله ویرایش نهایی را طی می‌کند. البته هنوز ناشری برای این مجموعه در نظر نگرفته‌ام.

واژه‌های معماری و شهری

■ پدram پورشکیبایی، پژوهشگر

این روزها ویرایش مجدد کتاب «واژگان معماری شهری» را برای چاپ دوم در دست انجام دارم. این کتاب که دو سال پیش توسط نشر ستایش راهی بازار نشر شد، یک واژه‌نامه انگلیسی به فارسی برای دانشجویان رشته معماری و شهرسازی است. این اثر واژگان تخصصی مرتبط با معماری شهری را شامل می‌شود البته سعی کردم از یک مجموعه واژه‌های ناب استفاده کنم تا تکراری نباشد. در چاپ دوم نیز واژگان جدیدی به کتاب افزوده می‌شود.

کتاب دیگری که در دست ویرایش علمی و ادبی دارم و چهارمین کتاب من نیز به حساب می‌آید درباره معماری و شهرسازی است. اما هنوز عنوانی برای آن در نظر نگرفته‌ام. نخستین کتابم «فرهنگ معماری و شهرسازی» بود. «واژگان معماری شهری» دومین و «دانشنامه شهرسازی» سومین کتاب من بودند. در حقیقت مجموعه این سه کتاب واژگان و تعاریف کتاب چهارم من را تشکیل می‌دهند. این کتاب یک فرهنگ واژگان فارسی به انگلیسی است که همین موضوع، تمایز آن با سه کتاب دیگر را مشخص می‌کند.

استفاده از این کتاب برای دانشجویان، استادان و پژوهشگران عرصه هنر شهرسازی و معماری می‌تواند بسیار آسان‌تر و کاربردی‌تر از به کارگیری واژه‌نامه‌های انگلیسی به فارسی باشد. اما کتاب دیگری که گردآوری منابع آن را در دست انجام دارم «واژگان ترافیک شهری» نام دارد. شاید این کتاب را به صورت دوزبانه یعنی انگلیسی به فارسی و فارسی به انگلیسی تهیه کنم.

کنایه‌ای به جهانی شدن

■ کیومرث مسعودی، نویسنده

نخستین مجموعه داستانم با عنوان «مرگ همین گوشه کنارهاست» توسط نشر افراز منتشر و به بازار نشر آمد. این کتاب که در جایزه ادبی «گام اول» به عنوان اثر برگزیده معرفی شد، به تازگی به چاپ دوم نیز رسیده است.

حدود چهار ماه پیش دو مجموعه داستان جدیدم را برای چاپ به همین انتشارات سپردم. یکی از این مجموعه‌ها با عنوان «شغال‌های پوزه خونی» دربرگیرنده پنج داستان کوتاه درباره جنگ با عنوان‌های شغال‌های پوزه خونی، پرده آخر، پرستار سیاه‌پوش، امشب بارون میاد و رودخانه آرام است. این کتاب حجمی حدود ۲۴۰ صفحه دارد که نخستین داستان آن را در سال ۱۳۶۷ در اهواز و آخرین داستانش را سال گذشته نوشته‌ام. البته تمامی این داستان‌ها برای چاپ و ویرایش مجدد شده‌اند. مجموعه داستان دیگرم با عنوان «پیانو» در ارتباط با موضوعات شهری است. پیانو، جنگل آسفالت، خودنویس، اسیر و یک داستان پست مدرن، عنوان این داستان‌ها هستند و همگی طی چند سال اخیر نوشته شده‌اند. فضای داستان‌های این دو مجموعه چیزی میان

فضای رئال و سوررئال است. به بیان دیگر این داستان‌ها روایتی واقع‌گرایانه دارند اما به دلیل اتفاقات گوناگون و ویژگی‌هایی که شخصیت‌ها دارند، این فضا به سمت فراواقع‌گرایی کشیده می‌شود.

این روزها یک رمان را که هنوز عنوانی برای آن در نظر نگرفته‌ام نیز آماده انتشار دارم که برای انتشار به یک ویرایش نهایی نیاز دارد. رمان شامل داستان‌های مجزایی است که از یک سو پیوستگی موضوعی دارند و از سوی دیگر مستقل‌اند و در حقیقت خط روایی پیوسته‌ای را دنبال می‌کنند. سیر زمانی اتفاقات این داستان از سال‌های پیش از انقلاب را تا اوایل دهه ۷۰ شامل می‌شوند و موضوع آن درباره زندگی حاشیه‌نشینان شهرهاست.

همچنین مجموعه ۶ داستان دیگری را که به نوعی کنایه‌ای به جهانی شدن و زندگی در شرایط حاضر است، با عنوان «داستان‌های مینی‌مالیستی» در دست نگارش دارم.

تاریخ آموزش در ایران

■ علی تهرانبند، مورخ

درباره تاریخ آموزش و پرورش در ایران با همکاری مظاهر حامی کارگر، کتابی با عنوان احتمالی «نگاهی به تاریخ آموزش و پرورش در ایران» را تالیف کرده‌ایم که در

حقیقت به بررسی دوره‌های مختلف آموزشی در ایران باستان تا دوران معاصر می‌پردازد. علاوه بر این، روش‌های تربیتی در دوره‌های مختلف نیز در این کتاب لحاظ شده است.

برای تدوین این کتاب که گردآوری منابع و اطلاعات آن حدود ۶ ماه به طول انجامید به آثار امام محمد غزالی، خواجه نصیرالدین طوسی، کتاب‌های قرن سوم و چهارم و منابعی که اهداف آموزشی این سینا را پوشش می‌دهند مراجعه کرده و نگاهی به تاریخچه دانشگاه جندی شاپور نیز داشته‌ایم. البته هنوز برای چاپ این کتاب با ناشری قرارداد بسته نشده است.

از سوی دیگر، سال گذشته سلسله مقالاتی با عنوان «اورنگ بی‌رنگ» درباره سیاست‌های رژیم پهلوی و البته با زبانی طنزآمیز از من در روزنامه جام جم منتشر می‌شد که قرار است مجموعه این مقالات به صورت کتاب توسط انتشارات جام جم منتشر شود، اما هنوز مقدمات چاپ این اثر به سامان نرسیده است.

همچنین تاکنون حدود دوهزار برنامه در ارتباط با تاریخ پزشکی، تاریخ علم و فرهیختگان این حوزه برای شبکه‌های رادیویی «صدای آشنا» و «رادیو سلامت» تولید کرده‌ام که به زودی توسط واحد پژوهش‌های صدا و سیما در قالب یک کتاب تدوین و منتشر می‌شوند.

این روزها کتابی درباره موضوع «ورود تکنولوژی‌های مدرن به ایران» را در دست نگارش دارم. در این کتاب سلسله حوادث و اتفاقاتی را که سبب ورود ابزارهای تکنولوژی نوین به ایران شده‌اند از حدود ۲۰۰ سال پیش تاکنون بررسی کرده‌ام. در حقیقت چگونگی ورود این ابزار و تأثیرگذاری آنها بر فرهنگ ایرانی از زمان ورود ژنرال گاردان فرانسوی در عصر ناپلئون به ایران تشریح شده است. حدود نیمی از کار پیش‌رفته است و باید گفت که پژوهشی جدید در این زمینه به حساب می‌آید؛ چراکه بحث سنت و مدرنیته را از زمان ورود تکنولوژی‌های مدرن به ایران مطرح کرده است.

یادداشت

مرتضی کاخی پژوهشگر ادبی

دوران طلایی غزل

مجموعه شعرهایی که این روزها منتشر می‌شوند بر چند دسته‌اند؛ در حوزه کلاسیک اغلب این دفترها در قالب غزل، گاه رباعی و البته به ندرت قصیده، قطعه و مثنوی سروده شده‌اند. سرایندگان این غزل‌ها که بیشتر از میان شاعران جوان هستند، به خوبی در این حوزه پیش‌رفته‌اند و به جرات می‌توان گفت غزل دوران طلایی‌اش را طی می‌کند. پس از دوران حافظ و بزرگان سبک هندی، چون مولانا بیدل دهلوی و صائب تبریزی تا امروز، جزتی چند از شاعران غزلسرای نامدار همچون شهریار و هوشنگ ابتهاج به این صورت حوزه غزل پیشرفت نکرده بود.

اما در حوزه شعر نو، مجموعه‌هایی در قالب شعر نیمایی یا سبک اخوان ثالث بسیار اندک به چاپ می‌رسد. زبان شعر اخوان زبانی فاخر بود که تحفه‌ای سنگین و رنگین را از اعماق تاریخ باشکوه شعر فارسی با خود به روزگار حال آورده بود. نمی‌توان تنها با خواندن و تقلید به این ویژگی‌های زبانی دست یافت. این سبک شعر جز در آثار چند شاعر که از یادگاران سبک اخوان هستند به ندرت دیده می‌شود.

در گونه شعر نیمایی، اگر شاعری بخواهد به این قالب دست یابد باید در جهان نیما و شعر او زندگی کرده باشد. اما اغلب شاعران تنها شیوه‌های پیشنهادی توسط نیما را به کار می‌گیرند و زمینه فکری و اندیشه‌ای خود را با این پیشنهادها می‌آمیزند. بنابراین تنها با استفاده کمتر از قافیه و وزن‌های شکسته به این شیوه نزدیک می‌شوند. نوع دیگر از این مجموعه‌ها شعرهایی به سبک احمد شاملو است. همچنان که ۲۵ سال پیش در مقدمه «روشن‌تر از خاموشی» نوشته‌م و هنوز نیز بر این عقیده هستم، این درخت یک سبب درشت داشت و آن را شاملو چید. شعر شاملو ترکیبی از شعر نیمایی، جهان‌بینی خودش و نگاهی به نثر کلاسیک فارسی در آثاری همچون «تاریخ بیهقی» و «قاپوس نامه» است. او بیش از آن که به موسیقی بیرونی (وزن) و میانی (کناری) توجه کند به موسیقی درونی شعر توجه داشته است. یعنی هم‌نشینی و همخوانی زبان و واژگان با هم. در میان مجموعه‌هایی که منتشر می‌شود ویژگی‌های شعر شاملو را ندیده‌ام.

متأسفانه حجم بیشتر مجموعه‌های شعر سپید به سروده‌های شاعرانی اختصاص دارد که شیوه «راحت‌مداری» را در زبان به کار گرفته‌اند. این مجموعه‌ها که حرفی برای گفتن هم ندارند، اغلب با هزینه خود شاعران حداکثر در شمارگان هزار نسخه منتشر می‌شوند.

گونه‌های مختلف مجموعه‌های شعر در این روزگار خوب یا بد منتشر می‌شوند. شاید این مشیت‌الهی باشد که زبان فردوسی، خیام، سعدی، حافظ و مولانا برای روزگاران دیگر تا انسان در جهان باقی است و برپا و باشکوه بماند، لذا ترسی از این که شعرک‌های در واقع غیر شعر به این زبان آسیمی برسانند ندارم. در دوران گذشته مانند اواخر سبک هندی و دوران بازگشت، شعر فارسی دچار حالتی شبیه خاموشی و خرابی شد اما مشروطیت و به دنبال آن جهان‌بینی‌های تازه، شعر و این زبان را به بالاترین دوران اعتلای آن در گذشته تجلی بخشیدند. اشعار کم‌مایه و بی‌مایه نمی‌توانند صدمه‌ای به عظمت و ابهت شعر فارسی وارد کنند. پس به نظر من برای آینده شعر و زبان فارسی جای هیچ‌گونه تشویشی نیست.